A
Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Biatorbágy

OM AZONOSÍTÓ: 201824

FENNTARTÓ:

Német Nemzetiségi Önkormányzat Biatorbágy

Tartalomjegyzék

1 AZ ISKOLA ALAPADATAI 4

2 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI 5

2.1 A RITSMANN PÁL NÉMET NEMZETISÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM ALAPELVEI 5
2.2 A TANULÓK NEMZETI- ÉS NEMZETISÉGI NEVELÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK 5
2.3 AZ ISKOLA ÉRTÉKRENDSZERE 7
2.4 ÜZENET TANÍTVÁNYAINKNAK 9
2.5 HELYI SAJÁTOS ISMERTETŐJEGYEK 10

3 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK 11

3.1 FELADATOK AZ AKARAT, A JELLEM NEVELÉSE TERÉN 11
3.2 FELADAT KÖZÖSSÉGBE VALÓ BEILLESZKEDÉS (SZOCIALIZÁCIÓS) FOLYAMATOK SEGÍTÉSE TERÉN 11
3.3 FELADATOK A STABIL, KIEGYENSÚLYOZOTT SZEMÉLYISÉG KIALAKÍTÁSA TERÉN, VALAMINT AZ EGÉSZSÉGES ÖNBIZALOM, ÖNBECSÜLÉS ÉS ÖNÉRTÉKELÉS BIZTOSÍTÁSA TERÉN 12
3.4 FELADATOK A CSALÁDI ÉLETRE ÉS HAZASZERETETRE NEVELÉS TERÜLETÉN 12

4 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK 13

4.1 EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS TERÉN 13
4.2 MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSA TERÉN (RÉSZLETES LD.: 2. SZÁMÚ MELLÉKLET) 13
4.3 SZEMÉLYI HIGIÉNIA-EGÉSZSÉG MEGŐRZÉS TERÉN 14
4.4 BALESET MEGELŐZÉS – ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS TERÉN 14
4.4.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv 14
4.5 BÁNTALMAZÁS, ISKOLAI ERŐSZAK MEGELŐZÉSE TERÉN 15

5 KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK 15

5.1 OSZTÁLYKÖZÖSSÉG FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK 16
5.2 AZ ISKOLA TANULÓI KÖZÖSSÉGÉNEK FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK 16

6 A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI 16

6.1 AZ ISKOLA ÖNMEGHATÁROZÁSA 17
6.2 PEDAGÓGUS HITVALLÁS 18
6.3 PEDAGÓGUS (ÁLTALÁNOS MUNKAKÖRI LEÍRÁS) 19
6.3.1 A pedagógus feladatai általában 19
6.3.2 A pedagógus kötelességei 20
6.3.3 A pedagógus jogai 20
6.3.4 Osztályfőnök – munkaköri leírás 20

7 A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE 21

7.1 A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK 21
7.2 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG 22
7.3 A GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK 24
7.4 A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM 26
7.5 A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK 26

8 A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE 27

8.1 DIÁKÖNKORMÁNYZAT: 27

9 A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI 28

9.1 AZ ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE 28

9.2 A szülő, tanuló, iskolai pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei ... 29
9.3 Diákönkormányzattal való együttműködés formái, módjai ... 29
9.4 Szülő – pedagógus ... 29
9.5 A Szülői munkaközösséggel (szervezettel) való együttműködés ... 31
9.6 Kapcsolatok ... 31
9.6.1 Iskolán belüli kapcsolatok ... 31
9.6.2 Iskolán kívüli kapcsolatok ... 32

10 A TANULMÁNYOK ALATTI ÉS A TANULMÁNYOKAT ZÁRÓ ÉRETTSÉGI VIZSGÁK HELYI SZABÁLYZATA ... 32

10.1 Osztályozó vizsga ... 33
10.2 Különbözeti vizsga ... 34
10.3 Javító vizsga ... 34
10.4 Pótló vizsga ... 34
10.5 A tanulmányok alatti intézményi vizsgákra vonatkozó egyéb szabályok ... 34
10.6 A tanulmányok alatti, független vizsgabizottság előtt zajló vizsgákra vonatkozó egyéb szabályok ... 36
10.7 A tanulmányok alatti helyi nyelvi záró/alapvizsgákra vonatkozó szabályok ... 37
10.7.1 Általános Iskola ... 37
10.7.2 Gimnázium ... 37

11 A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL - NKT. KERETEI KÖZÖTTI - HELYI SZABÁLYAI ... 38

11.1 Általános Iskola ... 38
11.1.1 Felvétel ... 38
11.1.2 Átvétel ... 38
11.2 Gimnázium ... 38
11.2.1 Felvétel ... 38
11.2.2 Átvétel ... 39

12 A RITSMANN PÁL NÉMET NEMZETISÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE ... 40

12.1 Általános Iskola ... 40
12.2 Gimnázium ... 41

13 A KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK TANANYAGÁN KÍVÜL ELSAJÁTÍTANDÓ ISMERETEK ... 43

13.1 Hagyományőrző iskolai projektek, rendezvények ... 43

14 AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI, FIGYELEMBE VÉVE A TANKÖNYV TÉRÍTÉSMENTES IGÉNYBEVÉTELE BIZTOSÍTÁSÁNAK KÖTELEZETTSÉGÉT ... 50

15 A NEMZETI ALAPTANTERVBEN (A TOVÁBBIAKBAN: NAT) MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI. ... 50

16 A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA ... 51

16.1 Heti egy testnevelés óra alóli felmentési kérelem ... 52

17 A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK, A CSOPORTBONTÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI 53

17.1 Általános Iskola ... 53
17.1.1 Választható tantárgyak – és szervezési elvei: ... 53
17.1.2 Egyéb foglalkozások: ... 53
17.1.3 Csoportbontás elvei: ... 53
17.1.4 Egyéb foglalkozások szervezési elvei: ... 53
17.2 Gimnázium ... 54
17.2.1 Érettségire való felkészítés ... 54
17.2.2 A középszintű érettségi vizsgák témakörei ... 55
17.2.3 Egyéb foglalkozások ... 56
17.2.4 Egyéb foglalkozások szervezési elvei: ... 56

18 A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK MINŐSÍTÉSE, ANNAK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI ... 56

18.1 A TANULÓK ÉRTÉKELÉSÉNEK HELYI RENDSZERE 56
18.2 A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI 60
18.3 MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM 60

19 A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG 64

20 A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK 64

20.1 ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK A FIZIKAI FITTSÉG MÉRÉSÉHEZ 64
20.2 FIZIKAI FITTSÉG MÉRÉSÉHEZ ÉS MINŐSÍTÉSÉHEZ FELVETT ADATOK 65

21 AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS ELVEI 67

21.1 EGÉSZSÉGNEVELÉS A TANÓRÁKON 67
21.2 KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM 67

22 A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 67

23 A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK, VALAMINT A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK 68

24 AZ ISKOLA ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSÁNAK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE 71

25 AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI 71

26 LEGITIMÁCIÓ 72

27 MELLÉKLETEK 77

1. SZÁMÚ MELLÉKLET EMLÉKEK 77
2. SZÁMÚ MELLÉKLET AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS A TANÓRÁKON ÉS A TANÓRÁKON KÍVÜL 92
3. SZÁMÚ MELLÉKLET AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA 97
4. SZÁMÚ MELLÉKLET A 2012-ES NAT-HOZ VÁLASZTOTT TANTERVEK, KIADÓK 105
5. SZÁMÚ MELLÉKLET RÉGEBBI HELYI TANTERVEK 107
6. SZÁMÚ MELLÉKLET CSELEKVÉSI TERV AZ OKTATÁSI ÉS GYERMEKÜGYI MINISZTÉRIUM ÁLTAL 2026.07.31-ÉN KIADOTT „LEGYEN ÉLMÉNY A TANULÁS”, AZ ALSÓ TAGOZATON FOLYÓ NEVELÉS-OKTATÁS GYERMEKKÖZPONTÚ MEGÚJÍTÁSÁT ELŐSEGÍTŐ JAVASLATCSOMAGHOZ 109

A RITSMANN PÁL NÉMET NEMZETISÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1 Az iskola alapadatai

Az intézmény neve:

Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium

német nyelven:

Paul Ritsmann Deutsche Nationalitätengrundschule und Gymnasium

OM azonosító száma: 201824

Székhelye, címe: 2051 Biatorbágy, Karinthy Frigyes u. 4.

Az intézmény vezetője: Rack Ferencné igazgató

F**enntartója**: Német Nemzetiségi Önkormányzat Biatorbágy

Alapításának időpontja: 2012.08.01.

Évfolyamok száma: általános iskola: 8

gimnázium: 1+4

„Jót, s jól, ebben áll a nagy titok”
Kazinczy Ferenc

2 Az iskolában folyó nevelő oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

2.1 A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium alapelvei

Nyelveket magas szinten beszélő, a világra nyitott, önmagáért és környezetéért felelősséget vállaló, demokratikusan gondolkodó, az európai humanista hagyományokra, a magyarországi eredményekre épülő erkölcsiségben és szellemiségben felnövekvő, és ennek jegyében cselekvő fiatalok nevelése és oktatása.

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskolába és Gimnáziumba lépő heterogén neveltségi szinttel, más-más családi háttérrel, és különböző szintű német nyelvtudással rendelkező gyermekekből, a nevelőtestület 8. és a 12. évfolyam végére a német nyelvet jól beszélő, a világra nyitott, sokoldalú, harmonikus, jó neveltségi szinttel rendelkező személyiségeket formál, akik iskolás éveik alatt olyan ismeretekkel, személyes tapasztalatokkal gazdagodnak, amelyek birtokában meg tudják majd találni helyüket az európai nyitott társadalmakban.

Iskolánk fő törekvése a német nemzetiségi hagyományok (nyelv, kultúra, kisebbségpolitika, történelem) ápolása, továbbörökítése.
A német nemzetiségi iskola a társadalmi szükségleteket is figyelembe véve az angol nyelvvel erősíti és bővíti a tanulók nyelvi kifejezési lehetőségeit, ezzel hozzásegítve őket a sikeres pályaválasztáshoz illetve továbbtanuláshoz.

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium a „kultúramegőrző kisebbségi iskolák” közé sorolja magát, ahol az oktatás nyelve a 2006-2007-es tanévtől kezdve, felmenő rendszerben legalább 35%-ban a német kisebbség nyelve.
A német kisebbség nyelvének elsajátításával kultúrájának, történelmének, a kisebbségi jogoknak, és azok gyakorlásának megismertetésével, a hagyományőrzéssel iskolánk hozzájárul a pozitív azonosságtudat kialakításához, erősítéséhez.

Iskolánkban alapérték a mássággal szembeni nyitottság, a közösségen belüli türelem, az emberi szabadság és korlátainak felismerése, és mindezek tudatos vállalása. Ápoljuk a magyarországi német nemzetiségi és magyar nemzeti kultúra hagyományait, erősítjük a kölcsönös egymásra utaltságból eredő összetartozás tudatot.

2.2 A tanulók nemzeti- és nemzetiségi nevelésével kapcsolatos feladatok

- a szülőhely a haza múltjának és jelenének megismertetése,
- nemzeti- és német nemzetiségi hagyományok, a nemzeti- és német nemzetiségi kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése,
- a hazaszeretet érzésének felébresztése, a nemzettudat, a nemzeti önismeret elmélyítése

- a hazánkban és a szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek megbecsülése.

A tanulók nemzeti-nemzetiségi öntudatának nevelése át kell, hogy hassa az oktatás minden területét, és a tanórán kívüli tevékenységekre is ki kell terjednie.

A nevelés folyamatában célunk, hogy tanulóink megismerjék az alapvető állampolgári jogokat és kötelességeket, s hogy magyarságtudatukat, nemzetiségi identitásukat megőrizve váljanak európai polgárokká.
Érdeklődjenek a társadalmi jelenségek és kérdések iránt.
Legyen igényük továbbá a közéletiségre, közösségi tevékenységekre, az iskolai- és helyi közéletben való részvételre.
Minden területen törekedjenek a demokrácia érvényesítésére.
A kisebbségi létből fakadóan alakuljon ki kettős identitástudatuk.

A nevelés folyamatában fontosnak tartjuk továbbá:

- a szülőföld, Magyarország és a német nemzetiségek lakta vidékek megismerését, szeretetét, megóvását,
- a nemzeti-nemzetiségi kultúra ápolását, a nemzeti-nemzetiségi múlt megismerését, megértését, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tiszteletét, ápolását, megbecsülését,
- az egészséges nemzeti-nemzetiségi önbecsülést és hazaszeretetet,
- a kisebbségben élő magyarság és minden kisebbségben élő népcsoportért érzett felelősséget és közösségvállalást,
- a hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tiszteletét, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartását,
- az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári és nemzetiségi jogok tiszteletét, az emberek egyenlőségének elismerését,
- az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartását.

Iskolánkban olyan légkört kívánunk teremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat. Ennek érdekében:

- A tanulók személyiségjegyeit tiszteletben tartjuk.
- A diákokat bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe.
- A tanulók egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük.
- Diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük.
- Minden gyermek számíthat a pedagógusok jóindulatú segítésére, tanulmányi munkájában és életének egyéb problémáiban.
- Az iskola életében szeretetteljes, emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk
  tanuló és tanuló,
  tanuló és nevelő,
  szülő és nevelő,
  nevelő és nevelő között.

- Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat.
- Nevelőink szellemileg, erkölcsileg, testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

2.3 Az iskola értékrendszere

A tudásvágy, mint érték

Iskolánk tanulója

- igyekezzen saját képességeihez mérten a legjobb teljesítményt nyújtani,
- legyen kreatív, fejlett problémamegoldó gondolkodású.
- Legyen igénye minél több tudás megszerzésére,
- Legyen képes önálló ismeretszerzésre, feldolgozásra!

Az erkölcs, mint érték

Iskolánk tanulója legyen

- becsületes és megbízható,
- nyílt, őszinte, cselekedeteiért vállalja a felelősséget,
- helyes erkölcsi ítélőképességű!

Az anyanyelv tudatos védelme és ápolása

Iskolánk tanulója

- ismerje anyanyelvét, annak fejlődését,
- tanulja meg, hogy az anyanyelv nemzetmegtartó erő, hogy az anyanyelv kulturális örökségünk és gondolkodásmódunk hordozója, gondolataink közvetítője,
- kerülje a trágár beszédet, fogalmazzon pontosan és szabatosan,
- tanulja meg, hogy a világos nyelvi, fogalmi gondolkodás, beszéd és írás erkölcsi kérdés, egyéni felelősség is!

Társas viszony

Iskolánk tanulója

- legyen képes új környezetbe beilleszkedni, a közösség normáit magáévá tenni, ahhoz alkalmazkodni,
- jellemezze türelem és megértés, a közösség véleményén alapuló reális önismeret, önértékelés,
- legyen igényes a társas kapcsolataira,
- jellemezze a felnőttek tisztelete, az öregek megbecsülése!

Az egyén viszonya önmagához

Iskolánk tanulója

- rendelkezzen fejlett esztétikai ízléssel,
- legyen igényes környezetére, külső megjelenésére, munkájának minőségére,
- tudja elviselni a kudarcot, legyen képes a hibákból tanulni,
- értelmezze helyesen a szabadság fogalmát!

Társadalmi és kulturális értékek

Iskolánk tanulója
- szeresse hazáját, ismerje annak múltját, jelenét, cselekvő hazafiság jellemezze,
- munkájában legyen felelősségteljes, kitartó, körültekintő, a nemzet számára is hasznos,
- tartsa fontosabbnak az örök emberi értékeket a könnyen elveszíthető anyagiaknál,
- értse és érezze a család - mint a legkisebb társadalmi egység jelentőségét, fontosságát,
- tartsa tiszteletben a kulturális értékeket,
- ismerje és becsülje meg más népek kultúráját, szokásait,
- sajátítsa el a kisebbség nyelvét,
- ismerje meg a kisebbség történelmét, szellemi és anyagi kultúráját,
- őrizze a hagyományokat, és teremtsen újakat,
- ismerje meg a kisebbségi jogokat, és gyakorolja azokat,
- vállalja és mutassa meg másoknak is a kisebbség értékeit!

A természet világához való viszony a fenntarthatóság jegyében
Iskolánk tanulója
- óvja az élet minden formáját, védje az élőlényeket,
- fordítson nagy figyelmet a környezetére és a környezete védelmére,
- legyen képes egészséges életet élni!

Az értékek rendszerének ismerete nagyon fontos minden diákunk számára. A gyerekek számára érthetőbb formában megfogalmazva szeretnénk minden tanulónkhoz eljuttatni ezeket az alapelveket. Az alábbiakban foglaljuk össze a tanulóifjúságnak szánt üzenetet.

2.4 Üzenet tanítványainknak

- Képezd magad! Minden ember egyszeri, különleges, különféle képességekkel rendelkező lény. Kutasd föl, miben vagy ügyesebb, jobb az átlagnál, és abban gyakorold magad! Amennyivel több jutott valamiből, annyival több kötelességed is van mások iránt.
- Legyél becsületes, megbízható! Amit megígérsz, azt mindig pontosan teljesítsd! Ne irigykedj! Amire vágysz, munkával igyekezz elérni!
- Fogadd el mások adottságait, képességeit! Légy türelmes, emberséges! Segíts azoknak, akik gyengébbek, ügyetlenebbek hozzád képest! A képességeidet ajándékba kaptad. Amit tudsz, azzal ajándékozz meg másokat is!
- Becsüld mások munkáját! Óvjad, védjed azt, amit mások fáradságos munkával megcsináltak! Ha lehet, segíts nekik! Becsüld meg mások tulajdonát!
- Tiszteld szüleidet, őseidet, tanáraidat! Tőlük kaptad, kapod az életedet, kultúrádat. Ők sokat fáradoztak azért, hogy ezeket neked ajándékozhassák. Azzal légy hálás irántuk, hogy szorgalmas, jó tanítványuk, gyermekük leszel!
- Szeresd hazádat! Ebben a hazában egy nagyobb közösségnek is tagja vagy. Elődeid áldozata, harcai, szenvedései segítették felépíteni ezt az országot. Járulj hozzá te is munkáddal, erőfeszítéseddel további építéséhez!
- Ápold a kultúrát! Azt a sok szépséget, amit mások, elődeink megalkottak ajándékba kapod. Ismerd meg, képességeid szerint gyarapítsd, és add tovább másoknak!
- Készülj a családi életre! Az ember olyan lény, aki szeretetben, egymás iránti hűségben képes boldogan élni. Készülj rá, hogy te is boldoggá tudj tenni másokat!
- Élj tudatosan! Míg gyerek vagy, szüleid, tanáraid vigyáznak rád. Mire felnősz, tudnod kell, mi a jó és a rossz a világban, hol a helyed a társadalomban!
- Vigyázz testi-lelki egészségedre! Még fiatal vagy, sok minden árthat neked. Óvakodj a káros dolgoktól (cigaretta, alkohol, drog, stb.), helyette sportolj, keresd az élet szépségeit!
- Tiszteld az életet! Világunk legnagyobb csodája az élet, nemcsak az emberi, hanem az állati és a növényi is. Óvj, védj minden életet, segítsd elő kiteljesedését!
- Óvd a Földet, a környezetet! Gondolkozz és cselekedj környezettudatosan, hogy a környezetszennyezéstől megvédd a világot. A Föld nem csak a miénk, még évezredekig kell, hogy az emberiség otthona legyen! Te is tégy ezért mindennap valamit!

2.5 Helyi sajátos ismertetőjegyek

- Ünnepi viselet: Iskolánkban a tanulók az évnyitón, évzárón, versenyeken, ballagáson, svábbálon, külföldi delegációk fogadásakor és egyéb ünnepi alkalmakkor nemzetiségi viseletet öltenek.
- Bizonyítvány: az összes évfolyam tanulói kétnyelvű (német – magyar) bizonyítványt kapnak.
- Svábbál: iskolánk a Német Nemzetiségi Önkormányzat és a TST Egyesület szervezésében tanulóink részvételével minden évben svábbált rendez, melyen a tanulók ízelítőt adnak addig elsajátított nyelvi ismereteikből, valamint a magyarországi németek kultúrájából.
- Nyelvgyakorló táborok:
    - Az általános iskola német nemzetiségi osztályainak mindenkori 7. évfolyamos tanulói szeptember hónapban nyelvgyakorló táborban vesznek részt.
    - A gimnázium mindenkori 10. évfolyamos tanulói német nyelvterületen nyelvgyakorló táborban vesznek részt.
- Gólyatábor:
    - A gimnázium mindenkori 9N évfolyamos tanulói augusztus hónapban ismerkedő és közösségépítő gólyatáborban vesznek részt.
- Erdei nyelvi táborok szervezése: alsó tagozaton az osztályfőnök kezdeményezésére. Célja a német nyelvismeret fejlesztésén túl a környezeti nevelés, környezetvédelem és a közösségi nevelés.
- Kapcsolataink: Herbrechtingen testvérváros oktatási és kulturális intézményeivel.

  Környező települések német nemzetiségi iskoláival közös versenyek, programok szervezése.

  Helyi egyesületekkel, társadalmi szervezetekkel, egyházakkal.
- Az iskola csereutazásai
  - Herbrechtingen testvérváros kulturális- és sportegyesületeivel közös programok szervezése.
- „Adventi Gyertyagyújtás – Nemzetiségi Karácsony” – Teadélután, ajándékkészítés.
- Helytörténeti vetélkedő szervezése a Német népismeret tantárgy témaköreiből.
- A Német Nemzetiségi „Engel” Kórus részvétele neves ünnepeken, iskolai rendezvényeken.
- Projekt napok (munkanapok): Svábbál – Farsangtemetés

  Németajkú lakosság kitelepítésének napja

  Jótékonysági rendezvény
- Részvétel Biatorbágy város nemzeti ünnepein – énekkar, irodalmi kör.
- Részvétel a Német Nemzetiségi Hét programjain.
- 2005-től iskolánk megyei német nemzetiségi verseny színhelye.

  2009-tól 4 évente Ritsmann olimpia szervezése.

3 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Fő cél: A lelki egészség, a kiegyensúlyozottság biztosítása

3.1 Feladatok az akarat, a jellem nevelése terén

- A fegyelmezés hatékonyságának javítása
  - A pedagógusnak ki kell vívni tanítványai tiszteletét egyéni példaadásával!
  - Szeretetteljes légkör, jóindulat és segítőkészség jellemezze a tanár-diák viszonyt!
  - Legyen túlsúlyban a diákok értékelésében az elismerés és a jutalmazás a büntetéssel szemben!
  - Pozitív viselkedési szokások kialakítása.

- Az iskolai rend és fegyelem megteremtése
  - Az iskolai elvárások, szabályok pontos meghatározása, leírása.
  - Az iskolai élet kiszámíthatóságának, szervezettségének növelése.
  - A nevelőtestület egységének és következetességének további erősítése a szabályok betartatásában és betartatásában.
  - A házirend elfogadtatása, szükségszerűségének beláttatása a diákokkal.
  - A diákönkormányzat bevonása a rendszabályok megalkotásába és azok betartatásába.

- Az önfegyelem, akarat kialakítása
  - Pozitív értékrend kialakítása a pedagógusok példamutatása alapján.
  - A pozitív értékeknek pozitív érzelmekkel való összekapcsolása.
  - Az értelemre hatva beláttatni a pozitív viselkedés, cselekvés célját, illetve a negatív cselekvés káros következményeit.
  - A nevelés során egyre több lehetőséget biztosítani az önálló döntéshozatalra.
  - Az iskola életének olyan irányú megszervezése, melyben mind gyakoribb lehetőség nyílik pozitív cselekedetek gyakorlására.
  - Az akarat formális tulajdonságainak fejlesztése, mint akaraterő, kitartás, elhatározó képesség.

3.2 Feladat közösségbe való beilleszkedés (szocializációs) folyamatok segítése terén

- Az öröklött szociális hajlamok pozitív irányba "terelése" hatékony osztályfőnöki munkával
  - Kiemelt figyelmet szentelünk a bezárkózó, perifériára szorult, negatív vagy felületes kötődésű tanulókra.
  - Az iskolai csoportok (osztályok, sportcsapatok, érdeklődési körök, stb.) valódi közösséggé szervezésével a fiatalok bandákba szerveződésének megelőzése.
  - Az ajándékozás, felajánlás, mint magatartási forma megerősítése, adakozási lehetőség megteremtése jótékonysági rendezvények keretében.
  - A nemek közötti kapcsolat terén:
    - Nőies és férfias viselkedésnormák megismerése és elsajátítása.
    - Fiúk - lányok kapcsolattartási normáinak megbeszélése (barátság- szerelem).
    - Szexuális felvilágosítás.
    - A családmodellek működésének megismertetése, elemzése.

- Szociális viselkedés kialakítása.
  - A tömegkommunikáció által sulykolt antiszociális minták ellensúlyozása pozitív minták adásával.
  - Szociális készségek fejlesztése a kapcsolatteremtés, empátia, tolerancia, siker- és kudarctűrés, elismerés, bírálat, alkalmazkodás, szervező- és vitakészség, a közösségi együttélés során.
  - Érzelmi kommunikáció fejlesztése, dominánsan pozitív érzelmi légkör fenntartása az iskolában, a metakommunikáció érzelemközvetítő szerepének tudatosítása.
  - Segítőkészség fejlesztése, olyan légkör megteremtése, melyben a segítés elvárt és elismert viselkedés.
  - Minél több együttműködést igénylő feladat biztosítása.
  - Vezetés képességének fejlesztése, gyakorlása az osztályközösségben és a DÖK-ben.
  - Versenyek során a szabálykövetés szigorú elvárása.

3.3 Feladatok a stabil, kiegyensúlyozott személyiség kialakítása terén, valamint az egészséges önbizalom, önbecsülés és önértékelés biztosítása terén

- A lelki egészség fenntartása, a velünk született élményszükséglet kielégítése.
- Az esztétikai, művészeti érzék és ízlés kialakítása, formálása
- Azon meggyőződés kialakítása, hogy a lelki egészség fenntartásához az embernek pozitív élményekre (örömökre) van szüksége.
- A zene megszerettetése, megfontoltan válogatott zeneművek rendszeres hallgatásával.
- Zenehallgatási szokások kialakítása.
- Az éneklés, a zenélés iránti igény felkeltése.
- A környezetben fellelhető esztétikum felismertetése, vizuális művészeti ágak alkotásainak megszerettetése.
- Az alkotási vágy felébresztése, az alkotás örömének felfedezése.
- Olvasás megszerettetése, a gyerekek olvasóvá nevelése.
- Színház, múzeum, tárlat és kiállítás látogatásának szervezése.
- Reális önbecsülés kialakulásának segítése: Kiemelt figyelmet fordítva azokra a tanulókra, akiket a közösség tartósan alul vagy túlértékel.
- Reális önbizalom kialakulásának segítése: Olyan feladat kitűzése, amely erőfeszítést igényel, de sikert is ígér. Olyan értékelés, mely nemcsak az objektív eredményt, de a tanuló képességeit is figyelembe veszi. Minél több lehetőséget biztosítani az alkotásra, szereplésre, sikerélmény elérésére.
- Önállósulási vágy érvényesüléséhez: Az önállóság fokozatos növelése, egyre több, önálló nevezési, lebonyolítási feladat, önálló döntéshozatal biztosítása.
- A tanulói teljesítmény önértékelésének rendszeressé tétele
- A tanulók önismeretének folyamatos fejlesztése.

3.4 Feladatok a családi életre és hazaszeretetre nevelés területén

A családi életre nevelés célja: hagyományos családszerkezet megismertetése, vonzóvá tétele, követendő mintaként való bemutatása.

Feladat:

- a családi élet fontosságának,
- a család történelmi szerepének,

- a családot alkotó egyének feladatainak, kötelességeinek,
- a családi élet törvényszerűségeinek,
- a család rendjének, értékrendjének megismertetése.

A hazaszeretetre nevelés célja:

- Tanulóknak legyenek ismereteik a határainkon kívül élő magyarokról, és ismerjék kívül rekedtségük történelmi okait.
- Ismerjék a németajkú lakosság betelepítésének, ország építő küldetésének történelmi hátterét, valamint a kitelepítés okait.
- Alakuljon ki egészséges nemzettudatuk.

Feladat:

- Minden tanuló ismerje meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit.
- Valamennyi tanítási órának feladata az adott tantárgyhoz kapcsolódó, kiemelkedő magyar személyiségek megismerése.
- Az otthon, lakóhely, szülőföld kulturális értékeinek, irodalmának, történelmének, földrajzának, művészeti értékeinek megismerése, megismertetése.
- E feladatok tanórán és tanórán kívül ismeretszerzéssel illetve tevékenykedtetéssel valósuljanak meg intézményünkben.
- Iskolai ünnepségeken, rendezvényeken emlékezzenek meg tanulóink nemzeti-nemzetiségi múltunk nagy eseményeiről (A Himnusz születésnapja, Magyar nyelv napja, Németajkú lakosság kitelepítése, Március 15., Aradi vértanúk napja, Október 23.), az egyházi ünnepeinkről (Advent, Karácsony, Húsvét, Pünkösd).
- Az iskolai könyvtár szakmai anyaga segítse e részterület feladatainak megvalósítását!

4 Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

4.1 Egészséges táplálkozás terén

- Iskolánk csatlakozott a napi gyümölcs programhoz, így tanulóink hetente 3 alkalommal, friss gyümölcshöz jutnak.
- Az iskola tej akció keretében tanulóink mindennap házi tejet ihatnak.
- A tankonyha működtetésével az egészséges táplálkozási szokások gyakorlati kialakítását segítjük.
- Tízórai szünet megszervezésével biztosítjuk a nyugodt, kultúrált étkezés lehetőségét
- Az intézményt működtető önkormányzattal jelzőrendszeri találkozót tartunk a diák étkeztetéssel kapcsolatban.
- Biológia-egészségtan órákon az egészséges táplálkozáshoz kapcsolódó ismeretek feldolgozása.
- Előadások szervezése a védőnő és iskolaorvos bevonásával.
- A tanulók napi folyadék fogyasztásának figyelemmel kísérése.

4.2 Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása terén (részletes ld.: 2. számú melléklet)

Testi – lelki egészség megőrzése terén:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása
- Az iskola belső tereinek alakítása, otthonosabbá tétele játékokkal, színes dekorációkkal.
- Az iskola udvarának barátságosabbá tétele fákkal, virágokkal, játékokkal.
- A tanulók sikerélményhez juttatása a tanórákon, valamint a gazdag és változatos szabadidős programokon.
- A dicséretek és jutalmazások kiemelt szerepének hangsúlyozása.
- A mindennapi művészeti nevelés megvalósítása tanórákon, napköziben, projekteken, rendezvényeken

4.3 Személyi higiénia-egészség megőrzés terén

- Védőnő irányításával tanulóink részvétele a törvény által előírt szűrővizsgálatokon.
- Évente több alkalommal a védőnő közreműködésével tisztasági szűrés végzése.
- Környezettudatos szellőztetéssel, kötelező kinti szünet szervezésével, napközis foglalkozások napirendjével igyekszünk a szabadlevegőn tartózkodást biztosítani.
- Tanórai felvilágosító munkával, plakátokkal, hívjuk fel a tanulók figyelmét a betegségek megelőzésére.
- Ismeretterjesztő foglalkozások szervezése (osztályfőnöki és biológia órákon) a káros szenvedélyek hatásairól.
- A kötelező a váltócipő használatának betartatása.

4.4 Baleset megelőzés – elsősegélynyújtás terén

- A házirendben és az SZMSZ-ben, balesetvédelmi oktatáson meghatározott védő-óvó intézkedések betartatása
- Tanév elején, a tanítási szünetek és kirándulások előtt kötelező balesetvédelmi oktatás ill. beszélgetés megtartása.
- Az épület évenkénti bejárásával, a technikai személyzet napi ellenőrzésével balesetmentesítés folyamatos biztosítása.
- Elsősegélynyújtó láda felszereltségének biztosítása, a titkárságon történő elhelyezése.
- Elsősegélynyújtó hely / = titkárság és orvosi szoba / kijelölése.
- A tanulók elsősegély nyújtási ismeretekkel történő felkészítése.

4.4.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Célok:

- A tanulók nagybiztossággal tudják a veszélyhelyzetekben való segélykérés módját alkalmazni.
- Ismerjék a balesetek során az alapvető segítségnyújtással kapcsolatos feladatokat.
- Minimális szinten legyenek képesek elsősegélyben részesíteni társaikat: égési sérülések, vérző sebek, csonttörés, ájulás esetén.

Ismeretszerzés – gyakorlás színterei:

- Helyi tantervbe építve tantárgyi keretek közt /
  - környezetismeret/természetismeret/biológia-egészségtan óra /emberi test témakör – vérzés, törés, ájulás /
  - technika, életvitel és gyakorlat óra / tankonyha használata – égési sérülések /
  - osztályfőnöki óra / segélykérés, segítségnyújtás /
- Védőnő által szervezett fakultatív elsősegélynyújtó tanfolyam
- Területi elsősegélynyújtó versenyen való részvétel
- Tanév eleji tűz és balesetvédelmi oktatás

- Projekt napok keretében, meghívott előadókkal, mentőszolgálat, helyi orvosok, védőnő segítségével
- Egészséges Biatorbágyért Egyesülettel együttműködve 10 órás elsősegély nyújtási tanfolyam szervezése külsős előadóval tanórákba építve

4.5 Bántalmazás, iskolai erőszak megelőzése terén

- A tanulók csak tanári felügyelettel tartózkodhatnak az iskolában.
- Bántalmazásokat és trágár beszédet kiemelten kezeljük, szigorúan büntetjük (igazgatói intő).
- Osztályfőnöki órákon megtanítjuk, a mindennapokban megköveteljük az erőszakmentes kommunikációt.
- Osztályfőnöki órákon megtanítjuk és mindennapokban gyakoroltatjuk a konfliktuskezelés módjait, technikáit.

5 Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A társadalomnak, ha valóban emberi és hatékony kíván lenni, a korunkban egyre inkább eluralkodó elidegenedés közepette is szüksége van együttműködő közösségekre. Olyan közösségekre, melyeknek tagjai színes, autonóm személyiségek, akik saját akaratukból működnek együtt, s vállalnak önmagukért is, egymásért is felelősséget. Másfelől az egyénnek személyisége egészséges fejlődéséhez, társadalmi érettsége eléréséhez szüksége van a családon kívüli, azon túlnövő közösségekre is. Az iskola a család után a második legfontosabb hely, közösség, amely döntő befolyást gyakorol a felnövekvő gyermekek gondolkodására, világlátására, világnézetére, életpályájára. Az alapfokú oktatás a gyermekekkel a leghatékonyabb korban foglalkozik.

- **A közösségi nevelés színterei:**
  - A család a gyermek fejlődését elsődlegesen meghatározó közösség
  - Az iskola tanulói közössége
    - az iskola nagyobb közösségei:
      - a tanulócsoportok közössége
      - DÖK, mint a tanulók önszerveződő közössége
    - iskolai osztályközösségek
      egyéb, alkalmi szerveződésű közösségek, pl. tanulócsoport, szakkör, napközi, kirándulás, tábor.
  - Iskolán kívüli közösségek.

- **A közösségi nevelés célja:**
  - A tanulók szocializációjának hatékony elősegítése.
  - Az egyén képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül.
  - A jogok és kötelességek gyakorlásának biztosítása a közösségen belül.
  - Erkölcsi, társadalmi magatartás- és tevékenységformák szokássá, majd belső szükségletté alakítása (segítőkészség, megértés, empátia, tolerancia stb.).
  - Az egyéni és közösségi érdekek összhangba hozása szükségességének felismertetése.

- A megtartó emberi kapcsolatok biztosítása, a kapcsolatteremtés módjainak elsajátítása.

- **Alapelvek:**
  - egyetlen iskolai közösség sem nélkülözheti a pedagógus tudatos, szervező irányítását,
  - a közösségi nevelés, mint közvetett nevelési hatás terjedjen ki a csoport minden tagjára,
  - a tanulók életkori sajátosságainak figyelembe vétele a közösségek fejlesztésénél,
  - minden közösségben érvényesüljön az önkormányzás, önszervezés, mint tevékenységforma,
  - a közösségi lét permanens gyakorlása színes és változatos tevékenységrendszeren keresztül.

5.1 Osztályközösség fejlesztésével kapcsolatos feladatok

Elsősorban az osztályfőnökök felelőssége és feladata:

- a spontán szerveződött osztályokból valódi közösséget formáljanak,
- szociometriai felmérések útján kövessék nyomon a közösség társas kapcsolatainak alakulását, és tudatosan befolyásolják annak alakulását, az egészséges, aktív magatartás kialakítása és a perifériára szorulók bevonása a közösségbe,
- az osztály rendezvényeinek megszervezése életkortól függően, a tanulók egészének bevonásával, nagyobb önállóság biztosításával,
- felelősök rendszerének felállítása demokratikus választások útján,
- a hetesi rendszer működtetése,
- a jogok és kötelességek megismertetése a házirend útján, ill. ezek gyakorlásának biztosítása,
- a diákok egyre nagyobb mérvű bevonása a tervezés, döntés, szervezés, az értékelés, ellenőrzés folyamatába,
- egyéni arculat, hagyományok kialakítása az osztályközösségen belül,
- az iskolai rendezvényeken való aktív részvétel, az osztály képviseletének biztosítása,
- városi hagyományok ápolása, városi rendezvényeken való részvétel igényének, szokásának kialakítása.

5.2 Az iskola tanulói közösségének fejlesztésével kapcsolatos feladatok

- iskolai ünnepélyek, rendezvények szervezése az éves munkatervben meghatározott módon
- az iskola hagyományainak ápolása
- a tanulmányi-, kulturális- és sporteredmények iskolaközösség előtti ismertetése, elismerése
- osztályok közötti kapcsolatok erősítése, közös rendezvények, tevékenységek révén

6 A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium egységes nevelőtestülete az iskola küldetésének tekinti:

- szeretetteljes, bizalmon és kölcsönös elfogadáson alapuló légkörben,
- gyermekközpontú környezetben,
- személyiségközpontú pedagógiai eljárásokkal,
- testileg és lelkileg egészséges, harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában is boldogulni tudó,
- az iskolához, a városhoz, a hazához erősen kötődő, önálló tanulásra, önnevelésre való képességgel,
- korszerű ismeretekkel és biztos készségekkel (szövegértési, matematikai, helyesírási) rendelkező ifjúság nevelése, akik biztos képességekkel, kulcskompetenciákkal (szóbeli és írásbeli kommunikációval, nyelvtudással, informatikai alapképzettséggel), szilárd alapműveltséggel rendelkeznek, és sikeresen folytathatják tanulmányaikat a közép- és felsőoktatásban.
- A gimnáziumban az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát a gimnázium azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával. A középiskola feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására.

Fenti szándékok megvalósítása érdekében tantestületünk partnerközpontú, a nevelés és oktatás színvonalát állandóan fejlesztő minőségcentrikus szervezetben dolgozik.
Célunk, hogy iskolánk megfelelő rangú, egyéni arculattal rendelkező, elismert iskolává váljon a városban és a térségben.

6.1 Az iskola önmeghatározása

Tantestületünk pedagógiai alapelve, hogy minden gyermek rendelkezik valamilyen tehetséggel, s ennek kibontakoztatása elsődleges feladata. Azonban azt is tudjuk, hogy a teljesítmények és a képességek nemcsak attól függnek, hogy mivel születik valaki, hanem attól is, hogy hová.
Mi feladatunknak tekintjük az oktatás – nevelés – gondoskodás hármas egységének megvalósítását.

- Törekszünk arra, hogy minden gyermek megkaphassa a neki megfelelő nevelést, gondoskodást, amely nem ugyanazt adja az egymástól különbözőknek, hanem éppen azt, ami neki való, ami a legjobban motiválja, legjobban fejleszti őt. Ennek következetes érvényesítésével tudjuk tanítványainkat egyéni sikerélményhez juttatni.
- Az iskola mindennapi életét úgy szervezzük meg, hogy a gyermeknek és felnőttnek egyaránt érzelmi biztonságot nyújtson.
- Iskolánk olyan segítő, szeretetteljes légkört teremt, ahol a demokrácia elvei érvényesülnek, de ez sohasem csap át anarchikus megnyilvánulásokba.

- Intézményünket a belső rend, fegyelmezettség jellemzi. Iskolánk szülő, gyermek és pedagógus számára következetes, minden megnyilvánulásában kiszámítható intézmény.
- Az iskola értékrendjét, belső klímáját és a környezetre gyakorolt hatását a benne tanító pedagógusok határozzák meg, ebben rejlik a nevelőtestület felelőssége és hatékonysága.

Intézményünk elvárja, pedagógusaitól, hogy szakmailag felkészülten, emberi- és etikai értékeket felmutatva, saját pozitív életpéldájukkal neveljék, oktassák a gondjaikra bízott gyermekeket.

Elvárjuk, hogy nevelőink mindenkor a hagyományos, keresztény erkölcsiségen nyugvó értékekért lelkesüljenek.

Iskolánk nevelési témájú előadások szervezésével pedagógiai kérdésekben segítséget nyújt a szülőknek. A szülők és a pedagógusok együttes feladata, hogy a gyermekeket megnyerjék és késztessék arra, hogy szorgalommal, fokozott erőfeszítéssel végezzék munkájukat.

Pedagógusok és szülők közös feladata, hogy bizalmon és kölcsönös elfogadáson alapuló szeretetteljes légkör vegye körül gyermekeinket.

6.2 Pedagógus hitvallás

- Természetes igényünk az állandó tanulás, az önképzés.
- Aktívan részt veszünk környezetünk alakításában.
- Fellépünk az erkölcsiséget veszélyeztető megnyilvánulások ellen.
- Ápoljuk, védjük anyanyelvünket.
- Ápoljuk testi és lelki egészségünket.
- Törekszünk a hibák megelőzésére, elkövetett hibáink kijavítását etikai kötelességünknek tartjuk.
- Segítjük tanítványainkat személyes konfliktusaik, problémáik megoldásában.
- Tiszteletben tartjuk tanulóink egyéniségét, emberi méltóságát.
- Nem alkalmazunk hátrányos megkülönböztetést tanítványaink között.
- Segítjük a tanulók pályaválasztását.
- Színes iskolai programok, rendezvények szervezésével a közéletiségre neveljük tanulóinkat.
- Alkotó módon, felelősségteljesen veszünk részt az iskolai dokumentumok elkészítésében.
- Nyitottak vagyunk a sajátunktól eltérő vélemények befogadására.
- Kiaknázzuk a dicséret motiváló erejét.
- Büntetést, elmarasztalást csak akkor alkalmazunk, ha a tanuló cselekedeteivel saját magát, illetve társait gátolja a fejlődésben.
- Segítjük a tanulókat a szellemi, testi, erkölcsi fejlődésben.
- Támogatjuk tanulóink önmegvalósítását.
- Törekszünk a módszertani sokszínűségre.
- Erkölcsi kérdések megítélésében fontosnak tartjuk az egységes fellépést.
- Tanítványaink szüleivel a kölcsönös tiszteletre, megbecsülésre törekszünk.
- A szülőktől, pedagógusoktól kapott információkat szigorúan bizalmasan kezeljük és megtartjuk.
- Fontos számunkra, hogy nyugalom, türelem és kiegyensúlyozottság jellemezze az iskolai életet.
- A belső rend, fegyelem legyen meghatározó az iskolai élet minden területén.
- Érzelmi biztonság, szeretetteljes légkör hassa át a tanár-diák kapcsolatot.

– A szakmaiság erősítésével, az erkölcsi normák betartásával minden kolléga hozzájárul az intézmény hírnevének erősítéséhez.

6.3 Pedagógus (Általános munkaköri leírás)

Munkaideje: heti 40 óra

6.3.1 A pedagógus feladatai általában

a./ A pedagógus, a tanulók képességeinek kibontakoztatás, nevelése érdekében végzi munkáját. Munkaköri kötelezettségeinek tartalmát és kereteit a Nemzeti Köznevelési Törvény és a pedagógiai szaktárgyi útmutatók, módszertani levelek, az iskolai munkaterv, a nevelőtestület határozatai, továbbá az igazgató, illetőleg a felettes szerveknek az igazgató útján adott útmutatásai alkotják.
Nevelő-oktató munkáját egységes elvek alapján, módszereinek szabad megválasztásával végzi.
b./ A pedagógus alaptevékenysége azokat a tanórai és tanórán kívüli teendőket foglalja magában, amelyek az intézmény rendeltetése szerint nevelő-oktató munkából az egyes munkaköröknek (tanító, tanár, napközis nevelő) megfelelően minden nevelőre kötelezően vonatkoznak.
c./ Közreműködik az iskolaközösség kialakításában és fejlesztésében.
Alkotó módon részt vállal:
- a nevelőtestület újszerű törekvéseiből,
- a közös vállalások teljesítéséből,
- az ünnepélyek és megemlékezések rendezéséből,
- az iskola hagyományainak ápolásából,
- tanulók folyamatos felzárkóztatásából,
- a tehetséggondozást szolgáló feladatokból,
- pályaválasztási feladatokból,
- a gyermekvédelmi tevékenységből,
- a diák önkormányzat kialakításából,
- az iskolai élet demokratizmusának fejlesztéséről.

d./ Tanítási (foglalkozási) órán minőségi munkát végez. (felkészülés, szervezés, ellenőrzés, értékelés).
e./ Önképzésben, továbbképzésben, munkaközösségi munkában aktívan részt vesz.
f./ Részt vesz a nevelő-oktató munkával összefüggő megbeszéléseken, értekezleteken.
g./ Elvégzi az egyes adminisztratív és szervezési feladatokat, melyeket az intézmény nevelő-oktató munkája szükségessé tesz, illetve az érvényben lévő jogszabályok előírnak.
h./ Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi, tanmenet alapján dolgozik. A tanmenetet az igazgató által meghatározott időpontban a munkaközösség-vezető véleményével, az igazgatóhelyettesnek jóváhagyásra bemutatja. Ha az alapdokumentumok nem változnak, a bevált tanmenetet - folyamatos kiegészítéssel - több éven át használhatja.
i./ Az írásbeli dolgozatokat és témazáró feladatlapokat 8 napon belül kijavítja. A felmérő dolgozatok megíratását előre jelzi. A házi feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja és velük együtt értékeli. Az alsó tagozaton az írásgyakorlatokat a következő órára javítja.
j./ Részt vesz az iskola szülői értekezletein, fogadó órát tart.
k./ Az intézmény egészére kötelezően háruló feladatok közül egyes teendőket, - az intézményen belüli szakértelmen és az egyenlő teherviselés elvein alapuló munkamegosztás szerint - egy-egy pedagógus lát el.

Ezek a pedagógiai többletmunkák a következők lehetnek:

- egyes, óraszámmal is kifejezhető feladatok (pl. korrepetálás, helyettesítés, énekkar vezetése, szakkörök, tanulmányi kirándulás, tanulókíséret, tanulószoba, tábori ügyelet, stb.).
- osztályvezetői, osztályfőnöki munka,
- versenyekre való felkészítése,
- szertárakért, eszközökért a felelősség vállalása (fejlesztés, rendezés, leltár, selejtezés),
- munkavédelmi és tűzvédelmi munka.
- szakmai munkaközösség vezető esetén lássa el a hatáskörébe rendelt terület közvetlen pedagógiai, szakmai irányítását és ellenőrzését.

6.3.2 A pedagógus kötelességei

A pedagógus alapvető feladata a rábízott tanulók nevelése, oktatása. Ezzel összefüggésben az alábbi feladatai vannak:

a./ A tanulók fejlődését kísérje figyelemmel és segítse fejlődését.

b./ Rendszeresen tájékoztassa a szülőket és tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, hívja fel a szülő figyelmét, ha a gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.

c./ Adjon érdemi választ szülő és a tanuló javaslataira, kérdéseire.

d./ Nyújtson tárgyilagos tájékoztatást az érintetteknek nevelő-oktató tevékenységében.

e./ Tartsa tiszteletben a gyermekek, tanulók, emberi méltóságát és jogait.

f./ Vezessen naprakész, pontos adminisztrációt.

g./ Az igazgató kérésére szolgáltasson adatot az évközi, év végi statisztika elkészítéséhez, az iskolai honlapra történő adatfelvitelhez.

6.3.3 A pedagógus jogai

A pedagógust munkakörével összefüggésben az alábbi jogok illetik meg:

a./ Megválaszthatja a pedagógiai program alapján a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit.

b./ Megválaszthatja a szakmai munkaközösség véleményének meghallgatásával az alkalmazott taneszközöket, tankönyveket és tanulmányi segédleteket.

c./ Munkája során joga, hogy irányítsa, értékelje és minősítse a tanulók tudását.

d./ Joga van szakmai továbbképzéseken való részvételre.

e./ Részt vegyen nevelőtestület tagjaként az iskola pedagógiai programjának tervezésében és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat.

f./ Részt vegyen pedagógiai kísérletekben, tudományos kutatómunkában.

g./ Részt vegyen szakmai egyesületek, kamarák tagjaként, vagy képviseletében helyi, regionális és országos közoktatással foglalkozó testületek munkájában.

h./ Személyét, mint a pedagógusközösség tagját megbecsüljék, személyiségi jogait tiszteletben tartsák, nevelői, oktatói tevékenységét elismerjék.

6.3.4 Osztályfőnök – munkaköri leírás

Az osztályfőnököt az igazgató jelöli ki az osztályfőnöki munkaközösség javaslata alapján.

Munkáját az SZMSZ és mellékleteiben meghatározottak, valamint egyéb iránymutatások alapján végzi.
Nevelőmunkáját folyamatosan tervezi, ennek írásos dokumentuma a foglalkozási terv.

Osztálya közösségének felelős vezetője.

A pedagógusokra vonatkozó általános munkaköri feladatokon túlmenően az alábbiak a szakmai feladatai és hatásköre.

- Alaposan ismernie kell tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve. Segíti a munkaközösség kialakulását. Feladata a tanulók szociális, családi és kulturális hátterének, érdeklődési körének, egyéni adottságainak, képességeinek feltárása.
- Együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, látogatja óráikat. Észrevételeit és az esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszélni.
- Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal (tanulószoba, napközi), a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel. (pl.: GYIV, logopédus, stb.).
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét. Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait a tanártársai elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart, szükség esetén családot látogat, tájékoztató füzet útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (osztálynapló naprakész vezetése, félévi és év végi statisztikák, hiányzások összesítése, leadása az iskolatitkárnak továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók, stb.).
- Mint osztályfőnök saját hatáskörben az SZMSZ-ben felruházott jogainál fogva indokolt esetben háromszor 1 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésére, kitüntetésére (a tanulók véleményét figyelembe véve.).
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában. Javaslataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét.
- Év elején munka- és balesetvédelmi oktatást tart az osztályának.
- A fentieken kívül elvégzi mindazokat a feladatokat, amivel az igazgató megbízza.

7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

7.1 A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő tevékenységek

Cél: Szakember segítségével a beilleszkedési, magatartási nehézség okának feltárása, s egyéni fejlesztés a feltárás eredményei alapján.

Feladat: A közösségre nézve elengedhetetlen az effajta másság iránti toleranciára nevelés, elfogadtatás, és el kell érni, hogy az ilyen problémával küszködő gyerekek is feladatvállalással kapcsolódhassanak be a közösség életébe.

Eljárás:

- A problémákat időben fel kell ismerni. Fontos a leendő első osztályosokról a pontos információszerzés, melyet csak az óvoda - iskola közötti jól megalapozott együttműködés biztosít.
- A tanév folyamán néhány alkalommal a leendő első osztályos pedagógusok látogatást tesznek az óvodák nagycsoportjaiban, illetve az óvónők az óvodásokkal órákat látogatnak az iskolában.
- Az igazgató, az óvoda vezetője, a leendő elsős tanítók, az óvodai csoportok vezetői, az alsós szakmai munkaközösség vezető munkamegbeszélésen készítik elő a leendő első évfolyamba beiratkozók beiskolázását.
- Az első évfolyamba járó tanulók eltérő képességeit szeptember, október hónapban megszervezett DIFER méréssel tárjuk fel.
- A magatartási és beilleszkedési, vagy/és tanulási nehézség megtapasztalásakor pedagógiai szakszolgálat segítségét vesszük igénybe.
- Az okok felderítése után egyéni fejlesztőprogram szerint neveljük, oktatjuk a tanulókat logopédus, fejlesztő pedagógus közreműködésével.
- A pedagógusokat felkészítjük az integrált nevelés eredményes megvalósítására, a konfliktuskezelő eljárások alkalmazására.
- Esetmegbeszélő évfolyam-értekezleteket tartunk, melyek segítik a gyerekek egyéni problémáinak elemzését.
- A szocializációs zavarok feloldásában a napközinek és minden olyan iskolai szervezetnek szerepe van, amelyben a tanuló részt vesz.
- Fontos az e körbe tartozó, szülőkkel való szoros napi kapcsolat, segítő csoportokkal való együttműködés.

7.2 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Cél: Az intézményünkbe bekerülő tanulók képességeinek feltárása, folyamatos figyelemmel kísérése és fejlesztése. Az átlagosnál magasabb szintű teljesítményre képes tehetséges tanulók felismerése, képességeik kibontakoztatása, fejlesztése.

Feladat:

- A nevelők feladata a tanulók képességeinek megismerése.
- A feltárt képességek alapján minden, a gyerekkel foglalkozó pedagógus végezzen tudatos fejlesztő munkát. A nevelők tevékenységeken keresztül tájékozódjanak a tanulók képességének szintjéről.

Eljárások:

- differenciált tanulásszervezés tanórákon
- a tantárgy specialitásából adódó csoportbontás
- tanórán kívüli tevékenységek: sportversenyek, házi bajnokságok, tömegsport rendezvények, úszásoktatás, énekkar, szakkörök, szaktárgyi, művészeti, kulturális rendezvények, projekt-napok szervezése

- gyermekek részére kiírt pályázatok
- felkészítés tanulmányi versenyre, pályázatokra (egyéni, kiscsoportos)
- az iskolai könyvtár valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- irányított otthoni foglalkoztatást
- egy-egy terület kiváló művelőjének, szakértőjének előadása, bemutatója, hangversenye, produkciója
- a 8. évfolyamon a továbbtanulás és a középiskolai felvétel elősegítése felkészítő foglalkozások szervezésével.

A tehetséggondozás kiemelt területei:

- **Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny** több tantárgyból
- **Magyar nyelv és irodalom**
  - „Csendes csodák” zsámbéki-medencei szavalóverseny
  - Bolyai anyanyelvi csapatverseny
  - Simonyi Zsigmond helyesírási verseny
  - Lotz szövegértési és helyesírási verseny
  - A magyar költészet napja
  - A magyar nyelv ünnepe
  - A magyar kultúra napja
  -
  - Iskola közös ünnepi műsorai
  - Városi ünnepélyek ünnepi műsorai
- **Történelem**
  - Iskolai versenyek
  - Holokauszt emléknap
  - Nemzeti összetartozás napja (Trianon)
- **Német nemzetiségi nyelv és irodalom**
  - helyi, regionális, országos vers, - prózamondó és ének-zene verseny
  - házi német verseny
  - helyi német nyelvi- és német népismereti záróvizsga
  - állami nyelvvizsgára való felkészítés
- **Matematika**
  - Zrínyi Ilona országos verseny
  - Kenguru nemzetközi verseny
  - Zsámbéki-medence Kis Matematikusa
  - Bolyai matematika csapatverseny
  - Iskolai feladatmegoldó verseny
- **Természettudományi tantárgyak**
  - Öveges József fizikaverseny
  - Bolyai természettudomány csapatverseny
- **Ének-zene**
  - Német nemzetiségi énekverseny (házi, megyei)
  - énekkar szereplései (ünnepélyek, kulturális rendezvények, jeles évfordulók)
- **Rajz**

- Épület dekorálás
- Rajzpályázatok
- Időszakos kiállítások,

- **Testnevelés, sport**
  - Iskolai sportversenyek (kosárlabda, floorball, röplabda, teremlabdarúgás, atlétika, duatlon)
  - Diákolimpiai versenyek

7.3 A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Cél: Olyan pedagógiai hatásrendszer kialakítása, amely a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, és a veszélyeztetett gyermekek számára biztosítja a segítségnyújtást, szociális hátrányok, megkülönböztetések kiegyenlítését, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítését a tanulási hátrányok leküzdésében.

A társadalmi problémák megoldását az iskola nem tudja átvállalni, az érintett gyermekek helyzetét csak enyhíteni tudja.
Célunk a gyermek családban történő pozitív irányú nevelésének megsegítése.

Feladat:

- a veszélyeztetettség megelőzése
- a kialakult veszélyeztetettség felismerése
- segítségnyújtás - a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében való aktív részvétel
- jelzési kötelezettség
- együttműködési kötelezettség teljesítése gyermekjóléti, gyermekvédelmi rendszerrel
- dokumentációs feladatok elvégzése.

Eljárás:

- Az osztályfőnök feladata és felelőssége:
  - időben jelzi a veszélyeztetettséget, hátrányos helyzetű tanulókat
  - javasolja a gyermekvédelmi megbízottnak a nyilvántartásba vételt
  - a veszélyeztetettnek minősített tanulók helyzetét folyamatosan figyelemmel kíséri, jelentős változás esetén jelez a gyermekvédelmi megbízottnak
  - az első és az ötödik osztály elején, illetve szükség szerint családlátogatáson tájékozódik
  - szorongást csökkentő, tanulást, önismeretet segítő célzott beszélgetést, foglalkozást szervez a gyermekvédelmi megbízott és egyéb külső szakemberek bevonásával.
  - adatot szolgáltat
    - a gyermekvédelmi megbízottnak
    - az osztályfőnöki munkaközösség vezetőnek
    - igazgatóhelyettesnek
    - igazgatónak
- A gyermekvédelmi megbízottnak feladata és felelőssége:
  - segíti az iskola pedagógusait a gyermekvédelmi munkában
  - gyermekvédelmi területen mindazoknak a feladatoknak a koordinálása, amelyek az osztályfőnökre hárulnak
  - tájékoztatást ad a tanulóknak, szülőknek a gyermekvédelmi szolgálatról, annak címéről, telefonszámáról
  - családlátogatást végez, kapcsolatot tart a problémás családok érintettjeivel

- gyermekbántalmazás, vagy egyéb veszélyeztető tényező megléte esetén azonnal értesíti a Gyermekjóléti Szolgálatot
- orvosi vagy pszichológiai vizsgálatot kezdeményezhet
- anyagi veszélyeztetettség esetén tájékoztatja a szülőt, gondviselőt a rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás lehetőségéről, eljárás rendjéről
- részt vesz az iskolai kedvezmények odaítélésének döntésében
- rendszeresen részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszeri találkozókon, esetkonferenciákon, kábítószer egyeztető fórumokon, az éves gyermekvédelmi konferencián
- prevenciós tevékenységet folytat:
    - Koordinálja a gyermekek iskolai szabadidős tevékenységekbe való bekapcsolását, a település szintű programokba való bekapcsolását.
- adatot szolgáltat
    - az érintett osztályfőnöknek
    - az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjének
    - az igazgatóhelyettesnek/helyetteseknek
    - az igazgatónak
    - a gyermekvédelmi szolgálat vezetőjének
- rendszeres munkakapcsolatot tart a gyermekvédelemben érintett szakemberekkel:
    - óvoda
    - gyermek egészségügyi szolgálat
    - nevelési tanácsadó
    - családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
    - gyámügy
    - önkormányzat jegyzője
    - rendőrség
    - helyi társadalmi szervezetek
    - egyházak
    - alapítványok

- Pedagógusok feladatai a gyermekvédelemmel kapcsolatban:

- szakemberek bevonásával tájékoztató, felvilágosító programok szervezése, egészséges életmód megismertetése
- folyamatos segítségkérési lehetőség biztosítása a tanulók számára
- értekezletek, szakmai továbbképzések alkalmával a kollégák megismertetése a veszélyeztetettség korai tüneteivel
- a hátrányokkal küzdő tanulók tanulásirányításának segítése (tanítási órákon, napköziben, tanulószobán)
- ráhatást gyakorol, hogy a veszélyeztetett tanulók napközibe, tanulószobába járjanak
- felzárkóztató foglalkozásokon, szakkörökön, és könyvtári foglalkozásokon pótolhatják a hiányosságaikat szakember segítségével
- közös programok szervezése, mozi, színház, hangverseny, hétvégi túrák, sportolási lehetőségek biztosítása
- pályázatokon nyert pénzből, szponzorok támogatásával táborozások, kirándulások szervezése, hogy a tanulók megismerkedjenek a lakóhely szűkebb és tágabb környezetének nevezetességeivel
- felsőbb évfolyamokban osztályfőnöki órákon az iskolaorvos és a rendőrség képviselője drog- és bűnmegelőzési tájékoztatót tart

- az osztályfőnökök és a szülők számára is előadást szervez a drogmegelőzés és a tünetek felismerésének témakörében
- különös gonddal segíti a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók pályaválasztását

7.4 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Cél: Minden készség fejlesztése. A tanulók képességeinek teljes körű kibontakoztatása.

Feladat:

A kudarc okainak feltárása intézményen belül, valamint külső szakmai segítség bevonásával.

Eljárás:

- a tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi – a nevelési tanácsadó, szakértő véleménye alapján – mentesíteni kell az értékelés és minősítés alól, vagy részére az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást engedélyezni
- indokolt esetekben az iskola a meghatározott időkeret terhére lehetővé teszi, hogy az adott tantárgyból egyéni foglalkozásokon vegyen részt
- a tanulásban lemaradók, - a szakértői bizottság véleménye alapján - fejlesztő csoportokban vehetnek részt a felzárkóztatásban logopédus, vagy fejlesztő pedagógus szakmai irányításával
- tanórai differenciálással lehetőséget teremtünk a lassúbb feldolgozási menetre, több magyarázatra, hiányokat pótló speciális feladatra, egyéni motivációra
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásában kiemelt szerepe van a napközi otthon és a tanulószoba tanulmányi foglakozásának
- a tanulás tanítása kiemelt feladat
- a tanulókkal szemben teljesítendő és teljesíthető követelményeket támasztunk
- a segítés legfőbb módja a bizalom és a megfelelő érzelmi kapcsolat kiépítése nevelő és tanuló között, a szorongás, félelem leküzdése érdekében.

7.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél: Az intézménybe járó tanulók meglévő szociális hátrányainak lehetséges enyhítése, esélyegyenlőségük fokozása az intézményi élet egész területére kiterjedően.

Feladat:

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a nevelőkkel közösen felmérést készít a szociális hátrányokkal küzdő tanítványokról, törekszik problémáik megismerésére és segítésére.

A pedagógus oktató- és nevelőmunkája során fokozott figyelmet fordít a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására, fejlesztésére.

Eljárás:

- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségéről, szülői értekezleten, fogadóórán, családlátogatáson.
- Tanórai differenciálással lehetőség megteremtése a lassúbb feldolgozási menetre, több magyarázatra, hiányokat pótló speciális feladatra, az egyéni motivációra.
- A tanulói figyelem vizsgálatával, folyamatos fejlesztésével az eredményesebb tanulás segítése.

- Az érintett tanulók számára napközis, tanulószobai, felzárkóztató és tehetség-gondozó programok biztosítása.
- Felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése.
- Drog- és bűnmegelőzési programok szervezése.
- Pályaorientációs tevékenység folytatása.
- Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése.
- **A** gyermek tanulószobai, vagy napközis ellátásban való részvételre történő motiválása.
- A tankönyvtámogatások elveinek, mértékének meghatározása, eljárásrendjének betartása.
- Rendszeres kölcsönzés lehetőségének biztosítása a könyvtárból, esetenként használt könyvek juttatása.
- Pályázatok figyelése, pályázatokon való részvétel segítése.

A hátrányos helyzet oka többféle lehet:

- Mentális problémák: a család szociális helyzete, csonka család, ingerszegény otthoni környezet stb.
- Egészségügyi problémák.

Igen gyakran a mentális és egészségügyi problémák együttesen, egymást erősítve jelennek meg a gyerekeknél. Ezek bármelyike is nehezíti a közösségbe való beilleszkedést, a sikeres tanórai munkát. A tanulási kudarcnak eleve kitett tanulók az átlagosnál nagyobb türelmet és figyelmet igényelnek a pedagógustól – a differenciált osztálymunka önmagában nem elegendő.
Szükség van a tanórai és tanórán kívüli tervszerű szakmai munkára, a felzárkóztatásra, illetve a fejlesztésre.

A programnak legfontosabb területei a következők:

- A tanítási órákon képesség szerinti munkáltatás (önálló egyéni munka, páros munka, csoport munka, projekt munka) keretében az egyéni fejlesztés biztosítása egyénekre vagy csoportokra szabott fejlesztési tervek alapján.
- Motiváló differenciált értékelés, az önmagához viszonyított értékelés és differenciált házi feladatadás biztosítása.

A tanórán kívüli munkáltatásnál iskolánkban a tantárgyak szerinti korrepetálás, a készségek, képességek, kulcskompetenciák általános fejlesztését célzó pedagógiai munka párhuzamosan folyik.
Az egyéni szintfelmérés, a gyermekekre szabott megfelelő ütemű hiánypótló munka oldottabb hangulata csökkenti a gyermekekben felhalmozódott szorongást, feszültséget.

8 A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

8.1 Diákönkormányzat:

Elsődleges feladata a diákok demokratikus érdekképviseletének biztosítása.

Felépítése: diákönkormányzat vezetője, választott pedagógus
osztálytitkárok 4-8.évfolyamon osztályonként 2-2 tanuló
9/N-12. évfolyamon 2-2 képviselő

A működési feltételek biztosítása (helyszín és idő)

A DÖK a saját, elfogadott SzMSz-ben foglaltak szerint működik.

Feladatok:

- diákképviselők demokratikus választásának ellenőrzése,
- az információ-áramlás biztosítása a képviselőik által,
- ügyeletesi rendszer hatékony működtetése.

Közvélemény irányításának módszerei:

- perspektívák megszervezése,
- hagyományok kialakítása,
- közvetett követelés, ösztönzés, ellenőrzés,
- a nevelő személyes részvétele a tevékenységekben, pozitív egyéni és csoportos minták kiemelése,
- vita, mint módszeralkalmazása.

9 A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

9.1 Az iskola kapcsolatrendszere

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskolának gazdag a kapcsolatrendszere. Főbb partnerek: a tanulók, a szülők, a fenntartó, az iskolai pedagógusok és alkalmazottak, az óvodák, a középiskolák, az egyházak, a sport és művelődési intézmények, civil szervezetek, városi önkormányzat, a nevelési tanácsadó, a gyámhatóság, a gyermekjóléti szolgálat, az iskolaorvos, a védőnői, a környezetvédelmi munkát segítő szakemberek.

A kapcsolattartás módjai:

- Kapcsolat az óvodával:
  - óvodai szülői értekezleteken az osztálytanítók bemutatkozása
  - kölcsönös óralátogatások (pedagógusok)
  - óvodások fogadása az iskolai élet megismerése céljából
  - óvodások látogatása a tanórákon
  - óvodások meghívása az iskolai rendezvényekre
- Kapcsolat más iskolákkal: alkalomszerű
- Kapcsolat az egyházakkal: hitoktatás hetente, jeles napokhoz kapcsolódó ünnepségek
- Kapcsolat a Pászti Miklós Alapfokú Művészeti Iskolával (közös rendezvények, tanterem biztosítása)

Az intézmény partnerei elvárásait, elégedettségét, elégedetlenségét rendszeresen méri, értékeli, ha szükséges beavatkozik, intézkedési tervet készít

9.2 A szülő, tanuló, iskolai pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Pedagógus – tanuló
A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint szükség szerint a diákönkormányzat ülésén
- a diákönkormányzat vezetője szükség szerint a diákönkormányzat ülésén és a diákönkormányzat faliújságán keresztül
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy a szülői munkaközösséggel.

9.3 Diákönkormányzattal való együttműködés formái, módjai

Az iskolában Diákönkormányzat működik. Munkájukat a tanulók által felkért és az igazgató által megbízott nevelő segíti, aki egyben képviseli őket az iskola vezetőségében. A Diákönkormányzat gyakorolhatja jogát minden olyan kérdésben, melyet a Köznevelési törvény számára biztosít. Az osztályközösségek 2 fő diákképviselőt választanak, s az így delegált tagok vesznek részt a saját munkatervükben meghatározott üléseken.
Évente legalább egy alkalommal közgyűlést tartanak, megtervezik saját programjukat, javaslatot tesznek a Házirend esetleges módosítására, szakkörök szervezésére, szabadidős programokra, a diákönkormányzat által felhasználható tanítás nélküli munkanap programjára, az iskolai élet demokratikusabbá tételére.

A diákönkormányzat és az irányító nevelő feladata, hogy nevelő-oktató munkát segítő tevékenységüket tegyék még hatékonyabbá az alábbi területeken:

- A helyi hagyományok ápolásában.
- A tanulói öntevékenység, önállóság, felelősségérzet fejlesztésében.
- Az iskolai tanulói ügyeletet szervezésében.
- A diákok környezettudatos magatartásának alakításában.
- Az iskola rendjének, tisztaságának, szépségének a megóvásában.
- Társaik szemléletének alakításában az értük dolgozó felnőttek iránti tisztelet és megbecsülés vonatkozásában.
- A szabadidő hasznos eltöltésében, valamint minél több játékos, pihentető, egészséges életmódra nevelő program szervezésében,

9.4 Szülő – pedagógus

Az iskola, mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít, és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a gyermeki

személyiség harmonikus fejlesztéséhez elengedhetetlen a szülői ház és a pedagógusközösség koordinált aktív együttműködése.

Ezen együttműködés: alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség

- megvalósulási formái: a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység
- feltétele a kölcsönös bizalom és őszinteség
- eredménye a családi és iskolai nevelés egysége, s ennek nyomán a kedvezően fejlődő gyermeki személyiség.

A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken,
- ötletnyújtás az előadások témáihoz,
- őszinte véleménynyilvánítás,
- együttműködő magatartás,
- nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldása,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzése,
- érdeklődő-segítő hozzáállás.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat segítője az alábbi területeken tevékenykedhet:
- a „Tiefe Wurzeln Alapítvány” támogatásában,
- az iskola eszközparkjának gazdagításában,
- az iskola esztétikai arculatának alakításában, parkosításban,
- szabadidős tevékenységek, rendezvények szervezésében, lebonyolításában,
- az erdei iskolák, nyelvi táborok tárgyi, környezeti feltételeinek biztosításában.

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, mely az intézményünkben folyó oktatási-nevelési feladatainkat sikeresen támogatja, erősíti, színesíti.

Szülői szervezetek iskolánkban:
- szülői választmány (SZMK),
- szülői munkaközösség (osztály).

Iskolánk a gyermek helyes neveléséhez a következő segítség-nyújtási formákat kínálja:

Családlátogatás:
Feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

Szülői értekezlet:

Célja:
- A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés, párbeszéd kialakítása.
- A szülők tájékoztatása
  - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
  - az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
  - a helyi tanterv követelményeiről,
  - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,

  - gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
  - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
  - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.
- A szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

A közérdekű információk mellett, kidolgozott terv alapján nevelési témájú tájékoztatót is tartanak az osztályfőnökök, ha szükséges, rendkívüli szülői értekezletet hívnak össze az igazgató engedélyével.

Fogadóóra:
Célja: a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő hasznos eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

Nyílt tanítási nap:
Célja, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba. Ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását. Tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

Írásbeli tájékoztató:
Célja: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival illetve magatartásával összefüggő eseményekről, valamint a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

Előadások szervezése:
Logopédus, pszichológus egészségügyi és más oktatási szakember meghívásával

9.5 A Szülői munkaközösséggel (szervezettel) való együttműködés

A szülői munkaközösség elsősorban a rendezvények szervezésében, lebonyolításában nyújt segítséget. Kapocs az iskolavezetőség és a szülői ház között.

A Köznevelési törvény szerint él javaslattételi és véleményezési jogával.

Tagjait az osztályközösségek szülői értekezlete választja és bízza meg. A szülői munkaközösség önmaga választja tisztségviselőit, az önmaga által készített működési szabályzat és munkaterv alapján tevékenykedik.
Munkáját az iskola igazgatója és igazgatóhelyettesei segítik.
Az iskola igazgatója folyamatosan tájékoztatja a választmányt az iskolai élet eseményeiről. A nevelőtestület az éves intézményi értékeléskor véleményüket kéri a partnerközpontú működésről, az OKÉV mérések eredményéről, az osztályközösségek, csoportok helyzetéről.

9.6 Kapcsolatok

9.6.1 Iskolán belüli kapcsolatok

Szülők:
A szülő, ill. a család a legfontosabb társa az iskolának, a tanuló érdekében végzett munkában. A szülők a megfelelő tájékoztatás és információátadás után aktív részvételükkel tudják támogatni

az iskola egészségfejlesztési programjait. Közülük többen szakértelmükkel is növelhetik az iskolai munka hatékonyságát. Az iskola törekszik arra, hogy a szülők minél jobban megismerhessék az intézmény egészségnevelési alapelveit. Ehhez szükség van a folyamatos kapcsolattartásra, és a szülők programokba történő bevonására. A szülők igényeinek figyelembevételével előadások szervezésére kerül sor. Továbbá vetélkedők, előadások szervezése szülők közreműködésével. (mentős, védőnő, orvos). Közös sportrendezvények szervezése.

Iskolaorvosok:
Az iskolaorvosi feladatokat gyermekorvos látja el. Rendszeresen végzi a gyermekek egészségügyi szűrését és kötelező oltását. A szűrővizsgálatok alapján szakorvosi beutalóval látja el a gyerekeket. Folyamatos kapcsolatot tart az iskola vezetőségével, jelzi az egészségügyi problémákat.

Védőnő:
Segítik az iskolaorvos munkáját, vezeti a dokumentációt. Tisztaság ellenőrző vizsgálatokat végez. Előadásokat tart az iskola vezetőségével és az osztályfőnökökkel egyeztetett témákban (egészségügyi felvilágosítás, egészséges életmód, dohányzás). Ellenőrzi a szakrendelésre irányítottak leleteit.

9.6.2 Iskolán kívüli kapcsolatok

Iskolánk egészségnevelési programjának megvalósítása érdekében jó kapcsolatot tart fenn egészségügyi intézményekkel, civil szervezetekkel és a helyi önkormányzattal.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat Biatorbágy évente pályázik az iskolatej programra.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat minden évben támogatja az egészségnevelést szolgáló programok (pl. kerékpártúrák, kerékpáros ügyességi verseny, sport versenyek) lebonyolítását.

Iskolánk kapcsolatban áll országos egészségügyi és szociális intézmények helyi képviseleteivel. A Biatorbágyi Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálatban a rászoruló családok és diákok segítséget kaphatnak. Kapcsolattartó a gyermekvédelmimegbízott. Helyi egészségvédő civil szervezettel is kapcsolatot tart intézményünk. A Vöröskereszt Biatorbágyi Szervezete kezdeményezésére iskolánk területi Vöröskeresztes versenyen vesz részt.
A rendőrség körzeti megbízottja is segíti az iskola munkáját, ifjúságvédelmi, bűnmegelőzési programokkal, programok helyszínének biztosításával, valamint iskolarendőr bevonásával az intézmény körüli balesetmentes közlekedés megszervezésével.

10 A tanulmányok alatti és a tanulmányokat záró érettségi vizsgák helyi szabályzata

Az intézményi vizsgaszabályzat nem tartalmazza az állami (érettségi) vizsgát, arra egységesen magasabb rendű jogszabály (100/1997 (VI. 13) Kormányrendelet) vonatkozik.
A tanulmányok alatti további vizsgákról a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet (64§-73.§) rendelkezik.

A tanulmányok alatti vizsgákat az iskolában, külön kérés esetén a Kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottság előtt lehet letenni.

10.1 Osztályozó vizsga

Osztályozóvizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához, ha:
- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (pl. egyéni munkarend),
- engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget, pl. előrehozott érettségire való jelentkezés miatt;
- a köznevelési törvényben meghatározott időnél (egy tanévben 250 óra, vagy az első félévben 200 óra, vagy egy tantárgyból az adott tanévi tanórák 30%-a) többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozóvizsgát tehet félévi, év végi osztályzatainak megállapítása érdekében.
-igazgatói engedélyt kapott, hogy a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tegyen vizsgát.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
Az osztályozóvizsga az adott tantárgy és adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Az adott évfolyam tantárgyi követelményeit a részletes helyi tanterv tartalmazza.
Az érdemjegyet a tanuló tanév végi bizonyítványába be kell jegyezni.

Az előrehozott érettségire való jelentkezés miatt osztályozóvizsgáról az igazgatóhelyettessel előzetesen egyeztetve, az érettségi jelentkezések alapján a szaktanár tájékoztatja az érintett tanulókat. Az előrehozott érettségi vizsgára jelentkezőknek évente két alkalommal szervezi meg az intézmény az osztályozóvizsgát, a tanév rendjéhez igazodva, általában szeptember 15-30. és április 1-15. között.
Osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet.

Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani és az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni.

Az egyéni munkarend és a mulasztások miatt szükséges osztályozó vizsgák előkészítését, a tanulóval és szülővel való egyeztetést az osztályfőnök végzi. Ezek a vizsgák a felmerülő igény alapján általában évente két alkalommal, január és június hó folyamán kerülnek megszervezésre.

Ha a tanuló mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a jogszabályban meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

10.2 Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsga megszervezésére abban az esetben kerülhet sor, ha egy másik középiskolában tanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló iskolaváltással intézményünkben szeretné folytatni a tanulmányait.
Ilyen típusú igény esetén az igazgató az előzetesen benyújtott dokumentumok (kérelem, bizonyítványmásolatok) és a tanuló eddigi tanulmányai figyelembe vételével dönt az esetleges átvételről.
E döntése lehet:
- az átvétel elutasítása
- a tanuló részére az átvétel feltételeként sikeres különbözeti vizsga letételének előírása egy vagy több tantárgyból,
-kizárólag nyelvoktató, vagy két tanítási nyelvű vagy anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) német nemzetiségi általános iskolában vagy gimnáziumban tanuló jelentkező esetén a pedagógiai programok összevetése és a körülmények gondos mérlegelése után az átvétel engedélyezése, különbözeti vizsga letétele nélkül.

10.3 Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha
- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.
A szaktanár az elégtelen osztályzat közlése után írásban tájékoztatja a tanulót és az iskolavezetést a javítóvizsga témaköreiről. A témakörök összeállítása során köteles figyelembe venni a helyi tanterv, illetve a gimnáziumban az érettségi követelményeit.
Ha a szabályosan megtartott javítóvizsga eredménye elégtelen, a tanulónak évet kell ismételnie.

10.4 Pótló vizsga

A vizsgázó pótló vizsgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők.
A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

10.5 A tanulmányok alatti intézményi vizsgákra vonatkozó egyéb szabályok

A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgát szervező szaktanár illetve osztályfőnök a szokásos kommunikációs csatornákon (email, e-napló) írásban tájékoztatja.
A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.
A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató bízza meg.
A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében
- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,

- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat taníthatja.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Az írásbeli vizsgán a vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.

A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató pedagógus jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.

Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítania.

Az íróeszközökről, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről a vizsgázó gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.

A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

Ha az írásbeli vizsgát bármilyen rendkívüli esemény megzavarja, az emiatt kiesett idővel a vizsgázó számára rendelkezésre álló időt meg kell növelni.
Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát. A vizsgáztató pedagógus a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az iskola igazgatójának, aki az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést. Az iskola igazgatója a megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja, amelynek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató pedagógus nyilatkozatát, az esemény leírását, továbbá minden olyan tényt, adatot, információt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató pedagógus, az iskola igazgatója és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó különvéleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

Az iskola igazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat – az üres és a piszkozatokat tartalmazó feladatlapokkal együtt – a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól. A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja és a vizsgairatokhoz mellékeli.

Ha a vizsgáztató pedagógus a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti az iskola igazgatóját.

Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola igazgatójából és két másik – a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő – pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságának mérlegeli, és
- a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
- az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja,
- amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy
eredménytelennek nyilvánítja, vagy az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgázó teljesítményét.
A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Szóbeli vizsga esetén a vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat. A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg

A vizsgázó segítség nélkül, önállóan felel, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat.
A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, vagy a tétel kifejtése során önálló feleletét önhibájából nem tudta folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vétett. A vizsgázó a tétel kifejtése során akkor szakítható félbe, ha súlyos tárgyi, logikai hibát vétett, vagy a rendelkezésre álló idő eltelt.

Ha a tanuló a tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni munkarend keretében tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Az egyéni munkarend keretében tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni. Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt az egyéni munkarenddel rendelkező kötelességeiről és jogairól. Az egyéni munkarenddel rendelkező kérelmére részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon. Erről az iskola igazgatója dönt.

Ha a tanuló az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 89. § szerinti általános járóbeteg szakellátásban, vagy a 91. § szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban résztvevő szakorvos által kiadott vélemény szerint tartós gyógykezelésben részesül és emiatt a mindennapos iskolába járási kötelezettségét nem tudja teljesíteni, egyéni munkarend keretében folytatja tanulmányait. Az iskola köteles gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról.
A felkészítés keretében a szaktanárok a tanulóval, kiskorú tanuló esetén a tanulóval és a szülővel írásban egyeztetik a konzultációs időpontokat.

10.6 A tanulmányok alatti, független vizsgabizottság előtt zajló vizsgákra vonatkozó egyéb szabályok

A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgákat a területileg illetékes kormányhivatal szervezi.

A tanuló, kiskorú tanuló esetén a tanuló és a szülő a félév végét illetve a tanítási év (szorgalmi időszak) végét megelőző harmincadik napig jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván vizsgázni. A bejelentésben meg kell jelölnie, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgázni.
A bejelentést írásban az intézmény igazgatójának kell benyújtani, aki azt öt napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.
Ha a tanuló a javító vizsgát szeretné független vizsgabizottság előtt letenni, akkor ennek írásbeli bejelentésére a bizonyítvány átvételét követő 15 napon belül van lehetősége. Ebben az esetben az iskola hét napon belül továbbítja a kérést az illetékes kormányhivatalnak.
Ha a tanuló független vizsgabizottság előtt vagy vendégtanulóként ad számot tudásáról, akkor a vizsgabizottság, illetőleg a vizsgáztató iskola törzslapi bejegyzés céljából értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről – figyelembe véve a független vizsgabizottság által adott, illetve a vendégtanulóként szerzett osztályzatot – az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

10.7 A tanulmányok alatti helyi nyelvi záró/alapvizsgákra vonatkozó szabályok

10.7.1 Általános Iskola

Intézményünk az általános iskolai tanulmányok zárásaként a 8. évfolyamon május hónapban záróvizsgát szervez német nyelv és irodalom, valamint német népismeret tantárgyból.
A vizsgán tanulóink számot adnak tanulmányaik során elsajátított nyelvi-, kulturális és helyismeretből.
A vizsga megcélzott kimeneti szintje az A2.
A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll.
Az írásbeli vizsga 45 percig tart, melynek tartalmi elemei a következők:
- Hallásgyakorlat.
- Szövegértés.
- Levélírás.
- Teszt.

A tanuló az írásbeli feladatra német nyelv és irodalom tantárgyból érdemjegyet kap.
A szóbeli vizsga időtartama előzetes felkészülés után tanulónként 10-15 perc, melynek tartalmi elemei a következők:
- Bemutatkozás.
- Biatorbágy múltja és jelene.
- Prezentáció készítése a megadott témakörök valamelyikéből.
- Képleírás.
- Magyarország és a német nyelvű országol földrajzával, helyismerettel kapcsolatos kérdések megválaszolása.

A tanuló szóbeli vizsgáját 3 tagú bizottság bírálja el. A feleletre német irodalom, valamint német népismeret tantárgyakból osztályzatot kap.
A tanulók a vizsgán nemzetiségi ruhában jelennek meg.
Az ünnepélyes eredményhirdetésen teljesítményük elismeréseként a tanulók oklevelet kapnak.
A vizsgán érintett tanulók szülei a vizsga napján büfét szerveznek gyermekeik részére.

10.7.2 Gimnázium

A 9/N nyelvi előkészítő évfolyam végén kötelező német nyelvi alapvizsgát tesznek a tanulók, amelynek keretében komplex nyelvvizsga feladatokat (olvasásértés, hallás utáni értés, nyelvtani teszt, önálló szövegalkotás írásban-szóban) oldanak meg.

A megcélzott kimeneti szint a B1.
Az a diák haladhat tovább a német nemzetiségi oktatásban, aki az évközi értékelés során és az év végi komplex nyelvvizsga alkalmával eléri a minimális elégséges szintet. Amennyiben a tanuló a kívánt követelményt nem teljesíti, augusztus végén javítóvizsgát tehet.
Sikertelen javítóvizsga esetén a tanuló a nyelvi előkészítő évfolyamot nem ismételheti meg, és iskolánkban tanulmányait nem folytathatja

A 12. évfolyam végén német nyelvből C1 nyelvvizsga letételére van lehetőség, mely megfelel a Közös Európai Keretrendszernek (KER) és ezáltal valamennyi európai országban elfogadott.
Angol nyelvből a 12 évfolyam végére a megcélzott nyelvvizsga szint a KER B2 illetve C1.

11 A felvétel és az átvétel - Nkt. keretei közötti - helyi szabályai

11.1 Általános Iskola

11.1.1 Felvétel

A iskola beiskolázási körzete Biatorbágy Város közigazgatási területe.
Intézményünkbe felvételt nyerhet minden 6. életévét betöltött tanuló.

A 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet 2. számú melléklete szerint a szülőnek nyilatkozatot kell kitöltenie a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban való részvételről.

11.1.2 Átvétel

Átvételi igény esetén az igazgató az előzetesen benyújtott dokumentumok (kérelem, bizonyítványmásolatok) és a tanuló eddigi tanulmányai figyelembe vételével dönt az esetleges átvételről.
E döntése lehet:
- az átvétel elutasítása
- a tanuló részére az átvétel feltételeként sikeres különbözeti vizsga letételének előírása egy vagy több tantárgyból,
-kizárólag nyelvoktató, vagy két tanítási nyelvű vagy anyanyelvű német nemzetiségi általános iskolában tanuló jelentkező esetén a pedagógiai programok összevetése és a körülmények gondos mérlegelése után az átvétel engedélyezése, különbözeti vizsga letétele nélkül.

11.2 Gimnázium

11.2.1 Felvétel

A 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet 2. számú melléklete szerint a szülőnek nyilatkozatot kell kitöltenie a nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban való részvételről.

Gimnáziumunkba felvételi útján lehet bekerülni.
A nyolcadik osztályt végző tanulók az általános felvételi eljárás során általános iskolai eredményeik, valamint a központi matematika és magyar nyelv írásbeli eredményeik és egy nyelvi kompetenciát mérő szóbeli felvételi beszélgetés alapján kerülhetnek gimnáziumunkba.
A sajátos nevelési igényű diákokat a felvételi vizsgán a szakértői véleményekben meghatározott kedvezmények megilletik. Mivel a nyelvi előkészítő osztályaink miatt nyelvtanulás alól felmentést nem tudunk adni, csak olyan diákokat tudunk felvenni, akiknek a részképesség zavara a nyelvtanulásra nem terjed ki.

A felvételi eljárás során összesen 200 pont szerezhető, az alábbi megoszlás szerint:

- A központi írásbeli vizsga eredménye (matematika max. 50 pont + magyar nyelv max: 50 pont): maximum 100 pont. Az írásbeli magyar nyelv és matematika feladatlapok eredményeit egyenlő súllyal számítjuk be.
- A jelentkező általános iskolai tanulmányi eredményeinek beszámítása maximum 50 pont (7. év végi max. 25 pont és 8. félévi max. 25 pont): matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, német nyelv és irodalom, valamint egy választható természettudományos tantárgy (biológia, földrajz, kémia, fizika).
- A szóbeli felvételi beszélgetésen a jelentkező tanulók nyelvi kompetenciáját, kommunikációs képességét, tájékozottságát vizsgáljuk magyar és német/angol nyelven: maximum 50 pont.
  Olyan készségek meglétéről szeretnénk meggyőződni, mint a beszédkészség és a mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás. A meghallgatáson előnyt szerezhetnek azok a jelentkezők, akik aktív német nemzetiségi kulturális tevékenységet folytatnak (pl. hagyományőrzés az iskolában vagy a lakóhelyük életében, versmondás, tánc, ének, zene).

- Saját nyolcadikosaink az alábbi előnyöket élvezik a felvételi eljárás során:
  Amennyiben
  - a hetedikes év végi és nyolcadikos félévi tanulmányi átlaguk eléri a 4,7-et,
  - vagy az írásbeli vizsgán legalább 75 pontot szereztek,
  - továbbá iskolánkat első helyen jelölték meg
  - és nem volt velük komoly magatartási probléma (igazolatlan óra, igazgatói intő, stb.),

  automatikusan felvételt nyernek a gimnáziumba, és a szóbeli felvételi beszélgetés alól mentesülnek.
  Azonos felvételi pontszám esetén őket soroljuk a külsős jelentkezők elé.
  Amennyiben az előnyt élvező jelentkezők között pontazonosság van, a központi írásbeli vizsga eredménye alapján rangsoroljuk őket.

- A bekerülés alapfeltétele minden felvételizőre vonatkozóan, hogy az írásbeli vizsgán tantárgyanként legalább 25 pontot, összesítve pedig legalább 60 pontot kell elérni.

11.2.2 Átvétel

A gimnáziumi évek alatt csak igen indokolt esetben veszünk át diákot más intézményből. A szülő kérelmére, érvényes bizonyítvány benyújtásával az iskola igazgatója dönt a felvétel feltételeiről. Döntése előtt kikéri az érintett osztályfőnök véleményét. Felvétel az adott osztályban rendelkezésre álló szabad férőhely esetén történhet. Szükséges hozzá a korábbi tanulmányok sikeres teljesítése. A tanuló átvételére akkor van lehetőség, ha az általa tanult tárgyak többsége megegyezik az iskolánkban tanult tantárgyakkal, illetve a különbség, valamint a tananyagban való esetleges elmaradás mértéke még pótolható. Az átvételkor figyelembe kell venni az átveendő tanuló magatartását, szorgalmát.

12 A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium helyi tanterve

Helyi tantervünk a NAT 2020-hoz az Oktatási Hivatal által közzétett kerettantervek alapján készült.

12.1 Általános Iskola

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet 5/2020. (I. 31.) Kormányrendelet szerinti módosítását figyelembe véve, a 2020-as NAT-hoz illeszkedő vonatkozó kerettanterveket („Kerettanterv az általános iskolák 1-4. évfolyamára” és „Kerettanterv az általános iskolák 5-8. évfolyamára”) alkalmazzuk, nemzetiségi nevelés-oktatás terén pedig „A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve” tárcadokumentumot.

A NAT 2020. óraszámai a helyi tantervünkben

	1. évf	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	**7**	**7**	**6**	**6**	**4**	**4**	**3**	**3**
Matematika	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**3**	**3**
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem					**2**	**2**	**2**	**2**
állampolgári ismeretek								**1**
hon- és népismeret								
Erkölcstan/hit- és erkölcstan	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Természettudomány és földrajz								
környezetismeret	**0**	**0**	**1**	**1**				
természetismeret					**2**	**2**		
kémia							**1**	**2**
fizika							**1**	**2**
biológia							**2**	**1**
földrajz							**2**	**1**
Művészetek								
ének-zene	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
vizuális kultúra	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**0**
dráma és színház						**1***		

Technológia								
technika és tervezés	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**		
digitális kultúra			**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**
osztályfőnöki					**1**	**1**	**1**	**1**
Német nyelv és irodalom	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**
Német honismeret	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Angol nyelv				**2**	**2**	**2**	**3**	**3**
Összesen	**26**	**26**	**27**	**29**	**31**	**32**	**33**	**33**
Előkészítő							**2**	**2**

*tömbösítve

12.2 Gimnázium

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet 5/2020. (I. 31.) Kormányrendelet szerinti módosítását figyelembe véve, a négyosztályos gimnáziumra vonatkozó kerettantervet (Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára) alkalmazzuk, nemzetiségi nevelés-oktatás terén pedig „A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve” tárcadokumentumot.

Tantárgyak **műveltségi terület** szerinti felosztásban	A gimnáziumi képzés nevelési-oktatási szakasza (évfolyamonként)				
	9/N	**9.**	**10.**	**11.**	**12.**
Magyar nyelv és irodalom					
magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4	4
Nemzetiségi nyelv és irodalom					
német nyelv és irodalom	14	5	5	5	5
Matematika					
matematika	2	3	3	3	4
Történelem és állampolgári ismeretek					
történelem	1	2	2	3	3
állampolgári ismeretek					1
nemzetiségi népismeret	1	1	1	1	1
Természettudományok					
természettudomány*				2	
kémia**	0,5	1	2		
fizika**	0,5	2	3		

biológia**	0,5	3	2		
földrajz**	0,5	2	1		
Idegen nyelv					
angol	5	4	4	4	4
Művészetek					
ének-zene		1	1	1	
vizuális kultúra		1	1		
dráma és színház ***					
mozgóképkultúra és médiaismeret ***					1
Technológia					
digitális kultúra	1	2	1	2	1
Testnevelés és egészségfejlesztés					
testnevelés	5	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1	1
Kötött célú órakeret *				4	4
Helyi tanterv szerinti órakeret	**33**	**36**	**36**	**35**	**34**

* A 11. és 12. évfolyamon legalább 4-4 tanórát bármely érettségi tantárgy oktatására kell felhasználni.
A Nemzeti Alaptantervnek megfelelően, felmenő rendszerben a tanulóknak a 11. évfolyamon kötelező természettudományos tárgyat tanulnia. Erre lehetőség van a hagyományos fakultációs rendszerben, illetve, ha a tanuló nem választ természettudományos fakultációs tárgyat, akkor részére heti 2 órában kötelező a „természettudomány” tantárgy tanulása. Ez a kötelezően választható heti 4 órából kettőt már lefed, ezen felül kell még a tanulónak legalább heti 2 órában a választása szerinti fakultációs tárgyat vagy tárgyakat tanulnia.
** A 9/N nyelvi előkészítő évfolyamon a tanulók a kémia, fizika, biológia és földrajz tantárgyak közül kettő tantárgyat fél-fél évig tanulják heti 1 órában. A biológia tantárgy oktatása részben német nyelven történik.
*** A dráma és színház vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a 12. évfolyamon kötelezően választandó.

13 A kötelező tanórai foglalkozások tananyagán kívül elsajátítandó ismeretek

A kötelező tanórai foglalkozások tananyagán kívül elsajátítandó ismereteket az alább meghatározott projektek tartalmazzák:

13.1 Hagyományőrző iskolai projektek, rendezvények

Projekt szervezés elvei:

- Elsődleges a német- ill. idegen nyelvi kompetencia fejlesztése
- Teljes körű egészség nevelés megvalósítása
- Környezettudatos viselkedés erősítése
- Művészi élmény biztosítása
- Kooperatív munka alkalmazása

Célok/ Fejlesztendő kulcskompetenciák:

- A tanulókban az igény és képesség kialakítása, hogy gondolataikat, véleményüket és javaslataikat a német nemzetiség nyelvén ki tudják fejezni.
- A tanulók felkészítése arra, hogy tudásuk alapján a német nyelvet produktívan használják.
- Egy alapvető társalgási szintű nyelvtudási bázis kialakítása, amely a német nyelven való kommunikációra képessé teszi a tanulókat.
- A szövegolvasási, szövegértési és szövegalkotási készség, valamint beszédértés, beszédkészség fejlesztése egyéni igényeknek megfelelően, szisztematikusan felépített mondatmodellek alapján.
- Gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás).
- A legfontosabb beszédfordulatok automatizálása alsó tagozaton szerepjátékok formájában, felső tagozaton dialógusok segítségével.
- Írásbeli készség fejlesztése, életkori sajátosságoknak megfelelően, a másolástól a fogalmazásig, a szövegépítési elemek produktív használatával.
- A tanult verseken, dalokon keresztül az intonáció, kiejtés gyakorlása, memoriter fejlesztése.
- Nyerjenek képet a Magyarországon élő német kisebbség mai és múltbeli életéről és kultúrájáról, valamint a német nyelvű országok népeiről.
- Érdeklődés felkeltése az őseik anyanyelve, kultúrája iránt.
- A helyi értékek megismertetése, megszerettetése, helyi ünnepek, megemlékezések felelevenítése.
- A tanulók segítése abban, hogy megtalálják, megőrizzék és fejlesszék nyelvi és kulturális identitásukat.
- A közösséghez való kötődés erősítése.
- A magyarországi németek – ezen belül a torbágyi és biai svábok – múltjának megismertetése, irodalmi, néprajzi hagyatékának ápolása.
- A megfelelő témákkal és önálló munkamódszerek alkalmazásával annak ösztönzése, hogy az iskolai időn túl is foglalkozzanak a német nyelvvel és kultúrával a média és a sajtó segítségével.

- A magyarországi kisebbségi jogok, a kisebbségekkel foglalkozó szervezetek megismerése.
- Tanulóinktól elvárjuk a kulturális sokféleség tiszteletben tartását, a nyelvek és kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

Projektek

Projekt	Ideje	Célja	Tartalma: / kapcsolódó tantárgyak /	Kompetenciák
Nemzetiségi hét	szeptember	hagyományőrzés, közlekedési ismeretek elsajátítása, sportolás, tánc, bekapcsolódás a helyi közéletbe	- sport: osztályok közötti boul mérkőzések / testnevelés / - közlekedési ismeretek: Közlekedés biztonsági nap: de. teszt, kerékpáros ügyességi feladatok, kerékpáros közlekedés kijelölt útvonalon, kerékpáros kirándulás / technika életvitel / - nemzetiségi táncház / testnevelés-tánc / - hagyományápolás: egész napos kirándulás – akadályversennyel, melynek tartalma a helyszín lehetőségeitől függően kapcsolódnak a tananyaghoz, / testnevelés, természetismeret, német nyelv, ének ,rajz / - Mária napi „zarándoklat”felidézése+ magyar szentek+ templom építészet / történelem, honismeret / - Városi „Patak parti polka parti „-n való részt vétel.	anyanyelvi, idegen nyelvi, természettudományi, szociális, esztétikai
Ritsmann olimpia	4 évente szeptember	Tatai olimpiai edzőtábor megismerése, sportolás, testedzés, kitartás, erőnlét	- Úszás, futás, távolugrás, kislabda hajítás, labdajáték / testnevelés / - a nemzetiségi hét programjaiba illesztve kerül megrendezésre	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális

Projekt	Ideje	Célja	Tartalma: / kapcsolódó tantárgyak /	Kompetenciák
Erntedankfest – őszi betakarítás ünnep	október	hagyományőrzés, őszi termések megismerése, művészeti nevelés	- tantermek és folyosók őszi dekorálása / rajz, technika életvitel / - kiállítás a tanulók őszi hangulatú műveiből / rajz, technika életvitel / - kiállítás- német feliratokkal - az összegyűjtött néprajzi tárgyakból, kóstoló gyümölcsökből, termésekből/ honismeret, természetismeret németnyelv / - töklámpás kiállítás és verseny / technika életvitel / - látogatás a templomban az osztályonként termésekből összeállított, díszes kosarakkal- betakarítási ünnep felidézése, közös éneklés / honismeret, technika életvitel, ének /	anyanyelvi, idegen nyelvi, természettudományi technikai, szociális, esztétikai-művészeti
Márton-napi lámpás felvonulás	november	hagyományápolás, közéletbe való bekapcsolódás	- Szent Márton legendájának megismerése/ honismeret, irodalom, történelem / - Tanulók által készített lámpásokkal az esti városi felvonuláson részt vétel /technika, testnevelés /	szociális-állampolgári, művészeti
Adventi gyertyagyújtás az iskolában	december	hagyományőrzés, a tanulók tudásának bemutatása, karácsonyi ajándék-műsor	- tantermek és folyosók téli dekorálása / rajz, technika életvitel / - osztályonként adventi koszorú és Betlehem készítése / technika, rajz, honismeret, osztályfőnöki óra / - évfolyamonként adventi hétfőnkénti műsorok, az adventi ünnepkör jeles napjairól, népszokásairól / irodalom, honismeret, ének / - német-magyar nyelvű ünnepi műsor a város lakóinak / magyar és német irodalom, nemzetiségi ének-tánc, magyar ének / - büfé a tanulók által készített, karácsonyi apró süteményekből / technika életvitel /	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális-állampolgári, esztétikai-művészeti

Projekt	Ideje	Célja	Tartalma: / kapcsolódó tantárgyak /	Kompetenciák
Svábbál – farsangi bál	február	hagyományőrzés, tanulók farsangi produkcióinak bemutatása, jótékonysági rendezvény az iskola támogatására, közös fellépés a helyi német nemzetiségi hagyományőrző egyesületekkel	- Német-magyar nyelvű zenés, irodalmi műsor / magyar és német irodalom, ének, tánc / - Vidám-farsangi produkciók / ének – tánc / - Báli dekoráció készítése / rajz, technika, osztályfőnöki óra / - Belépő- támogatójegyek, tombola (a diákok szervezésében) – büfé / technika életvitel / - Báli befejezés	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális-állampolgári, vállalkozói, esztétikai-művészeti kifejezőkészség
Ovisuli rendezvények	november –február	Jövendőbeli elsősöknek és szüleiknek az iskola bemutatása	- Tantermek és folyosók dekorálása / rajz, technika, osztályfőnöki óra / - Óvodások kézműves foglalkozásának előkészítése / rajz, technika, osztályfőnöki óra / - Óvodásoknak büfé előkészítése a tankonyhában / technika életvitel / - Rövid műsor a vendégeknek / magyar és német irodalom, ének /	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális-állampolgári, vállalkozói, esztétikai-művészeti kifejezőkészség
Húsvéti projekt	április	hagyományőrzés, Húsvéti ünnepkör megismerése, játék	- Forgószínpad szerűen, játékos feladatokkal, a keresztény ünnepkör és a néphagyományok, húsvéti szokások felelevenítése / irodalom, német nyelv, testnevelés, technika, történelem, ének /	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális-állampolgári, digitális, matematikai, esztétikai-művészeti kifejezőkészség

Projekt nap

4 témakörből évente felváltva kerül megrendezésre, az éves munkatervben meghatározottak szerint

Projekt	Ideje	Célja	Tartalma: / kapcsolódó tantárgyak /	Kompetenciák
A) „Szomszédolás" – Honusmereti vetélkedő	ősz	a szomszédos német nemzetiségi települések meglátogatása, Biatorbágy történelmi, néprajzi, természeti értékeinek, épített örökségének, gasztronómiai szokásainak, ének-zenei, és tánchagyományainak megismerése.	- A települések kulturális, történelmi, néprajzi, természeti értékeinek megismerése / pl. Etyek, Sóskút , Zsámbék, Budakeszi / honismeret, történelem, természetismeret / - Akadályverseny német nyelvi, természetismereti, matematika, ének, rajz, testnevelés tárgyhoz kapcsolódó feladatokból. - Csapatverseny - Ki? Mit tud? - prezentáció - hagyományos étel, sütemény elkészítése - a népviselet, ének-zenei és tánckultúra bemutatása	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális-állampolgári, matematikai, esztétikai-művészeti kifejezőkészség
B) Fenntarthatósági nap	tavasz	környezettudatosság alakítása, környezeti problémákra felhívni a figyelmet	- plakátok készítése / rajz, technika életvitel / - környezetvédelmi vetélkedő / kémia, földrajz, biológia, technika életvitel magyar és német nyelv/ - filmvetítés / kémia, földrajz, biológia, technika életvitel / - valamely ipari létesítmény megtekintése pl.: hulladéklerakó, szennyvíztisztító /technika, fizika, kémia /	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális-állampolgári, matematikai, esztétikai-művészeti kifejezőkészség, környezettudatosság

Projekt	Ideje	Célja	Tartalma: / kapcsolódó tantárgyak /	Kompetenciák
C) Ritsmann olimpia – Egészségnap	ősz	teljes körű egészség nevelés részeként felhívni a figyelmet a mindennapi mozgás, egészséges táplálkozás, egészségvédelem fontosságára	- „Fut a suli” / testnevelés/ - sport bemutatók / testnevelés/ - egészséges táplálkozás-tevékenykedés a tankonyhában / technika életvitel, biológia / - elsősegély nyújtási ismeretek / biológia, technika életvitel/	anyanyelvi, idegen nyelvi, szociális-állampolgári, matematikai, esztétikai-művészeti kifejezőkészség, teljes körű egészség védelem
D) Illemtan	tavasz	A kulturált viselkedés szabályainak megismerése. Hétköznapok, ünnepnapok illemtana.	Játékos vetélkedő keretében az alábbi illemtani ismeretek, szabályok bemutatása: Tini etikett. A köszönés ABC-je. A tanár-diák viszony etikettje. Az öltözködés tudománya. Ünnepek és hétköznapok Karácsony, húsvét otthon. Szilveszteri illemtan. Születés, keresztelő. Áldozás, bérmálás, konfirmáció. Vendégségben. Vendéglátás, vendégfogadás. A terített asztalról. Mit, mivel és hogyan együnk? A társasélet összejövetelei. Az ajándékozás illemtana. A party illemtana. Születésnap, ballagás, évfordulók. Farsangolás, báli szezon. Valentin napi üdvözletek. Illedelmes viselkedés színházban, múzeumokban, templomokban. A taps illemtana. Udvarias viselkedés tömegközlekedési járműveken.	nyelvi (anyanyelvi, nemzetiségi), szociális, állampolgári, esztétikai, művészeti

14 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

Intézményünk alapelveit az alábbiak határozzák meg:

- nevelési, oktatási céljai, a tanítandó tantárgyak,
- a motiváló jelleg,
- a logikus felépítés,
- az önálló ismeretszerzés lehetősége.

Egyéb szempontok figyelembevétele:

- tartósság,
- egységesség,
- hosszú távú felhasználhatóság.
- Korszerű információközlés elősegítésének kritériuma.

  A tankönyvek, taneszközök és tanulmányi segédletek kiválasztásáról az illetékes szaktárgyi munkaközösség javaslata alapján a szülői munkaközösség véleményének kikérésével a pedagógus dönt.

  A német nemzetiségi oktatás sajátosságaiból fakadóan a kis számban rendelkezésre álló, a speciális módszertani követelményeknek nem, vagy csak részben megfelelő Magyarországon megjelent tankönyvek és taneszközök mellett tartós tankönyvi állományban levő németországi vagy német nyelvű tankönyvek, ill. a szaktanárok által összeállított, iskolán belüli használatban levő tanulási segédleteket alkalmazunk

15 A Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: NAT) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.

A pedagógiai feladatok megvalósítása elsősorban:

- a iskola szellemisége által
- a mindennapok gyakorlatában
- a pedagógusok példamutatásával
- tanórákon a tananyag feldolgozásába építve
- tanórán kívüli foglalkozások a projektek, ünnepélyek, rendezvények céltudatos szervezésén keresztül történik.

Részletes kifejtésük megtalálható:

- 2 Az iskolában folyó nevelő oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai
- 3 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- 4 Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok
- 5 Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok
- 4.4.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv
- 13.1 Hagyományőrző iskolai projektek, rendezvények

- 16 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja
- 21 Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei
- helyi tantervek tantárgyankénti részletes leírása

Nevelési célok – feladatok

- erkölcsi nevelés
- nemzeti öntudatra – hazafiságra nevelés
- Állampolgárságra – demokráciára
- Önismeretre nevelés – társas kapcsolati kultúra
- Családi életre nevelés
- Testi-lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért – önkéntességre nevelés
- Fenntarthatóság – környezettudatosságra nevelés
- Pályaorientáció
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Média tudatosság
- Hatékony önálló tanulásra tanítás

Kulcskompetenciák fejlesztése

- a tanulás kompetenciái
- a kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- a digitális kompetenciák
- a matematikai, gondolkodási kompetenciák
- a személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

16 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Célja:

- A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel.
- A szociális kompetenciák, csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttmozgás fejlesztése.
- A fizikai képességek hanyatlásának megakadályozása, mely a szellemi teljesítmény romlását is előidézheti.

Megvalósítás formái:

- heti 4 testnevelés óra
- heti 1 német nemzetiségi tánc óra keretében valósul meg
- a 3. vagy 4-5. évfolyamon tanórán kívüli foglalkozás keretében szervezett úszás oktatás, melyet hivatásos úszásoktatók közreműködésével szervez az intézmény. Az oktatás és utazás költségeit egy féléven keresztül az intézmény támogatja. Az utazás megszervezését, valamint a tanulók felügyeletét az iskola biztosítja.
- délutáni sportkörök

- napközis szabadidős- és sportfoglalkozások,
- napköziben napi min. fél óra szabad játék-levegőzés,
- gyógytestnevelés,
- versenyek,
- bajnokságok,
- alkalmankénti túrák, séták

Az iskolai szervezésen túl az iskola tornatermében külsős vállalkozók által szervezett – egyénileg finanszírozott – sport tevékenységeken is részt vehetnek a tanulók.
Továbbá tanulóink egy része tagja a helyi Füzes német hagyományőrző néptánc egyesületnek.

16.1 Heti egy testnevelés óra alóli felmentési kérelem

Intézményünkben a Köznevelési Törvény 27. § (11) bekezdésében foglaltak szerint van lehetőség általános iskolai tanulóink számára heti 1 testnevelés óra alóli, gimnáziumi tanulóink számára heti 2 testnevelés óra alóli felmentési kérelem benyújtására, ha a tanuló:

> érvényes versenyengedéllyel rendelkezik és mellékeli a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatási igazolást.

A kérelem benyújtásához szükséges dokumentumok:

- sportolói jogviszony igazolás,
- versenyengedély,
- edzéslátogatási igazolás **(a nap/napok és időpont pontos megadásával)**,
- szülői kérelem.

A fenti dokumentumokat **az intézmény igazgatójához kell benyújtani.** A szülői kikérőben pontosan meg kell jelölni a tárgyban forgó testnevelés óra napját és órarendi számát. Kizárólag első, vagy utolsó tanóra alól lehet felmentést kérni. A tanuló ezen időszak alatt nem tartózkodhat az iskola területén.

A testnevelésóra alóli felmentési kérelmet a tanév első félévében szeptember 20-ig, a második félévben január 20-ig kell benyújtani **az intézmény igazgatójához.** A határidő jogvesztő.

Amennyiben a sporttevékenység folytatásában változás áll be, a szülőnek/gondviselőnek azt haladéktalanul jeleznie kell írásban az igazgató felé! A felmentés indokának megszűnése esetén a tanuló az intézmény által szervezett keretek között köteles a mindennapos testnevelés követelményének eleget tenni.

17 A választható tantárgyak és egyéb foglalkozások, a csoportbontások szervezésének elvei

17.1 Általános Iskola

17.1.1 Választható tantárgyak – és szervezési elvei:

- Kötelezően választható tantárgy a hit- és erkölcstan. Az erkölcstan órák a párhuzamos osztályoknak közösen is szervezhetők. A hittan órák a párhuzamos évfolyamokon összevonhatók.

17.1.2 Egyéb foglalkozások:

- Napközi és tanulószoba
- Felzárkóztató foglalkozások / HH., BTM, alsó-felső tagozatos lemaradással küzdő tanulók számára szervezett korrepetálások, egyéni fejlesztő foglalkozások/
- Tehetséggondozó foglalkozások / szakkörök, versenyre való felkészítés, versenyek, ünnepélyek lebonyolítása /
- Felvételi előkészítők
- Hagyományőrző programok/ Erntedankfest, Advent, Sváb-bál,…./
- Mindennapos testedzést biztosító / sportkörök, sport versenyek, túrák, kirándulások /
- Kulturális programok / színház-múzeum látogatás, rendezvények-vetélkedők /
- Tanulmányi és közösségfejlesztő kirándulások
- Táborok / belföldi és külföldi nyelvgyakorló tábor, erdei iskola /

17.1.3 Csoportbontás elvei:

- Iskolánkban az oktatás alapvető szervezeti formája az osztályrendszerű tanítás.
- A csoportbontást a tantárgy sajátos jellege, valamint a tanrend szervezése határozza meg.
- Lehetőség szerint 18 fő feletti osztálylétszám esetén csoportbontásban tanítjuk a német nyelv- és irodalom és az angol nyelv tantárgyakat, ahol vegyes (nem képességek szerinti) csoportok kialakítására törekszünk.
- Felső tagozaton a tanulócsoport képességeit figyelembe véve csoportbontásban oktatjuk a matematikát, valamint a tantárgy specialitásából és helyigényéből fakadóan a technika, életvitel és gyakorlat tantárgyat (tankonyha).
- A gimnáziumban csoportbontásban oktatjuk a német, az angol, a matematika és teremkapacítás függvényében a digitális kultúra tantárgyakat.

17.1.4 Egyéb foglalkozások szervezési elvei:

Az iskola a szabadon választható foglalkozások időkeretének elosztását tanévenként határozza meg a tanulók igényét figyelembe véve.

- **Napközi, tanulószobai** csoportokba jelentkezés önkéntes, a felvétel a szülői igényeknek megfelelően történik. Rendkívüli esetben, - ha azt a tanuló tanulmányi teljesítménye indokolja - az igazgató, a szülők egyetértésével kötelezheti a tanulót a napköziben ill. tanulószobán történő tanulásra. Napközis foglalkozások esetén egyazon osztály tanulói egyazon napközis csoportot alkotnak. Felső tagozaton vegyes, több osztályból szerveződik a csoport. A tanulási időt védetté tétele tantestületünk fontos célkitűzése.

- **Szakkörök** döntő része a tehetséggondozást szolgálja.
- A szakköri foglalkozások megszervezéséhez min. 8 fő jelentkezése szükséges.
- A szakköri foglalkozás megszervezése a tervezés folyamatában a Diákönkormányzat bevonásával történik.
- Kiemelt területek: művészetek, matematika, természetismeret, nyelvi- és hagyományőrző, sport.
- A szakkörök érdeklődési körönként vegyes életkorú gyerekekből szerveződnek. A szakkörökre, énekkarra a tanulók jelentkezése önkéntes. A szakköri igényeket az osztályfőnökök, szaktanárok mérik fel, indításuk lehetőségéről az igazgató dönt.
- **Felzárkóztatás, korrepetálás** lehetőségét – a sikeres oktató-nevelő munka érdekében, Nkt. szerint szervezzük meg, s azt minden rászoruló gyermeknek biztosítjuk. A szolgáltatás iskolánk tanulói részére ingyenes. A korrepetálás a pedagógus által kijelölt tanulóknak kötelező, de bárki számára önkéntesen igénybe vehető. Az alsó tagozaton osztályonként, a felső tagozaton tantárgyanként szervezendő.
- **Tömegsport, iskolai sportkörök** alsó és felső tagozatnak külön, tevékenységi formák, sportágak szerint vegyes életkorú csoportokban szerveződnek.
- **Tanulmányi kirándulások, erdei iskola**
- Tanulmányi kirándulást, ill. erdei iskolai programot a szülők anyagi támogatásával kívánjuk megszervezni. Az 1-4. évfolyamon egy-egy tanévben legfeljebb kétszer 1 napos, a felső tagozaton kétszer 1 napos, vagy kétnapos tanulmányi kirándulást tervezünk, mely kirándulások a tantervi követelmények megvalósítását támogatják. Erdei iskola szervezése esetén a tanulmányi kirándulásokra tervezett napok beépülnek az erdei iskola programjába.
- Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink természetes környezetben gyűjtsenek a tananyagokhoz ismereteket, tapasztalatokat, illetve megtapasztalják a tanult tananyagtartalmak valóságlétét, jellemzőit.
- A tanmenetekbe beépülő tanulmányi kirándulásokat a tanítási napok terhére ütemezzük.
- A tanulmányi kirándulásról csak indokolt esetben (betegség miatt) lehet hiányozni. (A távolmaradást igazolni kell!)
- Nyelvgyakorló tábort a mindenkori 7. évfolyamnak, a tanév elején szervezzük, melyen ajánlott a részvétel. Távolmaradás esetén kötelező az igazgató által meghatározott iskolai foglalkozásokon részt venni.
- Hagyományőrző programok, melyek az éves munkatervben meghatározott időben és módon szerveződnek. Részben tanítási időben, projekt jelleggel, melyen minden tanuló részt vesz, másrészt tanítási időn túl önkéntes jelleggel.

17.2 Gimnázium

17.2.1 Érettségire való felkészítés

Iskolánkban az érettségire való közép- és emelt szintű felkészítés megszervezése a következő módon történik:

• a középszintű érettségire való felkészítés minden tantárgyból órarendi keretek között,

• az emelt szintű felkészítés plusz tanórák (fakultáció) keretében biztosított legalább 3 fő jelentkezése esetén.

A 11. és 12. évfolyamon legalább 4-4 tanórát bármely érettségi tantárgy oktatására kell felhasználni. Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további 2 órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie.

A következő tanévre vonatkozó érettségi előkészítő csoport választása a 10. osztály második félévében történik.
Az iskola igazgatója minden év április 15-ig elkészíti és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról és a felkészítés szintjéről, amelyeket a tanulók választhatnak.
A tanulók május 20-ig a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntésüket írásban adhatják le. A tanuló által választott tanítási óra a következő tanévben a tanuló számára kötelezővé válik. Választott tantárgyat leadni és felvenni csak a lezárt tanév után lehet. Ezen döntésen változtatni csak a következő tanév végén van lehetőség. Ilyen tantárgyat utólag felvenni csak a sikeres különbözeti vizsga letétele után lehet. A választás véglegesítésekor a szülőnek és a tanulónak írásban kell nyilatkoznia a fentiek elfogadásáról.

A középszintű érettségi témaköreit a 40/2002. (V.24.) OM rendeletnek megfelelően az egyes tantárgyak helyi tantervei tartalmazzák.

A tanuló abból a tantárgyból tehet érettségi vizsgát, amelynek a helyi tantervben meghatározott követelményeit teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja (100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet: Az érettségi vizsga szabályzatáról).

Az emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozások:
Iskolánk a következő tárgyakból vállalja a diákok emelt szintű érettségire való felkészítését:
- Magyar nyelv és irodalom
- Matematika
- Történelem
- Angol
- Német
- Fizika
- Kémia
- Biológia
- Földrajz
- Digitális kultúra
- Ének/zene

Az emelt szintű érettségire az emelt szintű érettségi előkészítő foglalkozás készít fel, amelyet a diákok 11- 12. évfolyamon szabadon választanak. Az előkészítők anyaga az emelt szintű érettségi követelményrendszeréhez igazodik.
Emelt szintű érettségi vizsga abból a vizsgatárgyból tehető, amely − mint a felsőoktatási felvételi eljárás során figyelembe vehető érettségi vizsgatárgy – szerepel a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében, és létezik belőle emelt szintű érettségi vizsga.

17.2.2 A középszintű érettségi vizsgák témakörei

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V.24.) OM rendelet tartalmazza a közép és emelt szintű érettségi vizsgák részletes vizsgakövetelményeit. Az érettségire való

felkészítés során az érettségiztető pedagógus a szakmai munkaközösségével egyeztetve állítja össze a részletes vizsgakövetelmények alapján a középszintű érettségi vizsgák témaköreit A témaköröket a rendelet alapján a vizsgák megkezdése előtt legalább hatvan nappal nyilvánosságra hozzuk. A középszintű érettségi témaköreit a hatályos szabályok alapján minden évben megváltoztatjuk.

17.2.3 Egyéb foglalkozások

- A gimnázium mindenkori 9N évfolyamos tanulói augusztus hónapban ismerkedő és közösségépítő gólyatáborban vesznek részt.
- A gimnázium mindenkori 10. évfolyamos tanulói német nyelvterületen nyelvgyakorló táborban vesznek részt.
- Tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök, versenyre való felkészítés, versenyek, ünnepélyek lebonyolítása
- Tanulmányi és közösségfejlesztő kirándulások
- Hagyományőrző programok (pl. Erntedankfest, Advent, Svábbál)
- Mindennapos testedzést biztosító sportkörök, sport versenyek, túrák, kirándulások
- Kulturális programok, színház- és múzeumlátogatás, rendezvények, vetélkedők

17.2.4 Egyéb foglalkozások szervezési elvei:

- A tanulmányi kirándulásokat, nyelvgyakorló táborokat és gólyatábort a szülők anyagi támogatásával kívánjuk megszervezni.
- A szakkörök döntő része a tehetséggondozást szolgálja. A szakkörök érdeklődési körönként vegyes életkorú tanulókból szerveződnek. A szakkörökre, énekkarra a tanulók jelentkezése önkéntes. A szakköri igényeket az osztályfőnökök, szaktanárok mérik fel, indításuk lehetőségéről az igazgató dönt.
- Egy-egy tanévben kétszer egynapos, vagy egy kétnapos tanulmányi kirándulást tervezünk, mely kirándulások a tantervi követelmények megvalósítását támogatják.
- Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink természetes környezetben gyűjtsenek a tananyagokhoz ismereteket, tapasztalatokat, illetve megtapasztalják a tanult tananyagtartalmak valóságlétét, jellemzőit.
- A tanmenetekbe beépülő tanulmányi kirándulásokat a tanítási napok terhére ütemezzük.
- A tanulmányi kirándulásról csak indokolt esetben (betegség miatt) lehet hiányozni. (A távolmaradást igazolni kell.)
- A hagyományőrző programok az éves munkatervben meghatározott időben és módon szerveződnek. Részben tanítási időben, projekt jelleggel, melyen minden tanuló részt vesz, másrészt tanítási időn túl önkéntes jelleggel.

18 A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának minősítése, annak követelményei és formái

18.1 A tanulók értékelésének helyi rendszere

Az ellenőrzés és az azt követő értékelés elvei:

- Az osztályozás nem lehet a fegyelmezés, büntetés eszköze!
- Figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait!
- Figyelembe kell venni a tantárgy jellegét!
- Figyelembe kell venni a tanuló önmagához viszonyított fejlődését!
- A szöveges értékelés segítse a tanuló további fejlődését!

Az ellenőrzés-értékelés legyen:

- pedagógiailag kifogástalan,
- folyamatos, tervszerű, rendszeres, aktuális,
- kiszámítható, nem kampányszerű,
- sokoldalú, módszertanilag változatos,
- konkrét, objektív és igazságos,
- szükség esetén méltányos,
- természetes kísérője a tanulási folyamatnak, ne kísérje feszült légkör.

Az ellenőrzés és az értékelés formái:

- Szóbeli: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás, vizsga, szereplés.
- Írásbeli: feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, füzetvezetés, házi dolgozat.
- Gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény.

Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formája, rendje

A tanulók időszakos és rendszeres iskolai írásbeli beszámoltatása a pedagógiai munka szerves része.
A nagyobb anyagrész áttekintése segíti az összefüggések feltárását, erősíti a logikus gondolkodást, komplexvitásra motivál, fejleszti a mondanivaló összefüggő mondatokban történő kifejezésének képességét, megkívánja a koncentrált munkát, a jó időbeosztást.

Az írásbeli beszámoltatás fajtái:

- írásbeli felelet
- témazáró dolgozat

Az írásbeli felelet:
A mindennapi számonkérés egyik formája. A pedagógus egy-egy anyagrész vagy részismeret elsajátításának mértékét ellenőrizheti írásban rögzített kérdések, előre elkészített feladatlapok vagy a téma kidolgozásának segítségével.
Alkalmazása a nagyobb létszámú osztályokban biztosítja a rendszeres ellenőrzést, ill. a szóban nehezen megnyilatkozó, önbizalomhiányban szenvedő diákoknak is segítséget nyújt.
Az írásbeli felelet értékelése érdemjeggyel történik. Ez a módszer a pedagógus meglátása szerint bármikor alkalmazható. Súlya a szóbeli feleletével azonos.

A témazáró dolgozat:
Egy-egy terjedelmesebb, összefüggő ismeretanyag ellenőrzésének eszköze.
A pedagógustól komolyabb előkészítést, a diáktól elmélyültebb felkészülést kíván.
Formája (kérdések, feladatlap, témakifejtés) azonos az írásbeli feleletével, súlya viszont nagyobb.
A témazáró dolgozat értékelése érdemjeggyel történik. A témazáró dolgozat érdemjegyének jelölésére a pedagógus a naplóban eltérő (piros) jelzést alkalmaz.
A témazáró dolgozat előkészítése és az írásbeli ellenőrzés előzetes bejelentése a pedagógus számára kötelező.
Így biztosítható a közös munka hatékonysága és eredményessége.

Az értékelés módjai: szöveges értékeléssel,
érdemjegyekkel

A tanév során érdemjegyekkel, félévkor és év végén osztályzattal kell értékelni a tanulókat. Kivételt képeznek ez alól az 1 és 2 évfolyam tanulói, akik szöveges értékelést kapnak.
Az első évfolyamon félévkor és tanév végén, 2. évfolyamban félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesítette a követelményeket, illetve felzárkóztatásra szorul.

„Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, abban az esetben az iskolának a szülő bevonásával, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket, és intézkedési tervet kell készíteni azok megszüntetésére.

Az iskola a törvényi előírások szerint a következő érdemjegyeket/osztályzatokat, használja a teljesítmények értékelésére:

A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél:

- jeles (5),
- jó (4),
- közepes (3),
- elégséges (2),
- elégtelen (1).

A tanulót az alábbi tantárgyak esetében érdemjegyekkel nem értékeljük:

- hit és erkölcstan:
  Az értékelés helyére: kiváló – részt vett bejegyzés kerülhet.
- dráma és színház:
  Az értékelés helyére: kiváló – részt vett bejegyzés kerülhet.
- állampolgári ismeretek:
  Az értékelés helyére: kiváló – részt vett bejegyzés kerülhet.

Az egyes tananyagrészeket, illetve témákat záró írásbeli felmérések ajánlott osztályozása az 5 – 12. évfolyamon:

86% – 100%	jeles	(5)
71% – 85%	jó	(4)
56% – 70%	közepes	(3)

41% – 55% elégséges (2)

0 % – 40% elégtelen (1)

A BTMN-es és SNI tanulók esetében a szakértői véleményben megfogalmazottak figyelembevételével kell eljárni.

A tanuló félévi és év végi érdemjegye

A tanuló félévi és év végi érdemjegye az adott tantárgyban elért tanulmányi teljesítményt mutatja és az év közben szerzett érdemjegyek átlagából az alábbiak szerint kerül meghatározásra:

Tantárgyi átlag	Év végi / félévi érdemjegy
1,00-1,60	elégtelen (1)
1,61-1,80	szaktanári döntés alapján elégtelen (1) vagy elégséges (2)
1,81-2,40	elégséges (2)
2,41-2,60	szaktanári döntés alapján elégséges (2) vagy közepes (3)
2,61-3,40	közepes (3)
3,41-3,60	szaktanári döntés alapján közepes (3) vagy jó (4)
3,61-4,40	jó (4)
4,41-4,60	szaktanári döntés alapján jó (4) vagy jeles (5)
4,61-5,00	jeles (5)

Szummatív értékeléskor az érdemjegy

- jeles (5): - ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes.
- jó (4): - ha a tanuló kevés hibával sajátította el a helyi tanterv követelményeit, kisebb bizonytalanságokkal alkalmazni tudja tudását.
- közepes (3): - ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti, tudását csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni.
- elégséges (2): - ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el, önálló feladatvégzésre kizárólag nevelői segítséggel képes.
- elégtelen (1): - ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, önálló feladat végzésre nevelői segítséggel sem képes.

Az érdemjegy (osztályzat) e-naplóba történő bejegyzésének formái és súlyozása:

szín	érdemjegy súlyozása	értékelt munka formája
piros	200%	témazáró felmérés, dolgozat, témazáró felelet

kék	100%	szóbeli felelet, írásbeli felelet
továbbiak	1% / 50% / 100%	órai munka, házi feladat, házi dolgozat, projekt munka, szorgalmi feladat, füzetvezetés, szereplés, verseny

18.2 A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló az 1-2. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Az gimnázium az egyes tantárgyaknál a továbbhaladás feltételeit az alábbiak szerint határozza meg:

- A kötelező érettségi tantárgyaknál: az egyes évfolyamokon előírt témaköröknek, a középszintű érettségi vizsga alapkövetelményeinek teljesítése.
- A nem kötelező érettségi tantárgyaknál a magasabb évfolyamba lépés feltétele a tantervben rögzített minimális követelmények teljesítése.
- A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltétele valamennyi tantárgyból az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítése.
- Felsőbb osztályba az a tanuló bocsátható, akinek valamennyi tanév végi osztályzata legalább elégséges. Aki legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, felsőbb osztályba csak sikeres javítóvizsga után léphet. Annak a tanulónak, aki háromnál több tantárgyból kapott év végén elégtelen osztályzatot, évet kell ismételnie.
  A továbbhaladással kapcsolatos egyéb kérdésben a köznevelési törvény az irányadó.

A tanév végén az egyes tantárgyakból adott osztályzatok figyelembe vételével a nevelőtestület határoz az egyes tanulók továbbhaladásáról. A nevelőtestület határozatát a törzslapra és a bizonyítványba be kell jegyezni.

18.3 Magatartás és szorgalom

Minősítés formái:

A magatartás értékelésénél a minősítés:

- példás (5),
- jó (4),
- változó (3),
- rossz (2).

A szorgalom értékelésénél a minősítés:

- példás (5),
- jó (4),
- változó (3),
- hanyag (2).

Értékelés módja:

- A tanulók magatartásának és szorgalmának követelményeit a tanév elején a tanulókkal és a szülőkkel ismertetni kell!
- A tanulók magatartásának és szorgalmának minősítését az osztályfőnök végzi, az osztályközösség, valamint az osztályban tanító pedagógusok véleményének figyelembe vételével.
- Az értékelés szummatív jelleggel havonta történik, a hónap során szerzett jutalmazó és fegyelmező bejegyzések, valamint a magatartás és szorgalom megítélésének általános szempontjai alapján.

A magatartás értékelésének szempontjai:

- A tanuló magaviselete tanítási órákon, egyéb foglalkozásokon, szünetekben.
- A tanuló viszonya a közösséghez (bomlasztó-építő, aktív-passzív).
- A tanuló viselkedése társaival, tanáraival, felnőttekkel.
- A tanuló tanuláshoz, munkához való viszonya.
- A tanuló családi környezetének, személyiségjegyeinek figyelembe vétele.

A szorgalom értékelésének szempontjai:

- A tanuló teljesítménye képessége és lehetőségei tükrében.
- A tanuló szorgalmi többletmunkái.
- A tanuló önmagával, munkájával szembeni kötelességtudata, igényessége.
- A tanuló tanórai aktivitása.
- A tanuló életkörülményeinek figyelembe vétele.

A magatartás értékelésének és minősítésének követelményei:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan viselkedik,
- aktívan részt vesz az órai munkában,
- kötelességtudó, feladatait teljesíti,
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti,
- tisztelettudó,
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetét,
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán vagy tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik,

- az órai munkát nem zavarja,
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- az osztály vagy az iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször viselkedik fegyelmezetlenül,
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- az órai munkát nem zavarja súlyosan és rendszeresen,
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- igazolatlanul mulasztott,
- osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- órai viselkedése visszaveti társait a tanulásban,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt,
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokú büntetése van.

A szorgalom értékelésének és minősítésének a követelményei a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi, - a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként vesz részt,
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozásokon vagy versenyeken való részvételt önként nem, vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- tanulmányi teljesítménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja,
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait folyamatosan nem végzi el,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

19 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Minden évfolyamon a német népismeret tantárgy helyi tantervében meghatározott ismeretanyag.

- A tanulók a meghatározott témák kapcsán nyerjenek képet a Magyarországon élő német kisebbség mai és múltbeli életéről és kultúrájáról, valamint a német nyelvű országok népeiről.
- További feladat a magyarországi németek, ezen belül a torbágyi és biai svábok múltjának megismertetése, irodalmi néprajzi hagyatékának ápolása.
- A tanulók ismerjék meg a magyarországi kisebbségi jogokat, a kisebbségekkel foglalkozó szervezeteket.
- Fontos feladat a kulturális sokszínűség tiszteletben tartására nevelés, továbbá a nyelvek és a kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés és kíváncsiság felkeltése, ébren tartása.

20 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

20.1 Általános tudnivalók a fizikai fittség méréséhez

A rendszeres, „se több, se kevesebb” optimális idejű és intenzitású testedzés (sportolás) hatására edzettek, fittek leszünk. Fittségen olyan testi-lelki állapotot értünk, amely magába foglalja az egészséges létezés és a jó közérzet stabil megtartását.
A fittség azt is jeleneti, hogy a testünket teljes munkára kész állapotban tartjuk. A fitt egyén fizikai és szellemi tevékenysége hatékony és tartós, testi-lelki-szellemi egészsége kiegyensúlyozott és szilárd.
A rendszeres fizikai aktivitás/testedzés elősegíti:

- az emberi test karbantartását, a preventív orvosi tevékenységet, a betegségek utáni rehabilitációt
- a feszültségek (stressz helyzetek) könnyebb és tudatosabb feloldását
- a külső változásokhoz való gyorsabb alkalmazkodást
- formálja, fejleszti a személyiséget (növeli, pl. a határozottságot, és a dönteni tudást)
- a testi-lelki harmóniát, (csökkenti a depresszió, a hipochondria és a szorongás kialakulását)
- a fokozottabb koncentrációs képességet és kitartást (fokozza a fizikai és szellemi munkavégzést)
- a biztonságérzetet, a nagyobb önbecsülést, és önbizalmat, a vonzóbb karcsúbb alakot, a hatékony testsúlyszabályozást, a jobb megjelenést
- az erősebb aktív izomzat és csontrendszer kialakulását és megtartását, a csontritkulás késleltetését, az öregedési folyamat lelassítását
- a nyugodtabb, mélyebb alvást, amely elősegíti a szervezet gyorsabb regenerálódását
- a testi panaszok csökkenését (jobb emésztés, ritkább székrekedés, ritkább hátfájás, stb.)
- a jobb közérzetet, a ritkább ízületi és hátfájdalmakat
- a szív –érrendszeri, mozgásszervi, daganatos és elhízással járó betegségek megelőzését
- saját testünk felfedezését, a tökéletes testtartást
- esetenként a társas és egyéni kapcsolatok létesítését és ápolását, a szabadidő élménnyé tételét

- napirendünk rendszerezésével életmódunk, életvitelünk formálását.

A nemzetközi és a hazai szakirodalom szerint a fizikai aktivitásra vonatkoztatható fizikai *fitnesz*-szint mérésének legfőbb dimenziói:
I. dimenzió (testalkat): az optimális testtömeg és az attól való esetleges eltérés mértékének meghatározása
II. dimenzió (motorikus fittség): Kardió-respiratórikus rendszer fittségének mérése
III. dimenzió (motorikus fittség): az általános testi erő, erő-állóképesség fittségének mérése
IV. dimenzió: viselkedésre, kulturáltságra utaló egyéni és társadalmi vonatkozású életviteli szokások feltérképezése.

20.2 Fizikai fittség méréséhez és minősítéséhez felvett adatok

I. dimenzió: Optimális testtömeg illetve az attól való eltérés meghatározása:

Testtömeg (kg)
Testmagasság (m)

Body Mass Index (BMI)
Tudományos célra az elhízás megítélésében a kétdimenziós testtömeg-index használata ajánlott.

Testtömeg-index = testtömeg (kg)**:**(m^2)

Testalkat értékelés /minősítés/	Az egészségre veszélyeztetettség	10-17 évesek	
		Lányok	Fiúk
Mérsékelt testtömegűek Sovány III.	közepes - magas között	>12.9	
Mérsékelt testtömegűek Sovány II.	Közepes	13.0–14.4	
Mérsékelt testtömegűek Sovány I.	normális – közepes között	14.5–16.0	
Normál testtömeg	normális – alacsony között	16.1-22.0	16.1-21.0
Túlsúlyos	normális - közepes között	22. 1-26. 0	21. 1-25. 0
Elhízott I.	közepes- magas között	26 <	25 <
Súlyosan elhízott Elhízott II.	Magas- nagyon magas	30 <	
Nagyon súlyosan elhízott Elhízott III.	súlyos- nagyon súlyos	35 <	

Hungarofit: 7-25 éves korig

Motorikus próbarendszer az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez.
A megszerezhető maximális pontszám: 140 pont

II. dimenzió: Motorikus próbák a Kardió-respiratórikus rendszer fittségének méréséhez
A próbában megszerezhető maximális pontszám: 77 pont.
Az aerob állóképesség mérésére az alább felsorolt próbák közül tetszőlegesen lehet választani.
A közoktatás területén a Cooper-teszt, futással/kocogással, és a 2000 m síkfutást alkalmazzák.

- Futás próbák:
  - 6 perc folyamatos futás/kocogás (kezdőknek, időseknek vagy 7 éves korig)
  - 2000m
  - 3000m
  - Cooper-teszt, 12 percig folyamatos futás/kocogás

III. dimenzió: Motorikus próbák a vázizomzat fittségének méréséhez
A próbában megszerezhető maximális pontszám: 63 pont.
1. Helyből távolugrás, páros lábbal – a láb dinamikus erejének mérésére.
2. Hanyattfekvésből felülés térdérintéssel, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a hasizmok erő-állóképességének mérésére.
3. Hason-fekvésből törzsemelés- és leengedés, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a hátizmok erő-állóképességének mérésére.
4. Mellsőfekvőtámaszban karhajlítás- és nyújtás, folyamatosan, komfortérzésen belül kifáradásig – a vállövi- és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérésére.

Hungarofit pontértékelési rendszer
A megszerezhető maximális pontszám: 140 pont
(Az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez.)
Az egészség/terhelhetőség szempontjából leglényegesebb kondicionális képesség fejlődése/fejlesztése akkor harmonikus, ha a megszerezett pontszámok fele az aerob állóképesség vonatkozik, a másik fele az általános testi-erőre vonatkozik.

Hungarofit fittségi kategóriák, az általános fizikai teherbíró-képesség minősítéséhez F. Mérey Ildikó, 1997		
A MINŐSÍTŐ KATEGÓRIÁK MEGNEVEZÉSE	**AZ EGYES MINŐSÍTŐ KATEGÓRIÁK PONTÉRTÉKHATÁRAI**	**SZÁZALÉKBAN MÉRVE**
Igen gyenge	**0. 0 – 20. 0 pont**	**0 – 14 %**
Gyenge	**20. 5 – 40. 0 pont**	**15 – 28 %**
Kifogásolható	**40. 5 – 60. 0 pont**	**29 – 43 %**
Közepes	**60. 5 – 80. 0 pont**	**44 – 57 %**
Jó	**80. 5 –100. 0 pont**	**58 – 71 %**
Kiváló	**100. 5–120. 0 pont**	**72 – 86 %**
Extra	**120. 5–140. 0 pont**	**87 – 100 %**

– 90 - 100 pont közötti zóna: általában a heti 5 - 6 óra rendszeres, optimális terheléssel érhető el. (Heti három alkalom, alkalmanként 1. 5 - 2 óra.)
– 100. 5 - 120 pont közötti zóna: általában a heti 6 - 9 óra rendszeres, optimális terheléssel érhető el.(Heti öt alkalom, alkalmanként 1. 5 - 2 óra.)

– 120. 5 – 140 pont közötti zóna: általában azok az élsportolók érik el azt a szintet, akik hetente kilenc, vagy annál több órát edzenek.(Heti hat-tíz alkalom, alkalmanként 1 – 1. 5 óra.)

21 Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei

21.1 Egészségnevelés a tanórákon

Intézményünk minden tantárgy esetében figyelmet fordít a tananyagtartalom és az egészségnevelés csatlakozási pontjaira. Kiemelt szerepe van a biológia, természetismeret, testnevelés, osztályfőnöki és környezetismeret óráknak, de felsoroltakon kívül minden tantárgynak megvannak az egészségnevelési feladatai.

21.2 Környezeti nevelési program

Alapelvek

A környezeti nevelés nem képzelhető el személyes élmények, tapasztalatok gyűjtése, a valóságos környezet megismerése nélkül, ezért munkánk legfontosabb alapelve az élményközpontúság.
A környezeti nevelésnek rendszerszemléletűnek kell lennie, hiszen környezetünkben minden mindennel összefügg, ez lehetőség és szükség is több tudományterület összekapcsolására.
A környezeti problémák megoldása társadalmi összefogást igényel, ezért a környezeti nevelésnek fontos szerepe van az együttműködésre, az egymás iránti odafigyelésre és szeretetre nevelésben.
A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, amely nemcsak az iskolában zajlik, hanem az élet más területein is végig kísér bennünket.

Célok:

- Természettel, természet- és környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- A természet szeretetére nevelés.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása.
- A helyi értékeink megóvása, másokkal történő megismertetés igényének kialakítása.
- A környezet megóvásával és gondozásával kapcsolatos tevékenységekben való aktív részvételre nevelés.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- A környezeti folyamatok, összefüggések és a környezetre káros folyamatok ok-okozati kapcsolatai megértésének segítése.

továbbá ld.: 3. számú melléklet

22 A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Iskolánk a Hátrányos Helyzetű és a Halmozottan Hátrányos Helyzetű tanulók felzárkóztatását szolgáló pedagógiai tevékenységet folytat, melynek részletes leírását a Pedagógiai Program 2. fejezete tartalmazza

továbbá ld: 7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

23 A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek, valamint a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

Intézményi elvárások

A nevelőtestület az európai kultúra társadalmi szabályaihoz igazodó magatartást vár el a diákoktól, az életkori fejlettségüknek megfelelő módon. Az elvárt viselkedési normáknak kell megfelelni az iskolán belül, az iskola által szervezett minden eseményen, valamint az iskolán kívül is. Mindezt annak tudatában, hogy az iskolán kívüli viselkedés, magatartás, megjelenés is a Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium megítélését vonja maga után.
A nevelőtestület elvárja, hogy minden tanuló aktívan részt vegyen az iskolai és városi közéletben, hagyományőrzésben. Minden diák képességeinek megfelelően, jó eredményt érjen el tanulmányi munkájában.

Iskolánk dicséretben részesíti, jutalmazza azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- Tanulmányait kiemelkedően végzi.
- Kitartóan szorgalmas.
- Példamutató magatartást tanúsít.
- Eredményes kulturális tevékenységet folytat.
- Kimagasló sportteljesítményt ér el.
- Egyéb módon hozzájárul az iskola jó hírnevéhez.

Jutalmazás általános elvei:

Igazságosság, egyenlő bánásmód elve.

- Következetesség a fokozatok betartásában.
- Halmozott jutalom kerülése.
- Tárgyi jutalmaknál a költségtakarékosság és az egészséges életmód elveinek figyelembe vétele.
- Az iskolai jutalmazás rendjét a házirend rögzíti, az osztályon belül azonban a pedagógus saját jutalmazási rendszert dolgozhat ki diákjainak.
- Az igazgató rendkívüli jutalmat a pedagógusok kezdeményezésére engedélyez.
- A jutalmazás mértékénél figyelembe kell venni, hogy tanítási időben vagy szabadidejében vett részt a tanuló rendezvényen, versenyen stb.
- Jutalmazás mértéke legyen összhangban a befektetett munkával, és az elért eredménnyel.
- Szaktanár és tanító döntése alapján zöld / szorgalmi munkát jelző / ill. kék színű / felelettel egyenértékű / tantárgyi érdemjeggyel is jutalmazhatók a tanulók, ha teljesítményük bizonyos tantárgy ismeretanyagához kapcsolható.
- Nyilvánosság elve: tanulók nevét és elért eredményeit az ún. dicsőségfalon ill. az intézmény honlapján évente közzé tesszük. A Ritsmann díjas tanulók, valamint a Der/Die Beste díjas tanulók fényképei külön tablón, ill. a honlapon kerülnek megjelenítésre.

A jutalmazás formái:

Írásos dicséretek:

- szaktanári dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

Díjak:
- Der Die Beste díj
- Ritsmann Pál díj

Tárgyi jutalmak:
- emléklap
- oklevél
- jutalomkönyv
- kis értékű tárgyi ajándék

Jutalom kirándulás – csoportos jutalmazásnál.

Érdemjegy, mint jutalom – megfelelő tudástartalom esetén

A jutalmazás részletes elvei:

A tanuló az alábbi jutalmazásban részesülhet:

A) Iskolai házi versenyen:
- apró ajándék, emléklap,
- tantárgyi zöld érdemjegy,

Iskolai házi versenyen helyezést elért tanuló:
- oklevél
- szaktanári dicséret
- tantárgyi zöld, ill. kék érdemjegy,
- tárgyi jutalom

Városi- területi- megyei versenyen az iskolánkat képviselő tanulót:
- Szaktanári dicséret
- Zöld, ill. kék érdemjegy

Országos versenyen az iskolánkat képviselő tanuló igazgatói dicséretben részesül, továbbá tantárgyi piros érdemjegyet kap.

B) Iskolai rendezvényen tanítási időben segítőként közreműködő tanuló munkája arányában szóbeli, vagy írásbeli dicséretben részesülhet.

Ha a tanuló szabadidejében segítőként közreműködik az iskolai rendezvényeken, osztályfőnöki dicséretet kaphat.

C) Iskolai, valamint városi ünnepélyen szereplőként résztvevő - iskolánkat ilyen módon képviselő diák - osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesül.

D) Tantárgyi dicséretes jeles értékelésben részesül

- az általános iskolában az a tanuló, akinek az adott tantárgyban az év végi osztályzata jeles és a tanév folyamán versenyeken való részvétellel, szereplésekkel kiemelkedő eredményt ért el.
- a gimnáziumban az a tanuló, akinek az adott tantárgyban az év végi osztályzata jeles és a tanév folyamán tanórai aktivitással vagy versenyeken való részvétellel, szereplésekkel kiemelkedő eredményt ért el.

E) Nevelőtestületi dicséretet kaphat az a tanulót aki:
- a felső tagozaton 5 vagy több tantárgyból bizonyítványába dicséretes minősítést kapott
- a tanév folyamán 10 dicsérettel, ill. legalább jó magaviselettel és szorgalommal rendelkezik

F) Jutalomkönyvet kaphat az a tanuló, aki:
- A tanév végén példás magatartás és szorgalom jeggyel rendelkezik.
- Az alsó tagozaton kitűnő tanulmányi eredményt ért el.
- A felső tagozaton kitűnő vagy jeles tanulmányi eredményt ért el.
- A tanév folyamán kiemelkedő tanulmányi, kulturális, sport, vagy egyéb kiemelkedő teljesítményt nyújtott, ill. aktív közösségi munkát végzett.

G) DER/DIE BESTE díj.
A Der/Die Beste díjat elnyerheti(k) az(ok) a diák(ok), illetve csoport aki/akik a Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskolában a tárgyévben német nyelv-és irodalom , zenei- és tánchagyományok, kulturális illetve művészeti tevékenység, kiemelkedő sportteljesítmény, vagy a felső tagozaton tanulmányi osztályátlag terén kimagasló eredményt ért/értek el.
Alapító: Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata.
A díjjal járó jutalom: ajándék toll der/die Beste felirattal, jutalomkirándulás illetve tábor német nyelvterületre, vagy. egyéb tárgyi ajándék az NNŐ által meghatározott értékben.

H) RITSMANN díj.
A Dr. RITSMANN PÁL DÍJAT elnyerheti, az a tanuló, aki 8 éves német nemzetiségi osztályban végzett tanulmányai alatt kiemelkedő eredményt ért el a német nyelv tanulásában, valamint a nemzetiségi hagyományok ápolásában, a Magyarországon élő németek szellemi és anyagi kultúrájának, történelmi hagyományainak megőrzésében, gyarapításában példaadóan részt vett.
Alapító: Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata

A jutalom kirándulás csoportos jutalmazási forma, melyet az igazgató és a tantestület év elején hirdet meg, az iskolai programokhoz, ill. célkitűzésekhez igazítva./ pl. énekkarosok, több fordulós helytörténeti vetélkedő győztesei stb./. A kirándulás helyszíne a költségvetési lehetőségek függvénye /pl. Ausztria, Budapest, gyalogtúra az Iharosba /.

24 Az iskola írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatásának, az ismeretek számonkérésének rendje

ld.: 18.1 A tanulók értékelésének helyi rendszere

25 Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tanítási órák anyagának az elmélyítését a rendszeresen feladott írásbeli és szóbeli házi feladatok szolgálják.

Elvek:
- A házi feladat az óra anyagához szorosan illeszkedő, gyakorló jellegű.
- Készség vagy képességfejlesztést szolgáló.
- Képesség szerinti munkáltatást lehetővé tevő (felzárkóztató vagy tehetséggondozó).
- A házi feladat lehet témakört előkészítő gyűjtő munka, vagy az adott tananyagot kiegészítő gyűjtő munka.
- Tantárgyanként fél óra alatt elvégezhető legyen!
- Mind az írásbeli, mind a szóbeli felkészülés szövegesen, vagy érdemjeggyel értékelhető legyen!
- A házi feladat mennyisége nem tölthet be fegyelmező eszköz funkciót!
- Hét végére a hét közbeni házi feladat mennyiség adható, amelyet a tanuló a hét utolsó tanítási napjának délutánján el tud végezni.
- Szünetekre (őszi, téli, tavaszi, nyári szünet) nem adható házi feladat!

26 Legitimáció

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Pedagógiai programjának elfogadása és jóváhagyása

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Pedagógiai programja felülvizsgálatának időpontja:
2020. január 21.

Biatorbágy, 2020. január 21.

Jóváhagyva:

Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola
Ritsmann Deutsche Nationalitätengrundschule
Biatorbágy

Rack Ferencné s. k.
igazgató

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Pedagógiai programja felülvizsgálatának időpontja:
2022. január 11.

Biatorbágy, 2022. január 11.

Jóváhagyva:

Rack Ferencné s. k.
igazgató

Pál Ritsmann Német Nemzetiségi Általános Iskola
Ritsmann Deutsche Nationalitätengrundschule
Biatorbágy

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Pedagógiai programját valamint annak mellékleteit az iskolai Diák Önkormányzat 2022. jan. 18. napján tartott ülésén véleményezte, és a benne foglaltakat elfogadásra javasolta.

Kelt: Biatorbágy, 2022. jan. 18.

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Diákönkormányzatának vezetője:

Gémes Anetta sk.
DÖK vezető

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Pedagógiai programját, valamint annak mellékleteit Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata 2022. jan. 20. napján tartott ülésén véleményezte, a benne foglaltakkal egyetértett és azt elfogadásra javasolta.

Kelt: Biatorbágy, 2022. jan. 20.

Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata:

Wéber Ferencné sk.
elnök

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Pedagógiai programját, valamint annak mellékleteit az Iskola nevelőtestülete 2022. január 25. napján tartott ülésén elfogadta.

Kelt: Biatorbágy, 2022. január 25.

Rack Ferencné sk.
igazgató

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola Pedagógiai programja felülvizsgálatának és módosításának időpontja:
2023. június 19.

Biatorbágy, 2023. június 19.

Jóváhagyva:

Rack Ferencné s. k.
igazgató

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola és Gimnázium Pedagógiai programja felülvizsgálatának és módosításának időpontja:
2026. augusztus 28.

Biatorbágy, 2026. augusztus 28.

Jóváhagyva:

Rack Ferencné s. k.
igazgató

27 Mellékletek

1. számú melléklet Emlékek

A Torbágyi Római Katolikus Elemi Népiskoláról

Az egyházak helye a neveléstörténetben

A neveléstörténet szerint az oktatás és nevelés olyan régi, mint az emberiség. Különböző korokban – célját tekintve – más és más. Európában egységessé főként az egyházak tették. „Ismerd meg önmagad" (Szókratész) minden korban fontos alapelv, mert az önismeret rávezeti az embert saját tudatlanságára, mely viszont vágyat ébreszt benne a tudás, az igazság iránt.

Az egyházi iskolák alapítása Nagy Károly (Kr. u. 768-tól 814-ig) frank uralkodó nevéhez fűződik, aki 802-ben elrendelte, hogy mindenki járassa iskolába gyermekét. Ezen intézkedésben kell látnunk a tankötelezettség első csíráit Európában.

A középkorban Kr. u. 476 – 1640. az egyházi- és lovagi iskolák fontos szerepet játszottak a gyermekek nevelésében.

A Veszprémi Püspökség megalapítása

Szent István király 1009-ben alapította a Veszprémi Püspökséget. Ezen egyházmegye Budai Főesperességéhez tartozott Torbágy is 1777-ig.

1276-ban Csák Péter a püspök iránti bosszúból feldúlta Veszprémet, a Püspöki Könyv- és Levéltárral együtt.

Az 1333- 1335. évi Pápai Adószedők jegyzékében Torbágy, mint plébánia szerepel, melynek János nevű papja 4 garas pápai tizedet fizetett. A tatárok pusztítása után 18 év elteltével ismert újra Torbágy létezése.

Az 1515-ös Veszprémi Zsinat úgy rendelkezett, hogy a plébános oktassa a népet arra, hogy az emberek kerüljék a bálványimádást, a hamis esküt, a hamis tanúságot, a gyilkosságot, a rablást, a lopást. Amit magunknak nem akarunk, azt másokkal se tegyük. Ez tehát a kezdete az egyházból induló nevelésnek.

Veszprém városát még két súlyos csapás érte. 1552 – 1564. között Ali basa janicsárjai rabolták ki a várost, majd 1593 – 1598-ig Szimán nagyvezér hordái pusztították a püspöki székhelyet. Ez idő alatt a püspökök Sümegen, majd Pozsonyban tartózkodtak.

Torbágy a török dúlás után (1563) teljesen elsivatagosodott, lakói elmenekültek. 1686-ban, Buda után felszabadult az ország nagy része. „Olyan volt ez az idő, mint a vihar utáni pillanat csendje: megdöbbenve ébredt minden szemlélő, magyarok, bécsi kormányemberek, világjáró angolok arra, hogy Budától Eszékig, s hasonlóképpen keresztül-kasul a visszaszerzett országban nincs falu, sem ember, csak áthatlan, vad füzek bozótja, homoksivatag, vagy parttalan vizek összefüggő mocsárvidéke" – Szegfű Gyula történelemtudós könyvéből.

Buda környékén és Pilis megyében 51 faluból 31 teljesen elpusztult. A szomszédos Bia település továbbra is fennmaradt. „A hódítóknak mindez lett a sírjuk, ez ősi föld, magyar hazánk” – kórustöredék Esztergomból, az 1930-as évekből.

A németek betelepítése

Kollonich Lipót esztergomi érsek az 1600-as évek végén kiadta az „Einrichtungswerk des Königreichs Ungarn” c. művét, Magyarország újraépítésére. Az országban hiányzott a munkaerő.

Az 1555-ös augsburgi béke elve szerint - akié a föld (ország), azé a vallás - már nem bírt nagy jelentőséggel.

A 150 éves török uralom után a népesség nagyon megfogyatkozott. Így a bécsi udvar támogatta német bevándorlók letelepedését. Mária Terézia és fia II. József telepes rendeletével sok német földművelőt és kézművest hívott

Magyarországra.

A Buda környéki falvakba is katolikus németek érkeztek, legfőképpen a német fejedelemségekből és Ausztriából, akik főként földműveléssel foglalkoztak, de jelentős számban voltak közöttük asztalosok, ácsok, kelmefestők és egyéb kézművesek. A belső magyar vándorlás mellett ez időben jöttek Magyarországra szerbek és szlovákok is. Magyarország újjáépítése a betelepítések nélkül elképzelhetetlen lett volna.

Az első betelepítések Esztergomot és Buda környékét érintették. A Buda- Pilis hegyvidéken 1690-ben jelentek meg a német, később svábnak nevezett telepesek. A levéltári adatok szerint Torbágyon 1699-ben lelhetők fel

Az első jelentősnek mondható országos összeírás adóztatás céljából készült. 1715-ből egy névsort és vagyoni állapotot rögzít.

1711-ben a szatmári béke után Padányi Bíró Márton veszprémi püspök 175 plébániát szervezett újjá. Utódja Koller Ignác rendelte el az egyházlátogatások (canonica visitatio) jegyzőkönyvi rögzítését. Ezek szerint Torbágy Kis-Torbágy néven szerepel, a hívek 1747. évi latin nyelvű összeírásában. Itt jelenik meg Valentinusz Erlpach iskolamester neve, aki 46 éves, felesége Erzsébet 27. Erlpach e forrás szerint 1725-ben már működött az iskolában. A jegyzőkönyv szól még a Kis-Torbágyi Egyház alkalmazottainak járandóságáról, valamint az egyházközség ünnepeiről, a templom berendezéséről is. Ezt Gräsl Bertalan, az akkori torbágyi plébános állította össze.

Az 1715-ből fennmaradt adóösszeírás 23 nevet említ, akik irtványföldeken gazdálkodtak.

Ebbe a szegényes faluba érkezett 1725-ben Valentinusz Erlpach a németországi Mainzból származó iskolamester, aki a jegyzői teendők mellett a harangozást is végezte. Ebben az időben a tanító egyben a kántori és jegyzői feladatokat is ellátta.

Pestisjárvány a Buda-vidéki településeken

1739-ben súlyos pestisjárvány pusztított a Buda-vidéki településeken, így Torbágyon is. A járvány 225 áldozatot követelt, akik a templom körüli temetőben találtak nyugalmat.

Erlpach tanító két lánya, a 3 éves Mária Anna és a 1,5 éves Regina is ez év június 13-án hunyt el. Erlpach ilyen halálközelben sem gondolt a halálra, mert ő továbbra is „mint fáklyavivő" szervezte az iskola és az egyház életét.

A járvány elmúlásának emlékére emelték a Szentháromság oszlopot, a régi templom romjain 1724 - 1730 között. A templom újjáépítése után a szobor a templom elé került.

Ebben az időszakban épült a község keletre néző külterületén a Rozália-kápolna is. Erlpach tanító, mint iskolamester és jegyző évi 30.- Ft készpézt, 15 pozsonyi mérőgabonát (1 mérő akkor 53,3 liter) és 6 öl tüzifát kapott. A mester meglehetősen képzett volt és példás életet élt. Olvasást, betűvetést és írást oktatott, melyért minden tanulótól tanévenként 2 garast kapott. Stólája: felnőtt temetésért 5 garas, gyermek temetésért 1/7 garas. Énekelt rekviem után 10 garas, házasságkötés után 8 garas illette meg.

A tanítás nyelve német volt. Az iskolamester segédtanítót is fogadhatott, aki szombatonként vallástant is oktathatott. A tanítói lakás kényelmes volt, mely egy szobából és egy hivatali helyiségből állt. A külön épült tanterem fiúk és lányok befogadására is alkalmas volt. A tanulók késő ősztől kora tavaszig vettek részt az oktatásban. A jórészt földműves családokból származó gyermekeket korán foglalkoztatták a mezőgazdasági munkában, így nem tudott minden tanuló rendszeresen iskolába járni.

A torbágyi plébánia megalapítása

Az 1747-es veszprémi iratokból megtudjuk, hogy Bia és Páty, mint leányegyházak Torbágyhoz tartoztak. Bia – melyet nagy többségében református családok laktak -, saját lelkésszel rendelkezett. Torbágy Kis-Torbágy (Kleinturwall) néven szerepel, melynek plébániáját 1714-ben alapították. Az 1764-es Canonica visitació (egyházlátogatás) szerint a plébánia az iskolával együtt 1716-ban épült Torbágyon.
Az iskolai oktatás a német nyelvű területeken korábban került bevezetésre.

Mária Terézia és Ratio Edicationis

Mária Terézia, aki 1740-ben 23 éves korában vette át a trónt, 1777-ben alapította a Fehérvári Püspökséget, melynek első püspöke Selyei Nagy Ignác. Ezen püspökséghez tartozik a Torbágyi Egyházközség is.

Mária Terézia a gazdasági reformokon túl jelentős iskolai reformokat is foganatosított. Így 1777-ben jelent meg „Ratio Educationis totiuzque rei literariae per regnum Hungarie et provincias eidem adnexas" c. rendelete.

(A nevelésnek és az egész közoktatásügynek rendje Magyarországon és kapcsolt tartományaiban.) E rendelet 3 fontos alapelve az iskolaszervezés, az iskolák tanterve módszertani utasításokkal, valamint az iskolai rendtartás bevezetése volt.

Mária Terézia az összes iskolát állami felügyelet alá szervezte.

A Ratio Educationis-nak óriási hatása volt az ország összes iskolájára, különösen a kis falvak oktatási, nevelési tevékenységére. Fogyatékossága volt azonban a magyar szín hiánya. A 2. Ratioban (1806) a nemzeti nevelés gondolata benne van ugyan, de színei erősen kifakultak.

Legnagyobb része megvalósult és kb. fél évszázadon át irányította a magyar közoktatást, elsősorban a katolikus intézmények életét. Egységes alapműveltséget nem biztosított, a különböző társadalmi rétegek más és más ismeretanyagban részesültek. A német nyelv oktatását azonban kötelezővé tette elemi szinten és középfokon.

Iskola a XVIII. Században
A Bönisch dinasztia kezdete

Az 1778-as Canonica visitatio jegyzőkönyve szerint a tanító feladata a hit elemeire, az írásra, olvasásra és számolásra megtanítani a gyermekeket. Az iskolamesternek nincsenek földjei, kertjét maga műveli. A hívektől járandóságát évenként terményben kapja, a következők szerint: 22,5 pozsonyi mérő búza, 3 öl tűzifa, 1 szekér széna és 30 Ft készpénz. Stóláját már garas helyett krajcárral számítják. A jegyzőkönyv szerint az iskolaépület a gyermekek befogadására elegendő, mivel kb. a gyermekek fele járt iskolába.

1769-ben Antonius Zerlein az iskolamester, majd 1786-ban Adam Sager fiatal bécsi tanító nevét olvashatjuk a házasulandók anyakönyvében.

1789-ben Jacobus Dormann, 1805-től Johannes Geizler működött.

1804-ben Bönisch János, mint instructor (segédtanító) tevékenykedett Torbágyon.

Az 1805-ös egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint a nemes Farkas család alapította a plébániát, 1714-ben. A kegyúri jogot Sándor Vince gróf, és nagyszigeti Szily József aulikus tanácsos gyakorolta.

Az 1817-es canonica visitatio szerint Bönisch János, aki 40 éves, házasember már 13 éve tanít helyben. Iskolamesterként ő a község jegyzője és harangozója is. Az egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint Torbágy tiszta katolikus német község, ahol csak németül beszélnek, rendesen járnak templomba, és a járandóságokat pontosan teljesítik. Gyermekeiket csak télen járatják iskolába. A szülők nagy gondot fordítanak a vallásos nevelésre. Az irat szerint összesen 789-en laktak ekkor Torbágyon.
Az iskola két terme közül egyik a tanterem, a másik a mester, Bönisch János lakása, akinek munkájáról elismerően nyilatkozik a feljegyzés. Az iskolaépületet a község építtette, így a község feladata azt fenntartani és újjáépíteni. „Turwall ist eine rein katholische deutsche Gemeinde die Kinder gehen nur in Winter in die Schule. Von den zwei Schul Räumen die ent der eine Raum dem Unterricht der andere ist die Wohnung des meisters. Die Schule verhält Gemeinde.”

„1829 die Schule wurde um einen Raum erweitert.”
„Die 76 Buben und 60 Mädchen haben bequem Platz in dem Raum.”
Az 1845-ben felvett magyar nyelvű főpásztori látogatás jegyzőkönyve az alábbiak szerint számol be a torbágyi iskoláról: „Az anyaegyház iskolája tőszomszédságában áll a plébánia laknak, 3 szoba van rajta, 2 a mesternek szolgál lakásul, 1 pedig tanulóterem, ez elég tágas és az iskolanövendékek kényelmesen beleférnek. A férjfi és leány gyermekek ugyanazon szobában vagynak, de elkülönülve egymástól. Iskolába járható férjfi van 76, leány pedig 68. Alkalmas padok, táblák és egyéb szükségesek mind rendben találhattak.”

Az iskolaépület teljességgel elégtelen az ifjúság befogadására. Az iskola 1819-ben egy tanteremmel bővült. Bönisch János ekkor már 52 éves, aki 24 éve tanít Torbágyon. Fia István 1812-ben született, aki 1833-tól segédtanítóként működött apja mellett, annak haláláig. A 6 – 12 éves iskolaköteles

tanulók száma 215 fő. A tanítás nyelve német, a magyar irodalom és magyar történelem tanulásánál a magyar nyelv használata volt kötelező.

Az 1839 – 1840. évi országgyűlés döntése értelmében az anyakönyveket latin helyett magyar nyelven kell szerkeszteni, ill. a törvény kimondja, hogy pap ne lehessen, aki nem tud magyarul.

Az iskolaszéki tagok Ritsmann Pál (sz: 1880.), Steer János (sz: 1884.) feljegyzése szerint kis- és nagyiskola volt. A vasárnapi (ismétlő) iskolába 12-15 évesek jártak, hetenként egyszer. 1882-től kétnyelvű történelemkönyvekből tanultak, melynek egyik oldalán magyarul, vele szemben németül szerepelt a tananyag. Az iskolát végzettek Pátyra, Tökre és Bicskére mentek csereakciók keretében szolgálni, hogy a magyar nyelvet gyakorolják és tökéletesítsék.

Bönisch István, közkedvelt kántortanító 1883-ban ünnepelte 50 éves tanítói jubileumát. 1891 augusztusában orgonálás közben érte a halál. 1891-ben fia, Bönisch Ferenc lett a mester. Büszkesége miatt a nép nem kedvelte. „Lehrer Franz”-nak hívták maguk között. Úgy vélték, hogy ahol a hiúság és a fényvágy kezdődik, ott a belső érték megszűnik. Csak a mások számára leélt élet az érdemes élet.

A Bönisch „dinasztia” 87 éven át szolgálta a torbágyi templomot és iskolát.

Az oktatásügy a XIX. század küszöbén

1804-től a jegyzői és tanítói teendők fokozatosan különváltak. 1844-től a törvények nyelve magyar. Az 1848-49-es szabadságharc idején a németajkú lakosság hű maradt Magyarországhoz. Kossuth rövid ideig a budakeszi Máriamakkon tartózkodott, ahol Pfeiferné nevű asszony gondoskodott róla. Az 1946-47-ben kitelepített lakosságtól elkobzott szekrényekben a családi feljegyzések mellett beragasztott Kossuth bankókat találtak, melyek becses emlékként díszítették a szekrényajtók belsejét.
Az 1859. évi tagosítás feljegyzése sok minden más mellett említi a fő gazdasági terményeket és fő jövedelmi forrásként a szőlőművelést és a gyümölcsnemesítést, melyben az őszibarack nyerte meg a vezető szerepet. A különböző társadalmi rétegek alapelve: „föld a földhöz, nincs a nincshez házasodjon”.

1869-ben a Biai Katolikus Plébánia önállósult, levált Torbágyról. Az 1870-es évi népszámlálási adatok szerint:

1830-ban 1216,

1850-ben 1104, (1849-es kolera járvány)

1869-ben 1215,

1880-ban 1319,

1890-ben 1511,

1910-ben 1904,

1920-ban 1981,

1930-ban 2227,

1941-ben 2582 lakos élt Torbágyon.

A Kiegyezés (1867.) báró Eötvös József lett a vallás- és közoktatásügyi miniszter. A Kiegyezés után az állami hivatalos nyelv a magyar. Deák Ferenc és báró Eötvös József 1868-ban megállapodtak a császárral a nemzetiségi kérdésben, miszerint a nemzetiségek lakta településeken az alap- és középszintű hivatalokban valamint az iskolákban saját anyanyelvüket használhatják. Ebben az időben nagyon jó volt a viszony a magyar és német lakosság között, az egész budai hegyvidéken. A németek magyarul akartak tanulni, a magyarok pedig németül. A torbágyi szülők Pátyra és más közeli magyarok lakta településre küldték gyermekeiket 1-2 évre, hogy magyarul tanuljanak, a pátyiak pedig Torbágyon taníttatták gyermekeiket németre („Austauschkinder”). A Deák és Eötvös után következő miniszterek sajnálatos módon nem tartották be ezt a békességet hozó megállapodást.
Eötvös miniszter javaslata alapján alkották meg az 1868. évi XXXVIII. évi alaptörvényt, mely a népoktatás egész rendszerét szabályozta. Kimondta az általános tankötelezettséget 6-12. éves korig, ill. a 15. év betöltéséig. A tanulóknak a 6 elemi után 3 évig még Vasárnapi iskolába (Sonntagsschule) kellett 1-2 órát járniuk.

A tanítóképzést a 8 éves előképzés után 1868-tól3 évre emelte, majd 1881-től 4, 1923-tól 5 évfolyamos lett a tanítóképző. A hallgatók képesítő vizsgálat után nyertek oklevelet.

A torbágyi templom 1880-81-ben az átépítés után nyerte el mai alakját. A két oldal kereszthajót kapott, egy-egy oldalajtóval, a főbejárat elé kis tornácot emeltek, megnagyobbodott a sekrestye, s vele szemben oratóriumot építettek. A kórus két faoszlopra támaszkodott, mely csak nagyon kis énekegyüttes elhelyezésére volt alkalmas. Ez „az ének-zenei igénytelenség állandósítására megfelelt” (*Török Henrik*)
„Az ember aki legbelül zenétlen, s nem hat rá édes hangok egyezése … szelleme tompa, mint az éjszaka … Meg ne bízz benne, hallgass a zenére!” *(Shakespeare: A velencei kalmár)*
A templombővítés idején a Jungmeier György (1879-97) volt a plébános. 1884-től a Viadukton közlekedő vonatok lényeges változást hoztak a község életébe. A „piacozás” mellett a szegényebb réteg elindult a kelenföldi és budai gyárakba. Sokan szakmunkásként, művezetőként dolgoztak az üzemekben. Ennek következménye lett nyelvi szempontból a kettős kötődés, mely egy lassú asszimiláció irányába mutatott. A magyar-német vegyes házasságok is hozzájárultak a beolvadáshoz. A szántó-vető parasztság azonban továbbra is erősen tartotta a német jelleget. Ők képezték az „anyaréteget” (Mutterschicht.)
1891-94-ig Reitter Mátyás az iskolamester(Schulmeister), aki egy magyar-német nyelvű énekeskönyvet jelentetett meg egyházi jóváhagyás nélkül. Zeneileg nagyon képzett volt, hegedűhangolás közben egy elpattant húrtól fél szemére megvakult. Torbágyról Nagykovácsiba került iskolamesternek.
Rosenbach János 1893-tól 1933-ig tevékenykedett Torbágyon. 1872-ben született Perbálon, ahol apja tanítóskodott. Kántortanítói működését 1893-ban kezdte Torbágyon. Kirchen Lieder c. egyházi énekeskönyve 1906-ban jelent meg, szintén egyházmegyei jóváhagyás nélkül, mely 969 oldalból állt, s német nyelvterületre, Ausztriába és Németországba készült.

1907-ben a torbágyi emeletes iskola 4 tantermében négyen működtek. Neumayer Ferenc plébános, 1897-től 1915-ig. 1907-ben épült az iskolaépület mellé a 3 szobás kántortanítói lakás, melyhez udvar és kert tartozott.

Rosenbach János1910-től igazgatótanító kántor, az iskolaszék jegyzője, az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság alelnöke és előadója, valamint a Leventeegylet alelnöke. Díjazás ellenében az Önsegélyező Egylet könyvelője és a környező falvakat is magába foglaló Temetkezési Egylet titkára. 1931-ben 38 évi tanítói munkájáért miniszteri elismerésben részesült Dr. Klebersberg Kúnó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter idején.

Rosenbach alatt ill. mellett az alábbi személyek működtek:

1903. Halvachs Károly tanító,

1906-08. Melha Endre tanító,

1910-25. Piláthyné Koháry Mária,

1920-21. Lengyel János,

1920-21. Kharlé Teréz,

1919. Kiss Mihály,

1920. Martiny Gábor (2 napig, Tornyai miatt lemond),

1921-23. Beretka Károly,

1921-48. Fedák József,

1923-24. Fülöp Gyula,

1924-29. Schwarz Károly.

Közülük Fedák József tanítóra még sokan emlékezhetnek, ő 1921-ben került Torbágyra, mint beosztott tanító. Neje Rosenbach Irma. Lányuk Irén a későbbi tanítónő. A tanítás mellett Fedák a Levente Egyesület megszervezője és oktatója, valamint az Önkéntes Tűzoltó Testület első parancsnoka volt. Az 1931. szeptember 12-én történt vasúti merénylet során végzett mentési munkáért kitüntetésben és miniszteri elismerésben részesült a Tűzoltó Testület. Fedák főleg az 1. osztályokban tanított. 1934-ben, 12 évi eredményes munka után kapta meg igazgatói megbízatását az egyházmegyei főtanfelügyelőtől Csúcs István kanonoktó

Leventeoktatói tevékenysége negatív jellemvonásokat, külsőségeket vont maga után. A kitelepítés idején, 1946-47-ben azonban megbékült a németajkú lakossággal. Az 1948-ban bekövetkezett iskolai államosítás során igazgatói megbízatását megszüntették, és áthelyezték Herceghalmára. 1965-ben kísérték utolsó útjára a torbágyi temetőben.

Ünnepnapok Torbágyi Római Katolikus Elemi Iskolában

Az iskolai heti szünnap csütörtökön volt. A vasárnapi misehallgatás a tanév folyamán kötelező volt. A mulasztást nyilvántartották. Tanéven belül minden nap volt mise, kivéve a fűtési időszakot. Községi ünnepeken szünetelt a tanítás.

Ünnepnapokon gyönyörű viseletben jelentek meg a település németajkú lakosai. Ezen alkalmakkor elhangzottak a dallamos német egyházi énekek is. A helyi németség irodalmi igényét a német nyelvű tankönyvek, az Sonntagsblatt (Vasárnapi újság), valamint az egyházi ima és énekes könyvek szolgálták. A világi énekek, népdalok általában dialektusban (Mundart) hangottak el.

A heti négy hittanórából az elsőt és a harmadikat a mindenkori plébános tartotta. A második és negyedik órán az osztálytanítónak kellett „begyakorolni” a tananyagot.

A népiskolák és óvodák tanulmányi felügyeletét a körzeti iskola felügyelők látták el. 10 évi szolgálattal bíró tanítókat választottak erre a feladatra. Ezen megbízatásuk alatt tanítói, tanári, igazgatói tennivalóik alól nem mentesültek.

Ez időben már jeles ünnepnek számított a „Madarak és Fák Napja”, melyet az Iharosban majálisszerűen ünnepeltek a diákok és a tanárok.

„Évente egy napot a népiskolákban a tanító arra szenteljen, hogy a tanulókkal a hasznos madaraknak és azok védelmének jelentőségét megismertesse” – rendelkezett gróf Apponyi Albert miniszter (1906-1919).

Iskolaszerkezet Torbágyon

„Mint tudjuk, az értelem világába az iskolák kapuján át vezet az út. Vannak emberek, akik nagy energiákat képesek mozgósítani feladathelyzetben. Minél nehezebb problémával találkoznak, annál újabb hatásosabb megoldásokat találnak. A sikerhez szükséges mozgósító erőt a kényszerítő helyzetben lelik meg.” *(Török Henrik)*

A Torbágyon tanítók többségének jellemző vonása volt a gyermekek iránti szeretet és türelem. De ugyanilyen szeretet és kitartás jellemezte a helybéli német- és magyar ajkú tanulókat is. A nagy többséget kitevő sváb származású tanulók nyelvi nehézségeik ellenére hősiesen sajátították el a magyar tannyelvű alapismereteket. Ez az egy lehetőségük volt egészen 1939-ig. Ettől kezdve vegyes tannyelvű osztályokba jártak, mely még több nehézséget okozott számukra. A „C” típusú nemzetiségi iskolákban a reál tantárgyakat német nyelven kellett oktatni, majd a tartalmát magyarul összefoglalni. A humán tárgyakat (polgári jog, magyar történelem, hazai földrajz) fordítva oktatták. A magyar irodalmat természetesen csak magyarul, bár voltak lefordított Petőfi versek. Így a tananyag elsajátítása a németajkú tanulók számára komoly erőfeszítést követelt.

Történelmi háttér a XX. század küszöbén

Az 1920. június 4-én megkötött Trianoni Békeszerződés a Kárpátok koszorúzta Magyarországot tönkretette. Ezzel magyarázható, hogy az 1/3 részben megmaradt országban megindult a magyarosítás. Így az 1920-as 30-as években Trianont elítélő szellemben a hazafias nevelésre összpontosítottak a tanítóképző intézményekben. Ez hatotta át a kórusmunkát is, melynek Török Henrik tanító is tagja volt az Esztergomi érseki Tanítóképzőben, s ahol 1932. június 21-i keltezéssel magyarosított névvel, mint Török (Türk) kapta meg tanítói és kántori oklevelét. Török Henrik Antalt 1933. november 24-én Kniess Tiborral együtt megválasztották Torbágyon tanítónak.

Török Henrik az elsőszámú tanítói állást nyerte el ahol a kántori teendők mellett a német nyelv ismerete is kötelező volt, hiszen 1934. végéig csak német nyelvű misék voltak. Akik a tanítóképzőben német oktatásra is jártak, azok oklevélzáradékában ez állt: „… őt magyar és német tannyelvű népiskolában való tanításra képesítettnek nyilvánítjuk.

A megválasztott kezdő tanítónak három évig segédtanítóként kellett működnie. Ennek elsősorban gazdasági oki voltak. Török Henrik tanítói véglegesítésére 1936. október 1-jével került sor.

A Horthy korszak kiemelkedő kultúrpolitikusa Klebelsberg Kunó gróf rövid idő alatt számos iskolaépületet emeltetett. Minisztersége alatt megerősödött a törekvés, hogy a tankötelezettséget nyugat-európai példa szerint, terjesszék ki a gyermekek 14 éves koráig.

Hóman Bálint miniszter 1940-ben beterjesztette a nyolcosztályos népiskolára vonatkozó törvényjavaslatát. Az 1940. évi 20. tc. elrendelte a nyolc évfolyamos napiskola bevezetését. Torbágyon ekkor a hat évfolyamos magyar nyelvű és az ugyancsak hat évfolyamos vegyes tannyelvű, német - magyar iskola működött.

A nyolc évfolyamos emelt szintű oktatás Torbágy településen még váratott magára.

A felekezeti iskolát az állam segélyezte. Az államsegélyből havonta kb. 80-90 pengő illette meg a tanítót. Havi 4 pengőt a kántori föld után vontak le. A stóla és a községtől havonta kapott 33 pengő méltán egészítette ki a két állásért (tanítói és kántori) kapott fizetést.

A női kézimunka oktatásának bevezetése sürgetővé tette egy női tanítói állás megszervezését is. Az iskolaszék Lónyai Irmát választotta erre az állásra, aki 1938-tól 1946-ig tanított Torbágyon. Az 1939-től bevezetett vegyes tannyelvű oktatásért a németül is tudó 3 pedagógus (Halmos, Köves, Török) havi 40 pengővel több fizetést kapott, mint a magyar osztályokban tanítók.

Az iskolaszék tagjai voltak ebben az időszakban: Egyházi elnök - a mindenkor plébános, világi elnök: Steinhauser János – községi bíró, tagok: Beck Gyula, Egerszegi József, (id. Eisenreich) Oszfolk Antal, Oszfolk Ferenc, Oszfolk János, Ritsmann Pál, Stark Ferenc, Steer János - MÁV, Steer János – bognár, Vermesi János és Weibert János.

1939-ben az iskolaszék Halmos Franciskát (Törökné) választotta meg tanítónőnek, aki 4 polgári + 5 tanítóképző tanéven keresztül volt bentlakásos diáklány a Zsámbéki Keresztesnővérek zárdájában. Oklevele német nemzetiségi oktatásra is feljogosította. 37 év szolgálati idő után 1970-ben ment nyugdíjba a torbágyi iskolából. Ezután még 5 évig tanított azért, hogy méltánytalanul alacsony nyugdíját kiegészítse.

A háború és a németajkú lakosság kitelepítésének hatása a római katolikus iskolára és egyházra

1945-46-ban férfi tanerő hiányában Köves Annával (Heltainé), majd Orlai Rozáliával (Steinhauserné) szervezték az iskolát magyar nyelvű oktatással.

Steinhasuserné Orlai Rozália helybéli születésű tanítónő, aki 1945-ben szerzett tanítói oklevelet a Zsámbéki Tanítóképzőben.

„Elnök a tárgyra térve előadja, hogy mivel a torbágyi rk. Népiskolánál alkalmazott öt tanerő közül ketten: az igazgató-tanító és a kántortanító még mindig hadifogságban vannak, a többi három nőtanító tanerőre az iskolába beiratkozott 276 iskolás gyermek nagy létszáma miatt óriási megterhelés nehezedik, a nevelés és tanítás eredményének biztosítása megköveteli, hogy az iskolaszék a hiányzó két munkaerő pótlására legalább is egy ideiglenes helyettesítéssel megbízott tanerőt alkalmazzon, kinek megbízatása mindaddig tartson, míg a hiányzó mindkét tanerő Isten segítségével haza nem jön és a tanszékét el nem foglalja….”

„ Gondviselés szerű áldás és szerencse Torbágyra nézve, hogy Orlai Róza személyében, ki helybeli özvegyasszony gyermeke, van állás nélküli tanítónője, ki az idei tanévben végzett a Zsámbéki Tanítónőképzőben, kinek részére sem lakásról, sem ellátásról a községnek gondoskodnia nem kellene, s aki a helyettes tanítói állást el is vállalná.

Mindezek előrebocsátása után elnök felteszi a kérdést, hogy az egyháztanács, mint iskolaszék kimondja-e a helyettes tanerő alkalmazását határozatilag, s ha igen, mint ideiglenes helyettesítéssel megbízott tanítónőül a helybeli Orlai Róza, okl. tanítónőt alkalmazza-e.

A jelenlévő összes iskolaszéki tagok egyöntetűen a titkos szavazást mellőzendőnek tartván egyhangúlag közfelkiáltással úgy határoztak, hogy a fenti indokok alapján a hiányzó két tanerő pótlására a helybeli Orlai Róza olk. Tanítónőt, mint ideiglenes helyettesítéssel megbízott tanítónőt alkalmazzák, és mély tekintettel kérik az egyháztanács, mint iskolaszék a Főigazgatságot, ill. a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumot, hogy a megnevezett helyettes alkalmazásához hozzájárulni, ill. számára az államsegélyt folyósítani kegyeskedjék. Grausz Ernő jkv. Bokor József plébános, iskolaszék elnöke, egyh.közs. képv. 1945. szeptember 30. – torbágyi Római Katolikus Egyháztanács, mint iskolaszék és képviselő-testület jegyzőkönyvéből.

1945. október 1-jén kezde meg működését Torbágyon. Igazgatóhelyetttes volt 1963-tól 1971-ig, majd igazgató 1971-től 1977-ig. 1977-től 1982-ig Drezdában tartózkodott férje tartós vállalati kiküldetése miatt. 1982. szeptemberében vonult nyugdíjba.

Ebben az időszakban került Torbágyra a korábban Bián és Tarjánban tanító Fedák Irén, Fedák József igazgató leánya.

Merész Ferenc, Geszlerné Lacza Gabriella és Horváth Ida csak néhány évig tevékenykedtek Torbágyon.

Merész Ferencet családjával együtt Németországba telepítették, ahol orgonistaként és német tanítóként működött, a ’80-as évek közepéig, haláláig. A háború utáni pedagógiai munkát tehát erősen felborította a kitelepítés.

„Jegyzőkönyv”

„Felvéve: Torbágyon 1946. évi szeptember 11-én a torbágyi Róm. Kat. Népiskola termében, a VI. és VII. tanítói állások megszervezése tárgyában.

Jelen vannak: Bokor József plébános egyházk. Képviselőtest. Elnöke, Czipri F. József közs. Bíró, isksz. Gondnok és Fedák József igazgató tanító.

A kitelepítéssel kapcsolatban az egyházk. képvis.test. legnagyobb része is kitelepült és azért csak fent nevezettek tárgyalják a VI. és VII. tanítói állás megszervezését. Elnök előadja hogy iskolánkban az általános iskolát megszerveztük, vagyis a tanítás a kor szellemének megfelelően folyik. A hangsúly különösen az általános V. és VI. osztályokon van.

A szülők megértették az általános iskola feladatát és célját, amely különösen a munkásság és parasztság szellemi színvonalának általános felemelését kívánja elérni, és ezért a legnagyobb örömmel iratták be gyermekeiket az ált. V. és VI. osztályokba. A magas tanulólétszám és a szakosítás miatt iskolánk csak úgy tudja feladatát megoldani, ha a VI. és VII. tanítói állásokat megszervezzük.

Községünkben ki- és betelepítés volt. Tudomásom szerint még kb. 60 családot fognak községünkbe telepíteni, mellyel a tanulók létszáma még magasabbra emelkedik. A meglévő tantestület ily tanulólétszám mellett az általános iskola követelményeit és feladatát nem tudja majd eredményesen megvalósítani. …

A jelenlévők örömmel üdvözlik a vallás- és közoktatási miniszter úr ezen korszerű rendeletét, és a legnagyobb megértéssel határozzák el a VI. és VII. tanítói állások megszervezésének szükségességét.

Felkérik a politikai községet, mint iskolafenntartót, hogy a nép, a falu a munkásság és parasztság szellemi színvonalának emelése érdekében az községi képvist. hozzon határozatot, a VI. és VII. tanítói állás megszervezésével kapcsolatos kiadások fedezetének hozzájárulásáról, amely a kezdő tanítói fizetés 20-30%-át és lalakáspénzt foglalja magában. Elnök az ülést imával bezárja . Fedák József igazgató-tanító jkv. Czipri F. József isksz. gondnok, közs. bíró, Bokor József plébános egyh.k. elnök. „

A hadifogságból hazatért emberek kicserélt lakosságot talált a településen. A kiűzött németajkú lakosság helyére a sorsüldözött székelység, s az üldözött felvidéki magyarság települt be a községbe.

Az iskolai oktatásban is erős változások következtek be.

Jegyzőkönyv

Felvéve: Torbágyon 1947. december 26-án a Róm. Kat. Ált. Isk. tantermében az egyházközségi képviselő-testület által megtartott rendes havi közgyűléséről …”

„… Ezután Török Henrik kántortanító előadja, hogy míg orosz hadifogságban távol volt, illetéktelen személyek megfoszttatták a mindenkori kántortanítói állással összefüggő – százéves jogszokáson alapuló – az iskola fűtésével kapcsolatos természetbeni járandóságától.

A kántortanító ügyének ismertetése után a kérdéshez többen szóltak hozzá, és Benárd Géza világi elnök a felszólalásokat a következő határozati javaslatba foglalta össze: A tűzifa ügyében hozott közigazgatási-hatóság egyoldalú határozatát az egyházközség, mint illetéktelent visszautasítja.

A kántorjavadalom feletti rendelkezés az egyházközség belső intern joga. Így azt kívülről az egyházközség és felettes egyházi hatóságok tudta, beleegyezése, hozzájárulása és megkérdezése nélkül senki nem jogosult megváltoztatni.

Meghúzták a lélekharangot a szerzetesi és felekezeti iskolák fölött
(Tőke István kanonok-plébános, Etyek)

1945-ben az ideiglenes nemzeti kormány rendelete kötelezővé tette a nyolc osztályos általános iskolát 6 – 14 éves korig. A régi pedagógusok mellé a felvidékről Magyarországra települt Harmath házaspár említhető még felekezeti tanítóként az államosítás előtt. Harmath Tibor orosz nyelvet oktatott Torbágyon, majd Bián, s végül Herceghalmán. Az 1980-as években hunyt el Torbágyon. Harmath Tiborné (Galgóczi Erzsébet) tanítónőként működött nyugdíjazásáig. Sztronga Magda a Felvidékről kitelepített tanítónő orosz nyelvet tanított nyugdíjazásáig.

1948. június 16-án az országgyűlés elfogadta a XXXIII. Törvényt, mely kimondta a felekezeti iskolák államosítását, így a torbágyi Római Katolikus Elemi Iskola minden tanítója automatikusan állami tanítóvá minősült.

„Jegyzőkönyv

Felvéve Torbágyon, 1948. évi október hó 25-én, a rk. Egyházközségi tanács rendkívüli gyűlésén.

Elnök bejelenti, hogy jelen tanácsülés célja, a kántori állás szervezésének előkészítése, az egyházközségi képviselő-testület részére.

Ismerteti az Egyházmegyei Főtanfelügyelőség 4850/1948. sz. leiratát, mely közli, hogy a nagym. Püspöki Kar 1948. június 15-i konferenciájának határozata értelmében (miután az 1868. évi XXXVIII. tc. érvényét vesztette), a rk. Kántortanítói állások és minőség 1948. július 1-ével megszűntek. Ebből kifolyólag az állami státuszba átsorolt eddigi rk. kántortanító kántori alkalmazása is megszűnt, vagyis az egyházközség és kántortanítók közt eddig fennállott jogviszony teljes egészében érvényét vesztette.

Az új helyzetnek megfelelően az egyházközségeknek gondoskodniuk kell a külön kántori állások megszervezéséről, és az így megszervezett kántori állás szabályszerű betöltéséről.

Az egyháztanács egy akarattal kimondja az önálló rk. kántori állás megszervezésének szükségességét. …

… A kántori állás betöltését az egyháztanács a torbágyi viszonylatban jelenleg alakiságnak tekinti, mert a volt kántortanítót, Török Henriket – bár közben állami tanítóvá lett átminősítve -, mint kántort most is a magáénak vallja és a jövőben is a magáénak akarja tartani.”

Fedák József igazgatói megbízatását visszavonták. Az ideiglenesen megbízott igazgatót rövid idő után Harmath Tibor követte. 1949-ben Csata Róza (Ecsedi Dezsőné) majd Nagy László, Koltai Erzsébet, Nagy Sándor, Radók József, Dévényi Jenő, Perger Magdolna (Dr. Wágner Józsefné) és Varga Vilma egészítették ki a tantestületet. Az ’50-es évek elején Koltai Erzsébet lett az igazgató. Bokor József plébános 1949-ben bekövetkezett halála is közrejátszott abban, hogy mindenkorra megszűnt a kántortanítói állás. Ezzel Török Henriket is lemondatták a kántorságról.

„Jegyzőkönyv

Készült Torbágyon 1949. október 20-án

Tárgy: Bokor József plébános elhalálozása és utódjának Bolyki Nándor adminisztrator h. plébános kinevezése folytán szükségessé vált intézkedések. …

Elnöki bevezető után Benárd Géza világi Elnök kér szót. Benárd Géza meleg szavakkal emlékezik meg bokor József elhunyt torbágyi plébánosról, köszönetet mond a hívek képviselőinek azért a nagy részvételért, melynek megnyilatkozása a f. évi október 12-én tartott requiemen megmutatkozott. Majd Bolyki Nándor újonnan

kinevezett adminisztrátor – h. plébánost üdvözli szeretettel, s kéri hogy az előítéletektől – melyeket a környék tart Torbágyról – tekintsen el. Isten áldást és kegyelmét kéri munkájára."

1985. szeptemberétől 1991. februárjáig még orgonistaként működhetett a torbágyi templomban. A népi énekek mellett kísérte a 14-15 tagból álló női kórust, akik énekelték a németről fordított hagyományőrző énekeket, Karácsonykor, Húsvétkor és más jeles ünnepekkor.

Az átmeneti időszakban Torbágyon tanított még Tompits János és neje. Nyugdíjazásáig tanított még Pongrácz Sándorné is, aki ifjúsági vezető is volt.

Ettől az időszaktól kezdve az 5. osztálytól már kötelező lett a szaktanári képesítés.

Állandósultak a személyi változások, szükség tantermekben tanítottak.

1953-ban a járási Oktatási Osztály a kommunista párt irányelveivel egyetértésben a 20 éves Borbély Klárát (Megléczi Istvánné) bízta meg az igazgató teendők ellátásával.

Első helyettese 1 évig Török Henrik volt. Megléczi Istvánné az 1963/64-es tanévtől Bián lett igazgató, majd a '80-as években lemondott e megbízatásáról.

Említést érdemel még e korból Dévényi Jenő – a doni hadműveletekben részt vett tartalékos tiszt -, aki Pusztazámorról került hozzánk. 1964-ig igazgatóhelyettes, majd beosztott pedagógus lett. Az 1970-es évek elején ment nyugdíjba.

Ecsedi Dezsőné, számtan – kémia szakos tanár 2012-ben hunyt el.

Nagy Lászlóné működési éveivel rekordot állított fel, … hunyt el.

Baán Pál 1954-től, 1994-ig dolgozott, tanító és napközis nevelő munkakörben. Jelenleg nyugdíjas éveit éli Biatorbágyon.

Az 1976/77-es tanévben nyitotta meg kapuit Torbágyon az új nyolcosztályos általános iskola, mely tornateremmel, ebédlővel és irodákkal várta a diákokat és tanárokat.

A templom melletti régi iskolaépületet tanári szolgálati lakásokká alakították át.

1993-ban, a rendszerváltozás után ismét lehetőség nyílt német nemzetiségi osztályok elindítására. Az osztályokba iratkozó tanulók szülei német nemzetiségi kötődésüket, a hagyományok iránti tiszteletet, valamint római katolikus vallásukat szem előtt tartva választják az oktatás-nevelés ezen formáját, ahol a német nyelv- és irodalom, a zenei- és kulturális ismeretek, ill. honismeret elsajátítása mellett nagy hangsúlyt kap a tanulók erkölcsi , hitéleti nevelése is. E közös munkához nagy segítséget nyújt Fehér Margit, római katolikus hitoktató.

Biatorbágy Város képviselő-testületének határozata értelmében a Biatorbágyi Általános Iskola 2012. augusztus 1-jei hatállyal két önálló jogutód intézményben folytatja a munkát.

Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzata kezdeményezésére (elnök: Rack Ferencné, elnökhelyettes: Wéber Ferencné, képviselők: Bechler Gyula, Steer Ferenc) az újonnan megalakuló intézmény Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola néven kezdi meg működését.

Rack Ferencné igazgató munkája során továbbra is szoros kapcsolatot kíván ápolni a Torbágyi Egyházközséggel.

Török Henrik kántortanító és Franz Bruckner feljegyzései alapján,

a római katolikus képviselő-testület üléseinek jegyzőkönyveit felhasználva, összeállította:

Rack Ferencné,
a Biatorbágyi Általános Iskola Német Nemzetiségi Tagozatának alapító tagja Biatorbágy Város Német Nemzetiségi Önkormányzatának elnöke.

2. számú melléklet Az egészségnevelés a tanórákon és a tanórákon kívül

Egészségnevelés a tanórákon

Minden tantárgy esetében figyelmet fordítunk a tananyagtartalom és az egészségnevelés csatlakozási pontjaira. Kiemelt szerepe van a biológia, testnevelés, osztályfőnöki, természetismeret illetve környezetismeret óráknak, de minden tantárgynak meg vannak az egészségnevelési feladatai.

Tantárgyak egészségnevelési feladatai:

Biológia
A tanulók
- ismerjék meg az emberi test felépítését és működését,
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére,
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat,
- ismerjék a káros szenvedélyek egészségkárosító hatásait,
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat.
- ismerjék meg szervezetük sajátságait és az életkorral kapcsolatos változásait,
- sajátítsák el az elsősegélynyújtási technikákat.

Testnevelés
A tanulók
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól,
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében,
- ismerjék meg a környezet leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit.

A tanulókban
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására.

Osztályfőnöki
A tanulók
- ismerjék meg a káros szenvedélyeket és következményeiket,
- kapjanak szakembertől tájékoztatást egészséges életmód, serdülőkori változások, családi életre nevelés témájában,
- ismerjék a balesetmentes közlekedés szabályait,
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében.

A tanulókat
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában,
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezőket és azok elhárítási módjainak felismerésében.

Környezetismeret

A tanulók
- ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését,
- tudják az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit,
- ismerjék a balesetmentes közlekedés szabályait,
- tudják, hogy a balesetek hogyan kerülhetők el.

Történelem
A tanulók
- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet,
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására,
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Hon és népismeret
A tanulók
- ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi vetületét.

Idegen nyelv
A tanulók
- mélyítsék el ismereteiket az egészségesneveléshez kapcsolódó szövegek feldolgozásával,
- ismerjék meg más nemzetek életmódját, hagyományait.

Matematika
A tanulók
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni,
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,
- legyenek képesek reális becslésekre,
- alakuljon ki bennük a rendszerben való gondolkodás.

Természetismeret
A tanulók
- igényeljék az esztétikus és egészséges környezetet, értékeljék szépségeit,
- ismerjék a megtanult termesztett növények, tenyésztett állatok termékeinek tápanyagtartalmát, és ezek ismeretében törekedjenek a megfelelő étrend kialakítására.

Fizika
A tanulók
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosító következményeit,
- tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit,
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat.

Kémia

A tanulók

- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától,
- legyenek tisztában a háztartási vegyszerek használatának és kezelésének szabályaival,
- ismerjék a veszélyes anyagok figyelemfelkeltő jelöléseit.

Földrajz

A tanulók

- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket, életmódjukat.

Ének-zene

A tanulók

- sajátítsák el a helyes légzéstechnikát,
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét,
- alsóban tanuljanak népi játékokat, táncot.

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- legyenek képesek alkotásokat létrehozni az egészségneveléssel kapcsolatban.

Tánc és dráma

A tanulók

- éljék át a tánc és a drámajáték közösségteremtő erejét,
- ismerjék fel, hogy a tánc is az aktív testmozgás egy formája.

Technika, életvitel és gyakorlat

A tanulók

- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit,
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismeretek, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismérveit.

A tanulókban

- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény,
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás.

Informatika

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre.

Az egészségnevelés tanórán kívüli formái

Orvosi vizsgálatok
Tanulóink a törvényben előírt gyermekorvosi és fogorvosi szűrésen vesznek részt.

Tömegsport és szakkörök
Iskolánk a diákok által legkedveltebb sportágakban szervez sportköri foglalkozásokat a délutáni órákban. Az alsó tagozatosok számára játékos sportdélután formájában biztosítunk délutáni sportfoglalkozást.

Tanulmányi séták
Több tantárgy (környezetismeret, honismeret) módszereként is alkalmazzuk.

Sportversenyek
Nagy számban vesznek részt diákjaink a különböző csapatsportokban rendezett házi bajnokságokon. Tehetséges tanulóink több sportágban területi és megyei szintű versenyeken, diákolimpiákon vesznek részt.

4 évente olimpiai játékokat szervezünk iskolánk tanulóinak. **Tanulmányi kirándulás, osztálykirándulás, erdei iskola**
Igyekszünk minél több szabadtéri programot, túrát tervezni az iskolán kívüli programok során.

Kerékpártúra, kerékpáros ügyességi verseny, közlekedésbiztonsági nap
Valamilyen formában minden évben sort kerítünk kerékpáros programra, amely a testmozgás mellett a közlekedési szabályok felelevenítését is szolgálja.

Egészségnap
Projekt jelleggel egy-egy egészségnevelési terület (egészséges táplálkozás, személyes higiénia, stb.) köré szervezünk programot ezen a napon. Felhívjuk a diákok figyelmét a napi gyümölcs valamint az iskolatej fogyasztásának fontosságára.

Vöröskeresztes verseny
Iskolánk tanulói évi rendszerességgel területi Vöröskeresztes versenyen vesznek részt, melyre a csapatokat Elsősegélynyújtó tanfolyam keretében a védőnők és a biológia szakos tanárok közösen készítik fel.

Dohányzásmentes nap
Ezen a napon figyelemfelkeltő akciót szervezünk.

Drogprevenció
Nyolcadik osztályos diákjaink drogprevenciós előadáson vesznek részt.

Egészséges, esztétikus, gyermekbarát környezet igényének kialakítása
Szabadlevegőn való rendszeres tartózkodás, váltócipő használata, zöldnövények elhelyezése.

A mindennapos testedzés

célja:

- A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel.
- A szociális kompetenciák, csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttmozgás fejlesztése.
- A fizikai képességek hanyatlásának megakadályozása, melya szellemi teljesítmény romlását is előidézheti.

formái:

- testnevelés órák – óraterv szerint,
- tömegsportkörök (röplabda, floorball, alsósoknak játékos sportdélután),
- szakkörök,
- napközis szabadidős- és sportfoglalkozások,
- óraközi szünetekben,
- úszásoktatás a 3. vagy 4. osztályban,
- gyógytestnevelés,
- versenyekre történő felkészítés, azon való részvétel..

Programjaink, rendezvényeink eredményességéről a résztvevők visszajelzései (riport, interjú) alapján gyűjtünk információkat. Ezek figyelembevételével szükség szerint módosítunk tevékenységünkön.

Tanulóink fizikai állapotának felmérése a NETFIT mérés alapján történik.. Ezzel évenkénti fejlődés is nyomon követhető .

Egészségnevelési programunk végrehajtását akkor tekintjük eredményesnek, ha tanulóinkban ki tudjuk alakítani azokat a tulajdonságokat, amelyek lehetővé teszik, hogy az egészség megóvása, az egészséges életmódra való törekvés, a káros szenvedélyek elutasítása mindennapi életük szerves részévé válik, és ennek érdekében aktív együttműködésre is hajlandók.

3. számú melléklet Az iskola környezeti nevelési programja

Bevezetés

Az ember környezetéhez hozzátartozik a természetes, az épített és a társadalmi környezet is. Ezért a környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, amely során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek összefüggéseit, helyét és szerepét ebben a környezeti rendszerben.
Iskolánk ezért egyaránt fontosnak tartja az örökölt természeti környezet megismertetését, a megóvására nevelést és az ember által alkotott környezet és hagyományok megőrzését.

ALAPELVEK, CÉLOK

Alapelvek

A környezeti nevelés nem képzelhető el személyes élmények, tapasztalatok gyűjtése, a valóságos környezet megismerése nélkül, ezért munkánk legfontosabb alapelve az élményközpontúság.
A környezeti nevelésnek rendszerszemléletűnek kell lennie, hiszen környezetünkben minden mindennel összefügg, ez lehetőség és szükség is több tudományterület összekapcsolására.
A környezeti problémák megoldása társadalmi összefogást igényel, ezért a környezeti nevelésnek fontos szerep jut az együttműködésre, az egymás iránti odafigyelésre és szeretetre nevelésben.
A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, amely nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más területein is végig kísér bennünket.

Kiemelt céljaink:

- Természettel, természet- és környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- A természet szeretetére nevelés.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása.
- Kialakítani tanulóinkban a helyi értékeink megismerésének, megóvásának igényét..
- A környezet megóvásával és gondozásával kapcsolatos tevékenységekben való aktív részvételre nevelés.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Segíteni a környezetre káros folyamatok és a környezeti károsodások ok-okozati kapcsolatainak megértését.

Tevékenységeinkhez közvetlenül kapcsolódó célok:

- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés.
- A gyerekek természeti környezetben történő élményhez juttatása.
-
- Szelektív hulladékgyűjtés megtanítása..
- Városunk helytörténeti, építészeti és természeti értékeinek megismertetése.
- Hagyományok, népszokások megismertetése.
- Törekvés arra, hogy iskolai rendezvényeink a lehető legkisebb mértékben terheljék a környezetet.

- A tanulók bevonása az iskola környezetének alakításába.

Külső: a település fekvése, természeti értékei és épített környezete

Biatorbágy Pest megye nyugati részén, Budapesttől 16 km-re helyezkedik el. A város belterülete a Zsámbéki-medencében terül el, ezt ÉNY-DK irányban a Budai-hegység övezi, a keleti rész a Budaörsi-medencébe nyúlik át.

A település domborzata változatos, nagy szintkülönbségek jellemzik, dombvonulatok és völgyek tagolják. A Bolha-hegy árvalányhajas löszpuszta gyepje térségi jelentőségű természeti érték, a Duna-Ipoly Nemzeti Park része.
Az Öreghegy tájképi és természeti értéke a Nyakaskő és az Öreghegyet végig kisérő sziklaperem, a Százlépcső. Ezek a ritka földtani alakzatok, és a rajtuk kialakult gazdag növénytársulások ún. „sziklagyepek" egyaránt értékesek, bemutatásukra folyamatban van egy tanösvény kialakítása.
A Biai-halastó szintén meghatározó eleme a település látképének. A terület kedvelt táplálkozási helye a ragadozó madaraknak, és kétéltűekben is gazdag. A tó partján 2005-ben szabadtéri tanteremként használható pihenőhely, „Madárles" létesült.
Élő természeti értékeink közül kiemelendő az egykori agyagbányában megtelepedett gyurgyalag-kolónia. Helyi védettséget élvező természeti értékeink közül megemlítendő még a Pecató és környéke.

Településünk országos védelem alatt álló építészeti értékei: a Szily-Fáy kastély, és a Sándor-Metternich kastély, valamint a XI. századi eredetű Szent Kereszt-kápolna romja, a Szent Vendel-(Szily-) sírkápolna, a biai katolikus Szent Anna-templom és a közelében álló Szentháromság szobor és oszlop, a Torbágyi római katolikus templom a Szentháromság oszloppal és az Ilona-malom. Helyi védettségű építészeti értékeink közül kiemelendők az országosan is ismertté vált Viaduktok, melyek közül az egyik a helyreállítás óta kilátóként átjárható.

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Belső

Az iskola környezeti nevelési tevékenységében a teljes tantestület részt vesz a technikai dolgozók együttműködésére számítva.

Pedagógusok:
- Tantárgyaikba beépítve tanítják a környezetvédelmi tartalmakat.
- Részt vesznek a környezetvédelmi programokon, segítenek azok szervezésében.
- Környezettudatos viselkedésükkel példát mutatnak tanulóinknak.

Technikai dolgozók:
- Tevékenységeik közé tartoznak az iskola környezettudatos működtetéséhez és a környezeti nevelési programhoz kapcsolódó feladatok.

Iskolavezetés:
- Lehetőséget teremt a testület számára környezeti nevelési témájú továbbképzéseken való közös részvételre.
- Összehangolja a pedagógusok és a technikai dolgozók munkáját.

– Gondoskodik a technikai dolgozók rendszeres munkaköri tevékenységei közé tartozó iskolánk környezeti nevelési tevékenységéhez kapcsolódó feladatok ellátásáról és ellenőrzéséről.

TOVÁBBKÉPZÉSEK

A környezeti nevelés komplex gondolkodást igénylő feladat, csak összehangolt munkával lehet hatékonnyá tenni, ezért a téma iránt elkötelezett, egységes tantestületre van szükség. A környezeti nevelés emellett újszerű gondolkodást, szemléletváltást is igényel. Fontos, hogy a kollégák nyitottak legyenek olyan új oktatási formákra, amelyek a személyes tapasztalatok szerzésével segítik a pozitív környezeti attitűdök erősítését. Az iskola pedagógusainak rendelkezniük kell a színvonalas környezeti neveléshez szükséges ismeretekkel és módszertani kompetenciákkal. Iskolánk testületének nagy hangsúlyt kell helyeznie az ilyen témájú képzéseken való közös részvételre.

TÁRSADALMI KAPCSOLATOK

Iskolánk a környezeti nevelési céljait külső és belső társadalmi kapcsolatainak aktív bevonásával valósítja meg. Ezeknek a kapcsolatoknak a szélesítése, fejlesztése folyamatos feladatunk.

Belső kapcsolatok: iskola – szülő - tanuló viszony a környezeti nevelés terén

A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, ezért az iskolai környezeti nevelés legfontosabb célcsoportjai a tanulók mellett a szülők, a családok, a helyi közösség tagjai. Az iskolai környezeti nevelés fogékonyabbá teszi a szülőket, illetve a helyi lakosságot a helyes környezet- és természetvédő magatartás iránt.

Fontos hogy a szülőket rendszeresen tájékoztassuk környezeti nevelői munkánkról, valamint az ezzel kapcsolatos feladataikról, és törekedjünk a szülők környezeti akciókba való bevonására.

Külső kapcsolatok

A városi önkormányzattal való együttműködésünk fejlesztendő. Erre lehetőség a településszintű környezetvédelmi problémákra való figyelemfelhívás és problémamegoldás kapcsán adódik.

Kapcsolatunk aktívabb a helyi közművelődési intézményekkel: a Juhász Ferenc Művelődési Központtal és a Karikó János Könyvtárral.

Szerteágazóak a civil szervezetekkel való kapcsolataink. A környezeti nevelés területén együttműködő civil szervezetek: Biatorbágyi Tájvédő Kör, Biatorbágy Kultúrájáért Alapítvány, Turwaller Stammtisch Egyesület, Peca tó Sporthorgász Egyesület, Biatorbágy és Vidéke Állatvédő Egyesület. Diákjainkkal rendszeresen látogatjuk a Budakeszi Vadasparkot, a Fővárosi Állat és Növénykertet és a Magyar Természettudományi Múzeumot.

MÓDSZEREK ÉS TANULÁSSZERVEZÉSI FORMÁK

Környezeti nevelési tevékenységeink során a következő módszereket és tanulásszervezési formákat alkalmazzuk:

- A tanítási órák klasszikus módszerei

- Kooperatív tanulási technikák
- Projektek
- Erdei iskola
- Osztálykirándulások
- Mindennapi tevékenységek (növénygondozás, szelektív hulladékgyűjtés, madáretetés)
- Csoportfoglalkozás napközis szabadidős időszakban
- Kihelyezett órák (múzeumok, Állatkert)
- Szakköri foglalkozások
- Versenyek
- Témanapok
- Akciók
- Terepgyakorlat
- Megjelenítés, művészeti kifejezés
- Adat- és információgyűjtés
- Megfigyelés

A KÖRNYEZETI NEVELÉS SZÍNTEREI

Hagyományos és nem hagyományos tanórai keretek

Az iskolai oktató-nevelő munka nem szorítkozik a tantárgyak óráira, de a feladatok jelentős részét mégis ebben a keretben valósítjuk meg. Tanórákon történik az ismeretek megalapozása, a szemlélet formálása, ennek során lehetőség van a helyes természethez fűződő viszony kialakítására. Ez minden szaktanár feladata.

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni, ezért fontos a tantárgyak közötti integráció. Diákjainkban egységes képet kell kialakítanunk az őket körülvevő világról.

A tantárgyi keretek közt zajló tevékenységek minden tanuló számára kötelezőek.

Tanórákon az első négy évfolyamon

A környezeti nevelés átfogja az alsó tagozatos tárgyak teljes körét, valamennyi tantárgy ismeretanyagába beépítve, integrált módon történik. Az első és második osztályban inkább az érzelmi beállítódás formálása, a természettel, a környezettel való ismerkedés és "környezetbarát" szokások kialakítása a fő cél. Ezekből fokozatosan alakul ki a tudatosság és elkötelezettség szintje.

A **környezetismeret** tantárgy az elemi környezeti nevelésnek a középpontja azáltal, hogy óráin tervszerűen és intenzíven történik a tanulók környezeti attitűdjének és ismereteinek fejlesztése. Személyes tapasztalatokra, élménygyűjtésre épül. Integrálja a természeti és társadalmi jelenségeket. A tantárgy koncentrációs lehetőségeket kínál: lehetővé teszi az anyanyelvi, matematikai, esztétikai és a környezeti nevelés összehangolását.

A **magyar nyelv és irodalom órákon** környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység lehet pl. a mindennapi életből, természeti környezetből vett témán alapuló szépirodalmi művek versek prózai alkotások ismeretterjesztő szövegek tanulmányozása elemzése.

Matematika: Szöveges feladatokban valódi adatok felhasználása a tanítás során, például egyes vadon élő fajok egyedszámának vagy az emberi népesség számának alakulása. Jelentős szemléletformáló hatása lehet a saját gyűjtött adatok alapján összeállított feladatoknak is, pl. mennyi szemetet termel az iskola adott idő alatt.

A **testnevelés** eszköze lehet pl. a mozgás örömének átélése, a szabad levegőn tartózkodás fontossága. Az időjárás elemeinek közvetlen megtapasztalása.

Rajz és vizuális kultúra: A művészeti tárgyak alkalmasak a téma érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára.

A **technika, életvitel és gyakorlat** tantárgy nagy lehetősége, hogy gyakorlati szempontból elemezzék a környezetbarát létformát, követendő helyes példákat keressenek és mutassanak be.

Tanórákon ötödiktől a nyolcadik évfolyamig

A környezeti nevelés alappillérei a **természettudományi tantárgyak**: természetismeret, biológia, földrajz, fizika, kémia. E tantárgyak tanulása során szerzi a tanuló a természetre vonatkozó ismeretek, összefüggések, kölcsönhatások sokaságát. Környezetünk élővilágának ismerete nemcsak tananyag, hanem a szemléletformálás nagyon fontos eszköze is.

Matematikából jelentős szemléletformáló hatása lehet valós vagy saját gyűjtött adatsorok felhasználásának számítási feladatokban. Keressék meg más adatok hozzáférési forrásait, és az adatokat használják fel különböző típusú feladatok (algebrai műveletek, grafikonok készítése stb.) megfogalmazásánál.

A **társadalomtudományi tantárgyak** feladata, hogy a társadalomszerveződés, valamint az emberi viselkedés és kultúra irányából közelítsék meg a kérdést. Ezek a tárgyak útmutatást adnak a környezeti gondok felismeréséhez és megoldásához, a közügyekben való részvételhez. A humán tárgyak feladatai közé tartozik az is, hogy bemutassák a fogyasztói modell helyett javasolt utakat, a környezeti válság kezeléséhez és megoldásához szükséges világképet, erkölcsi értékrendet, valamint a rendelkezésre álló gazdasági és jogi eszközöket.

A **technika, életvitel és gyakorlat** tantárgy lehetőséget ad környezetbarát tevékenységek megismerésére, elsajátítására és a gyakorlatban történő alkalmazására.

Az **anyanyelv és az idegen nyelvek** oktatása során is sok lehetőség adódik a környezeti nevelésre.

A **művészeti tárgyak** alkalmasak a kérdéskör érzelmi megközelítésére, a természet és az ember alkotta környezet szépségeinek művészi bemutatására. E tárgyak hatásosan fel tudják hívni a figyelmet az értékvesztésre, az uniformizálódásra, kulturális örökségünk megőrzésének fontosságára.A **test- és egészségnevelési tárgyak** a környezet és az egészség szoros kapcsolatának megértetésével és az igények kialakításával tehetik a legtöbbet.

Erdei iskolában

Iskolánk tanulói erdei iskolai programon is részt vehetnek. Az erdei iskolai programok bentlakásosak, 3-5 naposak és egész osztályközösségben valósulnak meg. A program költségeit a résztvevők fedezik, illetve pályázatok útján a Tiefe Wurzeln Alapítvány támogathatja.

Osztálykiránduláson

A környezeti nevelés egyik hatékony módszere az osztálykirándulás. A helyi tanterv megvalósulását szolgálja. A valóságos környezet megismerésére, értékeinek befogadására támaszkodik. A kirándulásokon élményközpontú oktatás valósul meg. A tanulás érzékelés és megismerés útján történik, a cselekvő–felfedező magatartás dominál. Az ismeretszerzés mellett az együttesen megélt élmények, a csoportos tevékenységek pozitívan hatnak a közösség fejlődésére; az önkiszolgálás, az önálló szabadidő eltöltés személyiségformáló hatásúak.

A kirándulások helyszíneit a munkaközösségek által javasolt helyszínek közül választjuk.

A kirándulások időpontját munkatervünkben előre meghatározzuk. Megszervezéséért az osztályfőnökök felelnek. A kirándulás a szülők, a fenntartó támogatásával valósul meg (útiköltség, étkezés, belépők, stb.).

Tanórán kívüli lehetőségek

Jeles napok
A környezeti nevelés része a környezeti kultúra átadása is. Gazdag ünnepi hagyományokat ápolunk, ezeket a legváltozatosabb formában tesszük emlékezetessé. A tanév során megemlékezünk a környezetvédelem jeles napjairól.. Vannak olyan napok, amelyek programja hagyományos és vannak olyanok, amelyek tartalma évről-évre megújul.

Tanulmányi kirándulások
A környezeti nevelés részeként szabadidős kirándulásokat szervezünk.

ISKOLÁNK KÖRNYEZETI NEVELÉSI RENDEZVÉNYEI, PROGRAMJAI

Városismereti program

A több évre szóló program során diákjaink megismerkednek városunk történetével, természeti és ember alkotta értékeivel, kulturális hagyományaival.

Évszakokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rendezvényeink

Ősz ünnepe
Szeptember második felében kerül megrendezésre. Egy kiállításon mutatjuk be az alsósok által termésekből, zöldségekből, gyümölcsökből készült alkotásokat, kompozíciókat. A pedagógusok lekvár-, befőtt-, zöldség- és gyümölcskóstolóval lepik meg diákjainkat. A kiállításra meghívjuk az óvodásokat is..

Takarítási világnap. Ezen a napon iskolánk területén és közvetlen környezetén takarítási akciót szervezünk. **Állatok világnapja**
A jeles nap alkalmából változatos programokat szervezünk diákjainknak.

Tudatos vásárlók napja
Figyelemfelkeltő akciót szervezünk tanulóinknak valamint az intézménybe belépők számára.

Víz világnapja
Változatos programokat, akciókat szervezünk. (üzemlátogatás, fotópályázat, vízvizsgálat, stb.)

Fenntarthatósági nap Projekt jelleggel minden alkalommal más témakör köré szervezzük.
Madarak és fák napja
Az alsó tagozatos osztályok környékbeli kirándulást tesznek. Diákjainkkal részt veszünk a Biatorbágyi Tájvédő Kör által szervezett madártani programokon.

Hagyományőrző foglalkozások

A tanév során az időszerű jeles napokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó népi hagyományok megismerését célzó rendezvényeket tervezünk. A program során áttekintjük az ünnep történetét, tánccal, jelenettel, játékkal feleleveníjük a hozzákapcsolódó népszokásokat, kézműves foglalkozásokat szervezünk.

Szelektív hulladékgyűjtési program

A hulladékkezelés témájához kapcsolódó tevékenységeink sokrétűsége miatt célszerű ezeket programként megvalósítani. A program nemcsak a hulladékgyűjtési tevékenységeket tartalmazza, megjelenik a szabadidős tevékenységekben és a tanórákon is.

Válogatott gyűjtés az osztálytermekben
A tanulók a tantermekben termelődött hulladékot válogatva gyűjtik, a papírt, műanyagot, veszélyes hulladékot (elem, sütőolaj) a hulladék többi részétől elkülönítve, a folyosókon elhelyezett szelektív gyűjtőkben helyezik el. A komposztálható hulladék elkülönítésre kerül az udvaron elhelyezett tárolóban. Így a diákok számára a szelektív hulladékgyűjtés a mindennapi élet részévé válik, közvetítik azt a családok felé.

Iskolai papírgyűjtés
A projekt kapcsán igyekszünk tudatosítani diákjainkban azt, hogy minden tonna papírral egy fa életét mentik meg.

Komposztálás
A szerves hulladékok újrahasznosítása egy túlnyomórészt kertvárosi jellegű településen könnyen megvalósítható. Célunk, hogy a gyakorlatban is megismertessük tanítványainkat ezzel a módszerrel, így a megszerzett tudást közvetíthetik családjaik felé.

AZ ISKOLAI KÖRNYEZET ALAKÍTÁSA, MINT A KÖRNYEZETI NEVELÉS LEHETSÉGES SZÍNTERE

A környezetnek is nevelő hatása van, ezért iskolánk külső-belső megjelenésének is tükröznie kell a környezeti nevelés iránti elkötelezettségünket. A szavakban átadott tudás mellé az iskola dolgozóinak személyes példamutatása is szükséges. Ehhez mindenkinek – pedagógusoknak és technikai munkatársaknak egyaránt – tevékenyen hozzá kell járulnia a saját munkaterületén.

Madáretetők kihelyezése

Iskolánk udvarán sok fa található, melyek alkalmasak madáretetők elhelyezésére. A téli folyamatos madárgondozás szemléletformáló hatása mellett rendszerességre szoktat, ismeretekhez juttat, és élményt nyújt. Ezt a tevékenységet az alsósok számára tervezzük.

A mindennapi tevékenységeken keresztül formálható leginkább a környezethez való viszony, alakítható ki a természet iránti szeretet és érdeklődés. Erre lehetőség az osztálytermeket és a folyosókat díszítő növények rendszeres gondozása, akvárium és terrárium berendezése. A tanterem természet közelivé alakításának előnye az is, hogy az élőlények természetes közegükben való megfigyelése hasznos tapasztalatokat nyújt, és igényességre nevel.

A folyosókat az alsósok által készített évszakhoz kapcsolódó dekorációk díszítik. A folyosói és tantermi dekoráláshoz lehetőleg természetes anyagokat használjunk: papír, fa, textil, parafa. Mellőzzük az egészségkárosító anyagokat tartalmazó termékeket (oldószeres ragasztó, alkoholos filc). A dekoráció legyen tartós, többször is felhasználható.

Az iskolában törekednünk kell a környezetbarát termékek használatára a papír és írószerektől a tisztítószerekig a tanórákon, az irodákban és a takarításban egyaránt.

Hulladékgyűjtés

Ha a szelektív hulladékgyűjtés és kezelés a mindennapok része, akkor a környezeti nevelés fontos elemeként pozitív cselekvési mintákat rögzít. Ezen a területen elvárható iskolánk dolgozóinak példamutató magatartása. (Tanári szobákban, irodákban a papírhulladék külön gyűjtése.)

A részletes program a 6.4. pontban olvasható.

Taneszközök

- Tankönyvek, nyomtatott és elektronikus anyagok, természetismereti könyvek, mesekönyvek, játékgyűjtemények, hírlevelek, folyóiratok, természetfilmek, dokumentumfilmek, diasorozatok, plakátok.
- Térképek, tájékozódási eszközök (iránytű, tájoló), modellek, tablók.
- Fizikai, kémiai kísérletekhez eszközök, anyagok, biológiai vizsgálatokhoz szükséges eszközök, anyagok.
- Anyagok és eszközök a kézműves foglalkozásokhoz, gyakorlati természetvédelemhez (papír, ragasztó, írószerszámok, faanyag stb.)
- Helyiség, eszközök és anyagok a technika, életvitel és gyakorlat környezeti nevelési célkitűzéseihez - tankonyha, megfelelő eszközök, szerszámok

4. számú melléklet A 2012-es NAT-hoz választott tantervek, kiadók

A 2012-es NAT-hoz választott tantervek, kiadók

Tantárgy	Kerettanterv / Tankönyvkiadó
Biológia 7-8	Mozaik
Ének-zene 1-2	Apáczai
Ének-zene 3-4	Apáczai
Ének-zene nemzetiségi alsó	UDPI
Ének-zene nemzetiségi felső	UDPI
Erkölcstan 1-2	Nemzedékek Tudása
Erkölcstan 3-4	Nemzedékek Tudása
Erkölcstan 5-8	Nemzedékek Tudása
Fizika 7-8	Mozaik B
Földrajz 7-8	Mozaik
Német népismeret	UDPI
Informatika 5-8	Mozaik
Kémia 7-8	Nemzeti
Környezetismeret 1-4	Apáczai
Magyar 1-4	Apáczai
Magyar irodalom 5-8	Apáczai
Magyar nyelv 5-8	Apáczai
Matematika 1-4	Műszaki
Matematika 5-8	Műszaki B
Német 1	UDPI
Német 2	UDPI
Német 3	UDPI
Német 4	UDPI
Német 5	UDPI
Német 6	UDPI
Német 7	UDPI
Német 8	UDPI
Osztályfőnöki 5-8	Apáczai
Rajz és vizuális kultúra 1-2	Apáczai
Rajz és vizuális kultúra 3-4	Apáczai
Rajz és vizuális kultúra 5-8	Apáczai
Tánc és mozgás 1-4	UDPI
Tánc és mozgás 5-8	UDPI
Technika 1	Apáczai
Technika 2	Apáczai
Technika 3	Apáczai
Technika 4	Apáczai
Technika 5-6	Apáczai
Természetismeret 5-6	Mozaik
Testnevelés 1-8	Apáczai

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek 5-8	Apáczai
Angol	Oxford

5. számú melléklet Régebbi helyi tantervek

A Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola (a Biatorbágyi Általános Iskola jogutód intézménye) 2001-ben készült, 2007 február 28-án módosított, 2008 február 19-én kiegészített helyi tanterve

A német nemzetiségi oktatás óraszámai a 2012/13-as tanévig								
	Heti óraszámok évfolyamonként							
Tantárgy/kötelező	**1. o**	**2. o**	**3. o**	**4. o**	**5. o**	**6. o**	**7. o**	**8. o**
magyar ny. és ir.	8	8	8	7	5	4	4	4
ném. nemz. ny. és ir. *	5	5	5	5	5	5	5	5
német nemz. hon- és népismeret *	1	1	1	1	1	1	1	1
német nyelvi kommunikáció *				1	1	1		
történelem					2	2	2	2
hon- és népismeret					0,5	0,5		
matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
informatika					1	1	1,5	1,5
környezetismeret	1	1	1	2				
természetismeret					2	2		
biológia							1,5	2
egészségtan						0,5		
fizika							2	1,5
kémia							1,5	1,5
földrajz							2	1,5
ének **	1	1	1	1	1	1	1	1
rajz, média	1	1	1	1	1	1	1	1,5
technika **	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5
testnevelés **	1+2	1+2	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
osztályfőnöki, etika					1	1	1	1
összesen:	25	25	25	26	28	27,5	30,5	30,5
Szabadon választott								
dráma **						0,5		
környezet			1					
nemzetiségi zene -tánc *			1	1	1	1	0,5	0,5

* német nyelven

** -gal jelölt tantárgyak oktatása a 2006/2007-es tanévtől felmenő rendszerben részben ill. teljes óraszámban német nyelven folyik

A nemzeti Alaptanterv (továbbiakban NAT) 2012. óraszámai a helyi tantervünkben

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Német nyelv és irodalom	5	5	5	5
Magyar nyelv és irodalom	6	7	7	8
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Német népismeret	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének	2	1	1	2
Rajz	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Angol				1
Összesen:	27	27	27	30

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Német nyelv és irodalom	5	5	5	5
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Matematika	4	4	4	4
Angol	2	2	2	2
Történelem	2	2	2	2
Erkölcstan	1	1	1	1
Német népismeret	1	1	1	1
Természetismeret	2	2		
Földrajz			1,5	1,5
Biológia			1,5	1,5
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Ének	1	1	1	1
Rajz	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1		
Informatika	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Összesen:	31	31	34	34

6. számú melléklet Cselekvési terv az Oktatási és Gyermekügyi Minisztérium által 2026.07.31-én kiadott „Legyen élmény a tanulás”, az alsó tagozaton folyó nevelés-oktatás gyermekközpontú megújítását elősegítő javaslatcsomaghoz

1. Gyermekbarát iskolakezdés és napirend

Az intézmény a tanítási nap kezdetén a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó, nyugodt és biztonságos megérkezést biztosító időszakot alakít ki. A tanulók lehetőség szerint 7.45 és 7.50 óra között érkeznek meg az intézménybe, amelyet követően a jelzőcsengetésig lehetőség nyílik a fokozatos ráhangolódásra.
A jelzőcsengetést követően rendszeres felolvasási és történethallgatási alkalmat biztosítunk. A pedagógusok életkorhoz és az adott közösség sajátosságaihoz illeszkedő mesét, gyermekirodalmi művet vagy regényrészletet választanak. A felolvasást rövid beszélgetés, véleménymegosztás és a hallottakhoz kapcsolódó reflexió követheti.
A kezdeményezés célja a tanulási nap nyugodt megkezdése mellett az olvasási motiváció, a szövegértés, a figyelem, a szókincs, az érzelmi intelligencia és a közösségi kommunikáció fejlesztése.
Az ajánlott gyermek- és ifjúsági irodalmi művek évfolyamonkénti jegyzéke a pedagógiai program kapcsolódó mellékletében kerülhet elhelyezésre, illetve a pedagógusok számára ajánlásként szolgálhat.

2. Rugalmas óraszervezés: rövidebb órák és komplex blokkok

Az alsó tagozaton az óraszervezés továbbra is rugalmasan, a tanulók életkori sajátosságaihoz, aktuális terhelhetőségéhez és a tanulási folyamatokhoz igazodva történik.
A tanórai és tanórán kívüli időkeretekben lehetőséget biztosítunk a tevékenységek közötti természetes átmenetekre, valamint szükség esetén a tanulási folyamat rugalmas átszervezésére.
A művészeti neveléshez kapcsolódóan a tanulók rendelkezésére áll rajzfüzet, amelyet a fennmaradó rövidebb időszakokban önálló alkotótevékenységre, vizuális megfigyelésre, rajzolásra és az aktuális tanulási tartalmakhoz kapcsolódó kreatív feladatokra használhatnak.
A tanulók aktuális szükségleteit figyelembe véve lehetőség nyílik a tízórai-, uzsonna-, illetve nagyszünet időtartamának rugalmas alakítására, amennyiben azt az adott napi pedagógiai és szervezési helyzet indokolja.

3. Hosszabb mozgásos szünetek, nyugodt ebédidő és pihenőidő

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a tanulók nyugodt étkezésének biztosítására. Az alsó tagozatos tanulók számára szükség szerint hosszabb étkezési időt, egyes napokon és évfolyamokon pedig az étkezéshez kapcsolódó, elkülönített időkeretet biztosítunk.

4. Az óraszámok és tanulási tartalmak rugalmas elosztása

Az intézmény a projektnapok és komplex tanulási alkalmak szervezésével lehetőséget teremt a különböző tantárgyi területek összekapcsolására, valamint a hosszabb időtartamot igénylő művészeti, természettudományos, könyvtári, múzeumi és egyéb tapasztalati tanulási tevékenységek megvalósítására.

A projektnapok témái és időpontjai az éves munkatervben jelennek meg, és a helyi pedagógiai célokhoz, valamint az adott évfolyam tanulási tartalmaihoz igazodnak.

5. Komplex, tantárgyközi élmény- és projektnapok

Az intézmény a tanév során több, hagyományosan megvalósuló, illetve továbbfejlesztett komplex projektnapot szervez. A programok célja a tantárgyi tartalmak összekapcsolása, a tapasztalati tanulás, a közösségfejlesztés és a tanulók aktív részvételének elősegítése.
A tervezett projektek között szerepelnek:
Nemzetiségi hét
Ősz napja / Erntedankfest
Állatok világnapja
Márton-nap
Adventi és karácsonyi programok
Víz világnapja
Föld napja
Gyermeknap
A projektek egy része az intézmény hagyományos programjaihoz kapcsolódik, míg más programok a korábbi gyakorlat továbbfejlesztéseként jelennek meg egész napos formában.
A programok szervezése az intézmény pedagógiai céljaihoz igazodva történhet tagozati, évfolyamszintű vagy osztályszintű keretek között. A konkrét szervezési formát az adott program célja, témája és a tanulók életkori sajátosságai határozzák meg.

6. Iskolán kívüli tanulási helyszínek rendszeres használata

Az intézmény a könyvtárak, múzeumok, kulturális intézmények, természeti és helytörténeti helyszínek rendszeres bevonásával támogatja a tapasztalati tanulást. A programok az évfolyamok között – az aktuális lehetőségekhez, a foglalkozások kínálatához és a pedagógiai célokhoz igazodva – rugalmasan cserélhetők, illetve helyettesíthetők.
A könyvtárhasználat fejlesztése érdekében az alsó tagozatos évfolyamok számára évente legalább két könyvtári alkalom tervezhető.
Ajánlott könyvtári programok:
1. évfolyam: ősszel az iskolai könyvtár, tavasszal a Karikó Könyvtár;
2. évfolyam: ősszel az iskolai könyvtár, tavasszal a Kisgombos Könyvtár;
3. évfolyam: ősszel az iskolai könyvtár, tavasszal a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár valamely könyvtári helyszíne;
4. évfolyam: ősszel a Karikó Könyvtár, tavasszal az Országos Széchényi Könyvtár.
A múzeumpedagógiai programok az életkori sajátosságok és a tantervi kapcsolódási pontok figyelembevételével kerülnek megszervezésre. Az ajánlott helyszínek között szerepel a Játékmúzeum, a Néprajzi Múzeum, a Magyar Zene Háza és a Pénzmúzeum. A programok a helyi tájházak és egyéb kulturális intézmények foglalkozásaival is kiegészíthetők vagy helyettesíthetők.
Az intézmény a közművelődési intézmények programjait – különösen a színházi és cirkuszi előadásokat – szintén beépíti az éves programtervbe. Célként határozzuk meg, hogy az alsó tagozatos tanulók tanévenként legalább két alkalommal részt vegyenek életkoruknak megfelelő kulturális programon.

7. Az alsó tagozatos házi feladat észszerű korlátozása

Az intézmény az alsó tagozatos tanulók otthoni terhelésének csökkentése érdekében törekszik arra, hogy a kötelező gyakorló és írásbeli feladatok elsősorban a délutáni tanulási idő keretében

kerüljenek elvégzésre – tervezetten 45 perces időkeretben – lehetőséget biztosít a tanítási órákon megkezdett, illetve kijelölt feladatok elvégzésére. A pedagógusok a tanulók egyéni terhelhetőségét és az adott nap tanórai feladatainak mennyiségét figyelembe véve határozzák meg az otthon elvégzendő feladatok szükségességét.

8. A fejlesztő értékelés megerősítése

Kiváló érdemjegyhez

- Kiemelkedő teljesítményt nyújtottál, munkád alapos és igényes.
- Nagyon szép munkát végeztél, tudásodat önállóan és magabiztosan alkalmaztad.
- A feladatokat pontosan, önállóan és kreatívan oldottad meg.
- Alapos felkészülésed és kitartó munkád tükröződik az eredményedben.
- Biztos tudásról és önálló gondolkodásról tettél tanúbizonyságot.
- Kiemelkedően teljesítettél, öröm látni a fejlődésedet!
- Munkád példaértékű, figyelmesen és nagy odafigyeléssel dolgoztál.
- Tudásodat magabiztosan alkalmaztad új és ismeretlen helyzetekben is.
- Nagyon igényes munkát adtál ki a kezedből, gratulálok!
- A befektetett munkád szép eredményt hozott, büszke lehetsz a teljesítményedre.

Jó érdemjegyhez

- Jó teljesítményt nyújtottál, tudásod biztos alapokon nyugszik.
- Szépen teljesítettél, a tanultakat többnyire önállóan alkalmaztad.
- Alaposan felkészültél, munkádon látszik a befektetett energia.
- Jó úton haladsz, egy kis odafigyeléssel még magabiztosabbá válhat a tudásod.
- Ügyesen dolgoztál, néhány apró pontatlanság azonban még előfordult.
- A lényeges ismereteket jól elsajátítottad, érdemes tovább gyakorolnod azok alkalmazását.
- Szép eredményt értél el, kitartó munkával tovább fejlődhetsz.
- Önállóan is jól boldogultál a feladatokkal.
- Munkád alapos, a következő lépés a még pontosabb és magabiztosabb munkavégzés.
- Jól teljesítettél, folytasd ezt a lelkes és kitartó munkát!

Közepes érdemjegyhez

- A legfontosabb ismereteket elsajátítottad, további gyakorlással még biztosabbá teheted tudásodat.
- Megfelelően teljesítettél, a pontosabb munkavégzésre érdemes nagyobb figyelmet fordítanod.
- Munkád jó alapot jelent a további fejlődéshez, gyakorlással magabiztosabbá válhatsz.
- A tanultakat részben önállóan alkalmazod, a bizonytalanabb területeket érdemes még gyakorolnod.
- Megvan benned a szükséges tudás, kitartóbb gyakorlással szebb eredményt érhetsz el.
- Teljesítményed elfogadható, a rendszeresebb felkészülés sokat segíthet a fejlődésben.
- A feladatok egy részét jól oldottad meg, a továbbiakban törekedj a pontosabb munkára.
- Jó irányba haladsz, a még bizonytalan ismeretek gyakorlásával tovább fejlődhetsz.
- Látható a fejlődésed, érdemes tovább gyakorolnod és bátrabban alkalmaznod a tanultakat.
- A feladatok megoldásához szükséges alapokkal rendelkezel, ezek biztosabb alkalmazása legyen a következő célod.

9. A mindennapos testnevelés élményszerű megszervezése

Kidolgozás alatt

10. A művészeti nevelés és a művészettel nevelés láthatóvá tétele

Az intézmény a művészeti nevelést a tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt kiemelten kezeli.
A tanév során négy alkalomból álló projekt került kidolgozásra, amely a művészeti tevékenységeken, kreatív alkotáson, sportfoglalkozáson, körjátékkal és az önkifejezés lehetőségein keresztül támogatja a tanulók személyiségfejlődését.
A tanulók alkotásai az osztálytermekben rendszeresen bemutatásra kerülnek. A kiemelt projektekhez, illetve intézményi szintű kezdeményezésekhez kapcsolódóan lehetőség szerint iskolaszintű kiállításokat is szervezünk, ezáltal biztosítva az alkotások közösség előtti bemutatását és a tanulói teljesítmények elismerését.

11. Tapasztalati természettudományos és matematikai tanulás

Az intézményben folyamatban van a matematika és a környezeti nevelés tapasztalati tanulásra épülő módszertani anyagainak kidolgozása. Az elkészült jógyakorlatokat és módszertani segédanyagokat a pedagógusok számára hozzáférhetővé tesszük.
A szakmai együttműködés és a tapasztalatmegosztás erősítése érdekében tanévenként két alkalommal bemutató órát vagy szakmai bemutatót szervezünk az alsó tagozatos munkaközösség számára. Ezek célja az alkalmazott módszerek, tanulásszervezési eljárások és jógyakorlatok megosztása, valamint a pedagógusok közötti szakmai együttműködés támogatása.

12. A délutáni idősáv gyermekközpontú újragondolása

Az intézmény a délutáni időszakban kiemelt figyelmet fordít a tanulók mozgásigényének, pihenési szükségletének és életkori sajátosságainak figyelembevételére.
Heti négy alkalommal lehetőséget biztosítunk a szabad levegőn történő játékra és mozgásra, az időjárási és szervezési feltételek figyelembevételével.
Szerdai napokon forgószínpadszerű rendszerben, évfolyamokhoz igazodva nyugodtabb, elcsendesedést támogató programok valósulnak meg. Ezek között szerepelhet diavetítés, relaxációs és nyugalmi időszak, valamint papírszínházi előadás. A programok célja a tanulók mentális regenerációjának, figyelmi egyensúlyának és érzelmi biztonságának támogatása.

13. Mindennapos mese, felolvasás és történethallgatás

A tanítási nap elején, illetve az adott napi pedagógiai folyamatba illesztve rendszeresen sor kerülhet mese, gyermekirodalmi mű, történet vagy regényrészlet felolvasására. A hallottak feldolgozását a pedagógus rövid beszélgetéssel, véleménycserével vagy a történethez kapcsolódó kreatív tevékenységgel egészítheti ki.
Évfolyamonként ajánlott irodalmi listát állítunk össze olyan mesékből, történetekből és gyermek- illetve ifjúsági regényekből, amelyek életkorhoz illeszkedő módon támogatják az erkölcsi, érzelmi és szociális nevelést, valamint a tanulók önmagukról és környezetükről való gondolkodását.
Az ajánlott művek kiválasztásánál szempont a szöveg irodalmi értéke, pedagógiai hasznossága, életkori megfelelősége és a közös beszélgetésre, reflexióra való alkalmassága.

14. Bántalmazásmegelőzés és biztonságos iskolai környezet

A bántalmazással kapcsolatos helyzeteket elsődlegesen pedagógiai eszközökkel, az érintett tanulók meghallgatásával, a konfliktusok feltárásával és az érintett felek közötti rendezés támogatásával

kezeljük. A beavatkozás során a gyermekek életkori sajátosságait, a konfliktus körülményeit és az érintettek szükségleteit egyaránt figyelembe vesszük.
A szülők bevonása a helyzet súlyosságától, ismétlődésétől és a szükséges intézkedések jellegétől függően történik.
A digitális eszközök tanulói használatának intézményi korlátozottsága miatt az iskolai környezetben megvalósuló digitális bántalmazás megelőzése elsősorban a tudatos digitális magatartásra és a szülőkkel való együttműködésre irányul.
A társas kapcsolatok, a konfliktuskezelés, az elfogadás és az egymás iránti felelősségvállalás fejlesztése érdekében tanévenként, korosztályonként szakember bevonásával érzékenyítő, prevenciós vagy közösségfejlesztő foglalkozásokat szervezünk.